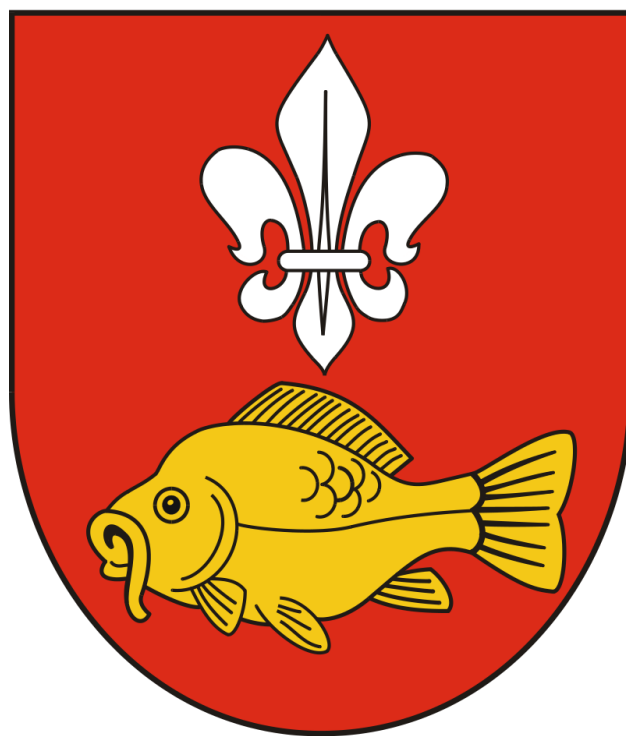

Raport z wykonania
Programu Ochrony Środowiska
dla Powiatu Krasnostawskiego
na lata 2021-2024
z perspektywą do roku 2028
za lata 2023-2024

Grudzień, 2025 r.

Raport z wykonania
Programu Ochrony Środowiska
dla Powiatu Krasnostawskiego
na lata 2021-2024
z perspektywą do roku 2028
za lata 2023-2024

Zamawiający:

Powiat Krasnostawski
z siedzibą:
Starostwo Powiatowe w Krasnymstawie
ul. Marka Sobieskiego 3
22-300 Krasnystaw

Wykonawca:

Opracowania Środowiskowe Andrzej Karkowski
Osiedle Czecha 127/30
61-298 Poznań
www.opracowaniasrodowiskowe.pl

Spis treści

1.	INFORMACJE OGÓLNE.....	4
1.1.	POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA	4
1.2.	PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA	4
1.3.	METODA OPRACOWYWANIA.....	5
1.4.	CHARAKTERYSTYKA OBSZARU DLA KTÓREGO SPORZĄDZANY JEST RAPORT.....	6
2.	OCENA STANU ŚRODOWISKA W LATACH 2023-2024	9
2.1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	9
2.2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	19
2.3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	27
2.4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	29
2.4.1.	WODY POWIERZCHNIOWE.....	29
2.4.2.	WODY PODZIEMNE.....	36
2.4.3.	ZAGROŻENIE SUSZĄ I ZAGROŻENIE POWODZIĄ	38
2.5.	GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA.....	44
2.6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	45
2.7.	GLEBY.....	48
2.8.	GOSPODARKA ODPADAMI	51
2.9.	ZASOBY PRZYRODNICZE.....	61
2.10.	POWAŻNE AWARIE PRZEMYSŁOWE	65
3.	WYKAZ INWESTYCJI ZREALIZOWANYCH W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM.....	67
4.	ANALIZA WYDATKÓW POWIATU KRASNOSTAWSKIEGO I GMIN WCHODZĄCYCH W JEGO SKŁAD W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA NA TLE OGÓŁU WYDATKÓW.....	75
5.	SPÓJNOŚĆ Z PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA SZCZEBŁA WOJEWÓDZKIEGO.....	78
6.	BARIERY REALIZACJI ZADAŃ	79
7.	ANALIZA WSKAŹNIKOWA REALIZACJI ZADAŃ.....	80
8.	WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z PRZEPROWADZONYCH ANALIZ	87
9.	PODSUMOWANIE.....	88
10.	KONTYNUACJA MONITORINGU	90
	SPIS TABEL.....	92
	SPIS RYCIN	93

1. INFORMACJE OGÓLNE

1.1. POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA

Powszechne zainteresowanie problematyką ochrony środowiska, w każdej dziedzinie życia człowieka wymaga opracowywania dokumentów, które zbierają informacje o stanie środowiska oraz wyznaczają cele ekologiczne, które prowadzą w konsekwencji do zrównoważonego rozwoju obszaru.

Wynikiem procesu planowania są programy, zawierające wizję rozwoju systemu zarządzania ochroną środowiska, określające propozycje i warunki rozwiązań. Takim właśnie jest „**Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Krasnostawskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028**”¹ podlegający raportowaniu.

Podstawę prawną opracowania niniejszego raportu stanowi art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Przepis wskazuje, że organ wykonawczy powiatu sporządza co dwa lata raport z wykonania programu ochrony środowiska. Zarząd Powiatu został zobowiązany do sporządzenia raportu i przedstawienia go Radzie Powiatu w Krasnymstawie. Po przedstawieniu raportu Radzie Powiatu, raport zostanie przekazany do organu wykonawczego województwa tj. Zarządu Województwa Lubelskiego. Nie jest wymagana żadna opinia czy uzgodnienie.

Ważna jest również **potrzeba praktyczna** opracowania raportu. Dokument opracowano po to, aby prowadzić ciągłą aktualizację zamierzonych działań, dostosowywać je do aktualnej sytuacji i mierzyć ich stopień wykonania. Przeprowadzanie analiz czasowych pozwala określić obszary, które faktycznie się rozwijają, a nad którymi trzeba nadal pracować.

Porównanie uzyskanego obrazu ze stanem polityki ochrony środowiska powiatu krasnostawskiego opisanym w raportowanym programie powinno dać odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu udało się zrealizować przyjęte założenia i zaplanowane przedsięwzięcia.

Zadaniem raportu jest więc ocena zakresu i stopnia wykonanych zadań, które przewidziano do realizacji w raportowanym programie. Zgodnie z dostępnymi danymi oceniono stan i jakość poszczególnych komponentów środowiska.

Niniejsze **opracowanie stanowi realizację ustawowego obowiązku za lata 2023-2024.**

Zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko opracowany raport podlega zamieszczeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Powiatu Krasnostawskiego.

1.2. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Krasnostawskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” przyjętego jako

¹ Powiatowy program ochrony środowiska opublikowano na stronie https://bip-v1-files.idcom-jst.pl/sites/47053/wiadomosci/607670/files/uchwala_w_sprawie_uchwalenia_programu_ochrony_srodowiska_na_lata_20212024.pdf

załącznik do Uchwały Nr XXXVI/232/2021 Rady Powiatu w Krasnymstawie z dnia 22 grudnia 2021 r.

Raport stanowi podsumowanie stopnia realizacji przedsięwzięć przyjętych w Programie. Dotyczy to wszystkich zadań zapisanych w Programie: tych realizowanych bezpośrednio przez samorząd powiatowy, jak i wszystkie inne podmioty działające w zakresie ochrony środowiska na jego terenie.

W raporcie z realizacji programu ochrony środowiska **przeanalizowano stan następujących komponentów środowiska** (w Programie nazywa się je obszarami interwencji):

- ochrona klimatu i jakości powietrza,
- ochrona przed hałasem,
- ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym,
- gospodarowanie wodami,
- gospodarka wodno– ściekowa,
- gospodarowanie zasobami geologicznymi,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zasoby przyrodnicze,
- zagrożenia poważnymi awariami,
- edukacja ekologiczna.

Niniejszy raport nawiązuje do wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska opublikowanych przez Ministerstwo Środowiska we wrześniu 2015 r. (z późniejszymi zmianami). Raport wykonano w ten sposób, aby prezentowane dane mogły stanowić podstawę do opracowania nowego programu ochrony środowiska dzięki rzeczowej i merytorycznej ocenie stanu środowiska przyrodniczego oraz infrastruktury komunalnej związanej z ochroną środowiska.

1.3. METODA OPRACOWYWANIA

Zakres niezbędnych informacji jakie powinien zawierać raport wynika z treści przyjętego Programu. W niniejszym raporcie przedstawiono postępy w realizacji zadań zapisanych w Programie. Wykorzystano metodę opracowania polegającą na przeanalizowaniu i przetworzeniu pozyskanych danych oraz ich przejrzystej i zrozumiałej prezentacji.

Podstawowe dane źródłowe do wykonania raportu stanowią:

- sprawozdania z realizacji budżetu Powiatu Krasnostawskiego oraz raporty o stanie Powiatu Krasnostawskiego za lata 2023-2024,
- informacje pozyskane od Starosty Krasnostawskiego oraz Burmistrzów i Wójtów,
- dane od zarządców infrastruktury drogowej, np. Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Lublinie, Zarządu Dróg Wojewódzkich w Lublinie, Zarządu Dróg Powiatowych w Krasnymstawie,
- informacje zebrane od innych instytucji i podmiotów zaangażowanych w ochronę środowiska. np. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie, Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krasnymstawie, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego, Nadleśnictw,

- dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Lublinie dotyczące monitoringu środowiska,
- informacje prezentowane przez Główny Urząd Statystyczny – będące źródłem danych w zakresie analizy wskaźnikowej,
- informacje z innych źródeł pozyskane we własnym zakresie.

1.4. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU DLA KTÓREGO SPORZĄDZANY JEST RAPORT

Powiat krasnostawski **położony jest** w województwie lubelskim. Sąsiaduje z innymi powiatami województwa lubelskiego:

- od północy z powiatami świdnickim i chełmskim,
- od południa z powiatem zamojskim,
- od wschodu z powiatem chełmskim,
- od zachodu z powiatami lubelskim i biłgorajskim.

Opisywany obszar zajmuje **powierzchnię** ponad 1 031 km². W skład powiatu wchodzi 10 gmin, których powierzchnię i liczbę ludności przedstawiono w tabeli, a położenie na rycinie.

Tabela 1. Liczba ludności i powierzchnia gmin wchodzących w skład powiatu krasnostawskiego wg stanu na 31.12.2024 r.

Gmina	Rodzaj	Liczba ludności	Powierzchnia (ha)
Fajslawice	wiejska	4 409	7 066
Gorzków	wiejska	3 146	9 664
Izbica	miejsko-wiejska	7 593	13 828
Krasnystaw (miejska)	miejska	17 080	4 213
Krasnystaw (wiejska)	wiejska	8 059	15 079
Kraśniczyn	wiejska	3 382	11 009
Łopiennik Górny	wiejska	3 513	10 622
Rudnik	wiejska	2 672	8 851
Siennica Różana	wiejska	3 711	9 841
Żółkiewka	wiejska	4 742	12 969
Powiat Krasnostawski	łącznie	58 307	103 142

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Ryc. 1. Gminy powiatu krasnostawskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://krasnostawski.e-mapa.net/>

Siedzibą Starostwa Powiatowego jest Krasnystaw, który jest oddalony ponad 50 km od stolicy województwa – Lublina oraz około 220 km od Warszawy.

Ryc. 2. Położenie powiatu krasnostawskiego w regionie

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapy.com/pl>

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec roku 2024 **liczba ludności** zamieszkująca powiat krasnostawski wyniosła 58 307 osób (29 874 kobiety i 28 433 mężczyzn). Należy jednak zauważyć, że liczba ludności może różnić się w zależności od źródła, np. inna będzie liczba mieszkańców zameldowanych wg gminnych ewidencji czy liczba osób objętych gminnymi systemami gospodarki odpadami. Różnica może wynikać m.in. z faktu, że wielu uczniów i studentów kontynuuje naukę poza miejscem stałego zameldowania. Analogiczna sytuacja występuje wśród osób czynnych zawodowo, którzy ze względu na wykonywaną pracę przebywają poza terenem powiatu. Prowadzone są działania mające na celu weryfikację danych zawartych w deklaracjach i sprawdzania ich ze stanem faktycznym.

W ujęciu wieloletnim obserwowany jest spadek liczby ludności. Ponadto warto zauważyć, że gęstość zaludnienia powiatu krasnostawskiego wg GUS (2024 r.) wynosi około 56,5 osób/km², co jest wartością niższą niż średnia gęstość zaludnienia dla województwa lubelskiego (79,5 osób/km²) i kraju (119,4 osób/km²).

W ujęciu ekonomicznych grup wieku obserwowany jest proces zwiększania się udziału osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety od 60 lat i mężczyźni od 65 lat włącznie), a zmniejszania udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.

Sposób użytkowania obszaru powiatu krasnostawskiego wynika z jego rolniczego charakteru. Dominują grunty rolne, których udział w ogólnej powierzchni wynosi około 80,67 %. Grunty leśne oraz zadrzewione mają udział 15,54 % ogółu gruntów. Tereny zabudowane i zurbanizowane zajmują tylko 3,31 % ogólnej powierzchni. Inne sposoby użytkowania zajmują marginalny udział terenu.

Siedziby gmin (w przypadku gmin Krasnystaw oraz Izbica stanowią ośrodki miejskie) skupiają lokalne funkcje usługowe, mieszkaniowe i produkcyjne dla sąsiednich miejscowości. Są również centrami administracyjnymi, miejscami lokalizacji szkół, instytucji kultury itp. Usługi wyższego szczebla realizowane są w mieście powiatowym tj. w Krasnymstawie.

Powiat krasnostawski to obszar z przewagą użytkowania rolniczego gruntów, o tradycyjnym sposobie prowadzenia gospodarstw rolnych. Występują tu bardzo korzystne warunki glebowe do produkcji rolnej - gleby należą do gleb o najwyższej wartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Atutem są żyzne gleby sprzyjające uprawie zbóż, buraka cukrowego, ziemniaka oraz roślin przemysłowych: rzepaku. Hodowla trzody chlewnej, bydła mlecznego oraz bydła mięsnego – to obok produkcji roślinnej drugi obszar aktywności rolniczej

Warunkiem sprzyjającym rozwojowi analizowanej jednostki jest połączenie komunikacyjne, związane z przebiegiem drogi krajowej nr 17 i dróg wojewódzkich nr 812, 837, 842, 843 i 846 stanowiących osie komunikacyjne opisywanego obszaru, prowadzące do dróg wyższego rzędu oraz miast.

Wśród **walorów krajobrazowo-turystycznych** można wyróżnić urozmaiconą rzeźbę terenu, kompleksy leśne o zróżnicowanej przyrodzie i charakterystyczne dla regionu Lubelszczyzny wysokie nasłonecznienie terenu.

2. OCENA STANU ŚRODOWISKA W LATACH 2023-2024

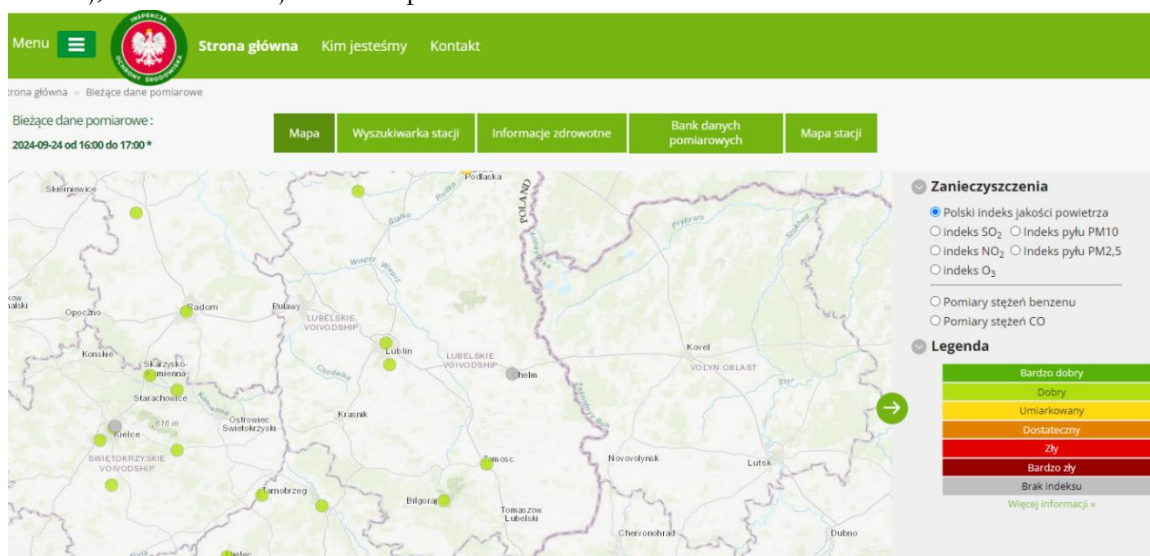
2.1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

Oceny i wynikające z nich działania odnoszone są do jednostek terytorialnych nazywanych **strefami**, obejmujących obszar całego kraju. Strefy, w których dokonuje się oceny jakości powietrza oraz ich nazwy, kody i obszary określił załącznik do Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jedn. Dz. U. z 2024, poz. 54, ze zm.).

Według tego podziału w województwie lubelskim wydzielono 2 strefy: aglomeracja lubelska oraz strefa lubelska.

W odniesieniu do pomiarów jakości powietrza, których wyniki opisano, należy wyjaśnić, że pomiary realizowane są w sieci krajowej (ustandaryzowanej) oraz dzięki czujnikom lokalnym.

Sieć krajowa oparta jest o pomiary prowadzone przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Lublinie. Dane pozyskiwane z mierników GIOŚ są widoczne w trybie online na portalach i w aplikacji GIOŚ „Jakość powietrza w Polsce”. Jednak bezpośrednio na terenie powiatu krasnostawskiego nie ma stacji pomiarowej jakości powietrza GIOŚ / WIOŚ (są lokalne czujnik). Przeanalizowano dane dla całej strefy lubelskiej, w skład której wchodzi powiat krasnostawski.

Ryc. 3. Strona internetowa oraz aplikacja Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska - źródła informacji o jakości powietrza

Źródło: <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/current>

Sieć lokalna – pomiary prowadzone przy pomocy lokalnych czujników / sensorów

Ważnym elementem oceny jakości powietrza jest sieć lokalnych czujników. Jest to źródło informacji w zakresie bieżącej jakości powietrza.

Wiedza o stanie zanieczyszczeń, ma służyć mieszkańcom do podejmowania decyzji o pobycie na zewnątrz budynków osób, szczególnie narażonych na działanie smogu (dzieci, osoby starsze, kobiety w ciąży, osoby z chorobami układu oddechowego).

Montaż czujników ma także działanie prewencyjne i uświadamiające mieszkańcom, jak duży wpływ na jakość powietrza, ma spalanie odpadów w piecach i kotłach centralnego ogrzewania czy ogrzewanie domów słabej jakości paliwem.

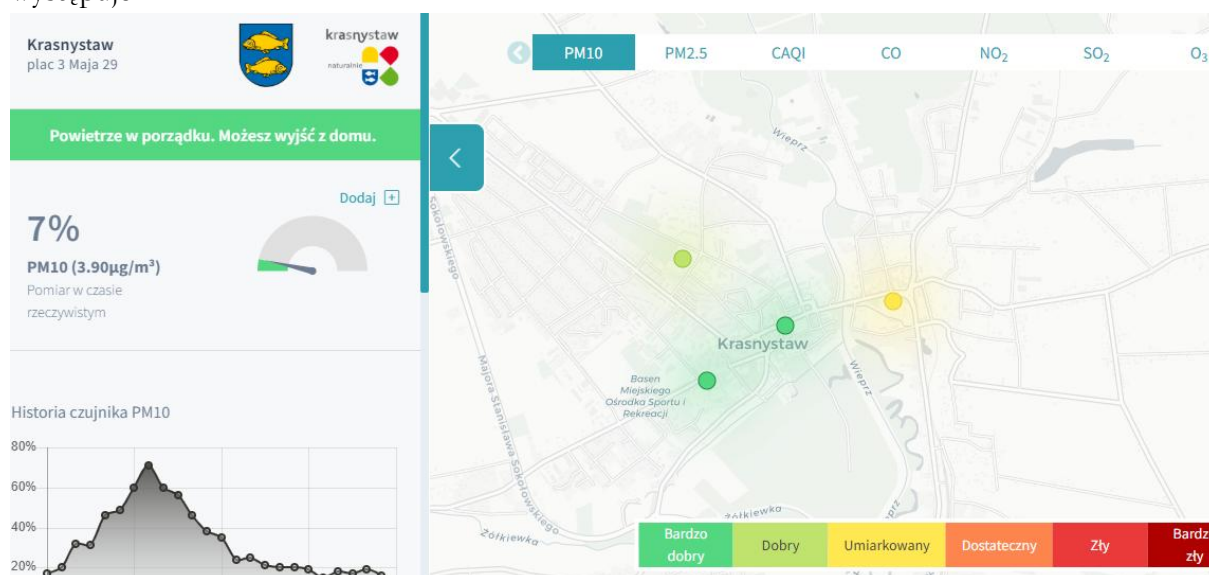
W Internecie oraz aplikacjach na telefon / smartfon prezentowane są wyniki pomiarów lokalnych czujników jakości powietrza różnych sieci. Zaprezentowano najpopularniejsze z nich.

Na terenie gmin powiatu krasnostawskiego znajdują się też lokalne czujniki jakości powietrza **SMOG CONTROL**, których wyniki podawane są na stronie www.smogcontrol.eu/mapa/smog.html. Czujniki znajdują się w lokalizacjach: ul. Główna 9, Gorzków-Osada, Centrum Kultury w Siennicy Różanej, ul. Hetmana Żółkiewskiego 2, Żółkiewka. Mieszkańcy, w każdej chwili mają możliwość sprawdzenia stanu powietrza odczytując go w terenie np. z wyświetlacza umieszczonego np. na budynku Urzędu Gminy w Żółkiewce, ze specjalnej wtyczki umieszczonej na stronach internetowych gmin lub z ogólnodostępnej mapy w Internecie czy aplikacji mobilnej.

Dane **Panelu Syngeos** dostępne są pod adresem <https://panel.syngeos.pl/sensor/pm10> a także w aplikacji Syngeos - Nasze Powietrze. Docelowo użytkownicy będą mogli tu znaleźć informacje o następujących parametrach powietrza: PM10 (pyły zawieszone o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrów), PM2,5 (pyły zawieszone o średnicy mniejszej niż 2,5 mikrometra), CAQI (Wspólny Indeks Jakości Powietrza), NO₂ (dwutlenek azotu), SO₂ (dwutlenek siarki), O₃ (ozon), C₆H₆ (benzen), CH₂O (aldehyd mrówkowy). Wyniki pomiarów prezentowane są zarówno w formie wykresu dobowego z podaniem aktualnego stężenia zanieczyszczeń, jak również w formie skali. Wyniki można śledzić korzystając z aplikacji Syngeos. W Krasnymstawie lokalne czujniki tej sieci znajdują się w następujących lokalizacjach: ul. Stanisława Augusta Poniatowskiego 37, ul. Marszałka Piłsudskiego 21, Plac 3 Maja 29, ul. Mostowa 14.

Bogatą bazę czujników można śledzić w aplikacji **Airly** pod adresem airly.org/map/pl/ gdzie prezentuje się wyniki z czujnika zlokalizowanego w Krasnymstawie przy ul. Stefana Okrzei 25.

Uzupełniającym źródłem wiedzy są dane **LOOKO2.com** dostępne pod adresem <https://looko2.com/heatmap.php>. Prezentowane są tu średnie stężenia za ostatnie 24 h następujących zanieczyszczeń: PM1 (pyły zawieszone o średnicy mniejszej niż 1 mikrometr), PM2,5 (pyły zawieszone o średnicy mniejszej niż 2,5 mikrometra), PM10 (pyły zawieszone o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrów). Czujnik taki obecnie na terenie powiatu krasnostawskiego nie występuje.

Ryc. 4. Fragment strony internetowej informującej o aktualnej jakości powietrza na terenie powiatu krasnostawskiego

Źródło: <https://panel.syngeos.pl/sensor/pm10?device=1167>

Należy zauważyć, że lokalne czujniki pełnią przede wszystkim funkcję edukacyjną. Na podstawie ich wyników nie można ogłaszać alertów, czy wprowadzać ograniczeń. Jednak monitoring jakości powietrza oraz informowanie społeczeństwa o poziomie jego zanieczyszczenia, w połączeniu z edukacją ekologiczną to podstawowe działania mające na celu zabezpieczenie przed skutkami smogu. Wiedząc, jaki jest aktualny i prognozowany na najbliższy czas stan jakości powietrza mieszkańcy mogą świadomie podejmować decyzje dotyczące różnego rodzaju aktywności na wolnym powietrzu, takich jak pójście na spacer czy bieganie.

Wynikiem oceny **dla wszystkich substancji podlegających ocenie** (dla kryteriów: poziom dopuszczalny i poziom docelowy) jest zaliczenie strefy do jednej z poniżej wymienionych klas:

- ✓ **klasa A** - jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych albo poziomów docelowych,
- ✓ **klasa C** - jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziom dopuszczalny albo przekraczają poziom docelowy.

W przypadku **poziomu celu długoterminowego dla ozonu** przyjęto następujące oznaczenie klas:

- ✓ **klasa D1** - jeżeli stężenia ozonu na terenie strefy nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- ✓ **klasa D2** - jeżeli stężenia ozonu na terenie strefy przekraczają poziom celu długoterminowego.

Dla **pyłu zawieszonego PM_{2,5} i kryterium** – poziom dopuszczalny dla fazy II zostały określone następujące klasy:

- ✓ **klasa A1** - oznacza brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- ✓ **klasa C1** – oznacza przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla fazy II.

W tabeli przedstawiono klasy jakości powietrza dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie lubelskiej w latach 2021-2024 tj. dla okresu sprawozdawczego oraz dwóch poprzednich lat, aby pokazać kierunek zmian. Przeanalizowano **dane dla całej strefy lubelskiej**, w skład której wchodzi powiat krasnostawski.

Dane zaprezentowano w ujęciu poszczególnych lat biorąc pod uwagę **kryterium ochrony zdrowia**. Jakość powietrza w strefie lubelskiej w badanym okresie **zmieniała się**. W latach 2021-2022, a także w roku 2024 wystąpiły przekroczenia dopuszczalnych norm w zakresie benzo(a)pirenu. Wyjątkiem był 2023 r., gdy jakość powietrza w tym zakresie była lepsza w odniesieniu do całej strefy lubelskiej.

We wszystkich strefach województwa lubelskiego, podobnie jak w latach wcześniejszych przekroczony został poziom celu długoterminowego ozonu określony pod kątem ochrony zdrowia, a w strefie lubelskiej dodatkowo przekroczony został poziom celu długoterminowego określony w celu ochrony roślin. Przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu spowodowane było przede wszystkim warunkami meteorologicznymi sprzyjającymi tworzeniu się ozonu w przyziemnej warstwie atmosfery oraz napływem zanieczyszczeń spoza granic strefy.

Tabela 2. Wynikowe klasy strefy lubelskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2021-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Zanieczyszczenie	Klasa			
	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
SO ₂ (dwutlenek siarki)	A	A	A	A
NO ₂ (dwutlenek azotu)	A	A	A	A
CO (tlenek węgla)	A	A	A	A
C ₆ H ₆ (benzen)	A	A	A	A
PM 2,5 (pył zawieszony)	A/C1	A/C1	A/A1	A/A1
PM 10 (pył zawieszony)	A	A	A	A
benzo(a)piren (B(a)P)	C	C	A	C
As (arsen)	A	A	A	A
Cd (kadm)	A	A	A	A
Ni (nikiel)	A	A	A	A
Pb (ołów)	A	A	A	A
O ₃ dc (ozon – poziom docelowy)	A	A	A	A
O ₃ dt (ozon – poziom długoterminowy)	D2	D2	D2	D2

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

W kolejnej tabeli przedstawiono wyniki oceny dla **kryterium ochrony roślin**. W latach 2021-2024 nie odnotowano zmian w klasyfikacji.

Tabela 3. Wynikowe klasy strefy lubelskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2021-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Strefa	Rok	Klasyfikacja według rodzajów zanieczyszczeń			
		O3 (dc)	O3 (dt)	NO2	SO2
Strefa lubelska	2021	A	D2	A	A
	2022	A	D2	A	A
	2023	A	D2	A	A
	2024	A	D2	A	A

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, objaśnienia oznaczeń literowych takie same jak w poprzedniej tabeli

Dodatkowo należy wyjaśnić, że zaliczenie całej strefy lubelskiej do **klasy C** lub **D2** nie oznacza, że przekroczenie wystąpiło bezpośrednio w powiecie krasnostawskim. Przyczyna może być poza powiatem, w obrębie strefy. Przeanalizowano zatem dane za lata 2023-2024. Wartości dla wcześniejszych lat nie były publikowane przez GIOŚ.

W kolejnej tabeli przedstawiono **stężenia średnie roczne pyłu zawieszonego PM10** na terenie gmin powiatu krasnostawskiego w latach 2023-2024 na podstawie wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania matematycznego jakości powietrza. Nie wystąpiły przekroczenia dopuszczalnych norm.

Tabela 4. Stężenia średnie roczne pyłu zawieszonego PM10 na terenie gmin powiatu krasnostawskiego w latach 2023-2024 na podstawie wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza

Gmina	PM10 średnia roczna (µg/m³)					
	minimum		maximum		średnia	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Fajslawice	14,4	16,8	16,6	18,3	15,0	17,2
Gorzków	14,5	16,7	15,8	17,6	14,9	17,0
Izbica	14,6	16,7	16,4	18,5	15,2	17,3
Krasnystaw (miejska)	15,5	17,2	24,6	22,6	17,1	18,6
Krasnystaw (wiejska)	14,7	16,4	24,6	22,6	15,8	17,6
Kraśniczyn	14,5	16,2	15,2	17,3	14,8	16,7
Łopiennik Górny	14,6	16,5	15,7	17,6	15,0	17,1
Rudnik	14,8	16,7	15,2	17,1	15,0	16,9
Siennica Różana	14,4	16,0	16,4	18,9	14,9	16,7
Żółkiewka	14,5	16,7	16,6	18,3	15,0	17,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2023 oraz Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2024.

Następna tabela przedstawia **stężenia średnie roczne pyłu zawieszonego PM2,5** na terenie gmin powiatu krasnostawskiego w latach 2023-2024 na podstawie wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza. Nie wystąpiły przekroczenia dopuszczalnych norm.

Tabela 5. Stężenia średnie roczne pyłu zawieszonego PM2,5 na terenie gmin powiatu krasnostawskiego w latach 2023-2024 na podstawie wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza

Gmina	PM2,5 średnia roczna (µg/m³)					
	minimum		maximum		średnia	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Fajslawice	9,3	9,6	11,0	10,7	9,8	10,0
Gorzków	9,3	9,5	10,4	10,2	9,7	9,8
Izbica	9,7	9,7	11,1	11,1	10,1	10,2
Krasnystaw (miejska)	10,1	9,9	14,7	13,3	11,1	10,9
Krasnystaw (wiejska)	9,7	9,5	14,7	13,1	10,3	10,2
Kraśniczyn	9,6	9,4	10,2	10,0	9,9	9,7
Łopiennik Górny	9,5	9,5	10,2	10,2	9,8	9,8
Rudnik	9,5	9,5	9,9	9,9	9,7	9,7

Gmina	PM2,5 średnia roczna (µg/m³)					
	minimum		maximum		średnia	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Siennica Różana	9,6	9,3	10,9	11,3	9,9	9,7
Żółkiewka	9,2	9,5	10,8	12,9	9,6	10,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2023 oraz Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2024.

Nieco inna sytuacja występuje w zakresie **stężeń średnich rocznych benzo(a)pirenu**. W tym przypadku wyniki obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania matematycznego jakości powietrza wskazują na występowanie przekroczeń wartości maksymalnej dla gminy miejskiej i wiejskiej Krasnystaw w 2024 r. Na pozostałym terenie nie wystąpiły przekroczenia dopuszczalnych norm.

Tabela 6. Stężenia średnie roczne pyłu zawieszonego benzo(a)pirenu na terenie gmin powiatu krasnostawskiego w latach 2023-2024 na podstawie wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza

Gmina	benzo(a)piren średnia roczna (ng/m³)					
	minimum		maximum		średnia	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Fajslawice	0,2	0,34	0,89	0,83	0,34	0,44
Gorzków	0,2	0,34	0,54	0,57	0,28	0,41
Izbica	0,2	0,34	0,62	0,72	0,29	0,42
Krasnystaw (miejska)	0,22	0,29	1,06	2,29	0,41	0,61
Krasnystaw (wiejska)	0,2	0,25	0,7	1,50	0,29	0,40
Kraśniczyn	0,2	0,26	0,34	0,44	0,24	0,35
Łopiennik Górny	0,2	0,28	0,46	0,55	0,28	0,38
Rudnik	0,21	0,32	0,3	0,42	0,26	0,38
Siennica Różana	0,2	0,21	0,36	0,60	0,23	0,29
Żółkiewka	0,2	0,31	0,47	0,67	0,3	0,41

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2023 oraz Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie lubelskim. Raport wojewódzki za rok 2024.

Istotnym elementem działań służących poprawie jakości powietrza jest **Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków (CEEB)**. Jej celem było stworzenie kompletnej bazy danych, na podstawie której można realizować ustawowe działania m.in. w zakresie termomodernizacji budynków i wymiany źródeł ogrzewania. Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków określiła, że każdy właściciel lub zarządca budynku składa do CEEB deklarację dotyczącą źródeł ciepła i spalania paliw. Osoby, które nie mają możliwości złożenia deklaracji w formie elektronicznej, mogą ją złożyć w formie papierowej do właściwych Burmistrzów i Wójtów. Właściciele lub zarządcy nowych budynków na zgłoszenie mają 2 tygodnie od momentu

uruchomienia źródła ciepła. W przypadku pozostałych urządzeń grzewczych czas na złożenie deklaracji upłynął z końcem czerwca 2022 r. Brak złożenia deklaracji zagrożony jest karą grzywny. Okres sprawozdawczy tj. lata 2023-2024 były czasem intensywnego uzupełniania CEEB.

W okresie sprawozdawczym wdrażano też zapisy Uchwały nr XXIII/388/2021 w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa lubelskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw podjętej. Została ona podjęta w dniu 19 lutego 2021 r. przez Sejmik Województwa Lubelskiego. Tzw. **uchwała antysmogowa**² wprowadziła na obszarze województwa lubelskiego ograniczenia oraz zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. „Uchwała antysmogowa” weszła w życie z dniem 1 maja 2021 r., aby w pierwszej kolejności wyeliminować spalanie najgorszych jakościowo paliw stałych. Uchwała dotyczy instalacji o mocy poniżej 1MW, w których spalane są paliwa stałe (węgiel, drewno), w szczególności: kotłów, pieców, kuchni węglowych oraz kominków. Dotyczy wszystkich osób i podmiotów eksploatujących instalacje na paliwo stałe takie jak: kotły (o mocy poniżej 1MW), piece, kuchnie węglowe i kominki.

Uchwała antysmogowa jest regulacją prawną, która ma spowodować poprawę jakości powietrza. Nadrzędnym celem uchwały jest ograniczenie narażenia mieszkańców województwa na negatywne skutki zdrowotne, wywołane zanieczyszczonym powietrzem oraz dążenie do poprawy jakości powietrza, przy zachowaniu najniższych kosztów i w jak najszybszym terminie.

Zgodnie z uchwałą zakazano stosowania w instalacjach centralnego ogrzewania i ogrzewaczach pomieszczeń tj. kotły, kominki, piece oraz kuchnie węglowe itp. następujących paliw:

- mialów węglowych, mulów węglowych, flotokoncentratów oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem;
- węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z jego wykorzystaniem;
- węgla kamiennego oraz paliw stałych z wykorzystaniem węgla kamiennego, które nie spełnia któregokolwiek z wymagań określonych prawem;
- biomasy, której wilgotność przekracza 20%.

Założone **terminy wymiany wysokoemisyjnych kotłów węglowych** są następujące:

- do 31 grudnia 2023 r. kotły bezklasowe oraz kotły 1 i 2 klasy według normy PN-EN 303-5:2002,
- do 31 grudnia 2026 r. kotły 3 i 4 klasy według normy PN-EN 303-5:2012,
- do 31 grudnia 2029 r. kotły klasy 5 według normy PN-EN 303-5:2012.

Oznacza to, że w okresie sprawozdawczym upłynął termin wymiany kotłów bezklasowych oraz kotłów 1 i 2 klasy według normy PN-EN 303-5:2002

W okresie sprawozdawczym został przyjęty program ochrony powietrza. Programy ochrony powietrza dla strefy lubelskiej to dokumenty strategiczne mające na celu sprecyzowanie działań, których realizacja doprowadzi do osiągnięcia wymaganej jakości powietrza. Celem jest wypracowanie katalogu działań naprawczych w oparciu o dane wejściowe, o dotychczasowe doświadczenia płynące z realizacji programów ochrony powietrza oraz w oparciu o uwarunkowania finansowe, prawne i organizacyjne. Dla strefy lubelskiej, w której znajduje się powiat krasnostawski obowiązuje **Program ochrony powietrza dla strefy lubelskiej ze względu**

² Uchwała antysmogowa dla województwa lubelskiego została zamieszczona na stronie https://edziennik.lublin.uw.gov.pl/WDU_L/2021/917/akt.pdf

na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz docelowego benzo(a)pirenu w zakresie pyłu PM2,5 (faza II) i benzo(a)pirenu³, przyjęty uchwałą nr XLIX/716/2023 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 czerwca 2023 roku. Program ten stanowi aktualizację Programu ochrony powietrza dla strefy lubelskiej ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz docelowego benzo(a)pirenu przyjętego uchwałą nr XVII/291/2020 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 27 lipca 2020 r.

Bezpieczny poziom w tym zakresie jakości powietrza można osiągnąć tylko poprzez zdecydowane działania np. ograniczenie stosowania paliw stałych. Z obowiązującego programu ochrony powietrza wynika konieczność podjęcia działań naprawczych. W programie ochrony powietrza wskazano zadania n.in. na szczeblu powiatu i poszczególnych gmin.

Program wskazuje następujące kierunki działań naprawczych:

1. Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW.
2. Kontrola przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów.
3. Ograniczenie wpływu emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego.
4. Kształtowanie polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza.
5. Zwiększenie udziału zieleni na terenach zurbanizowanych.
6. Prowadzenie edukacji ekologicznej.

Realizacja wyznaczonych zadań jest uzależniona od możliwości technicznych, organizacyjnych i finansowych instytucji uczestniczących w projekcie (miast, gmin i powiatów, na terenie których odnotowano przekroczenia norm).

Jednym z narzędzi mających ułatwić to zadanie jest program priorytetowy „Czyste Powietrze”. Umożliwia on dofinansowanie kompleksowej termomodernizacji budynków oraz wymiany starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy. Aktualne informacje dotyczące programu są publikowane m.in. na stronie internetowej Ministerstwa Klimatu i Środowiska.⁴

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie udostępnił informację o udzielonych dofinansowaniach dla gmin powiatu krasnostawskiego w ramach programu priorytetowego Czyste Powietrze. Wyniki przedstawiono w tabeli.

Tabela 7. Zestawienie dofinansowań udzielonych dla gmin powiatu krasnostawskiego w ramach programu priorytetowego Czyste Powietrze w latach 2023-2024

Gmina	Kwota dotacji (zł)	Ilość wypłaconych /zrealizowanych umów
Fajslawice	2 764 510,86	70
Gorzków	902 505,00	19
Izbica	2 872 643,00	52
Krasnystaw (miejska)	2 974 545,90	95
Krasnystaw (wiejska)	2 359 731,10	60
Kraśniczyn	954 130,00	22

³ POP dla strefy lubelskiej opublikowano na stronie https://edziennik.lublin.uw.gov.pl/WDU_L/2023/4438/oryginal/akt.pdf

⁴ Informacja o programie priorytetowym Czyste Powietrze <https://czystepowietrze.gov.pl/>

Gmina	Kwota dotacji (zł)	Ilość wypłaconych /zrealizowanych umów
Łopiennik Górny	2 525 604,92	45
Rudnik	459 654,50	13
Siennica Różana	1 152 369,00	27
Żółkiewka	2 291 282,00	49
suma	19 256 976,28	452

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie

Powiat Krasnostawski systematycznie realizuje zadania służące ochronie powietrza atmosferycznego. Na rok 2025 zaplanowano zadania w zakresie poprawy efektywności energetycznej w budynku Starostwa Powiatowego w Krasnymstawie, Domu Pomocy Społecznej w Surhowie, Domu Pomocy Społecznej w Bończy, II Liceum Ogólnokształcącego im. C.K. Norwida w Krasnymstawie oraz w Powiatowym Urzędzie Pracy w Krasnymstawie.

Zakres planowanych prac obejmuje:

- w budynku Starostwa m.in. klimatyzację, montaż instalacji fotowoltaicznej oraz magazynów energii, wymianę oświetlenia wewnętrznego na energooszczędne, opaskę wokół budynku, remont zawilgoconych pomieszczeń w budynku, docieplenie stropodachów i wymianę pokrycia dachowego, wykonanie nowych obróbek blacharskich, remont kominów oraz częściową wymianę stolarki drzwiowej,
- w budynku Domu Pomocy Społecznej w Surhowie wykonanie izolacji ścian fundamentowych, opaski budynku, naprawę i renowację cokołów, murów, gzymsów i schodów,
- w budynku administracyjnym Domu Pomocy Społecznej w Bończy docieplenie stropodachu,
- w budynku II Liceum Ogólnokształcącego im. C.K. Norwida w Krasnymstawie wymianę kotła grzewczego,
- w Powiatowym Urzędzie Pracy w Krasnymstawie przebudowę dachu wraz z obróbkami blacharskimi i gzymsami.

Zaopatrzenie w gaz

Operatorem systemu przesyłowego jest GAZ SYSTEM Oddział w Poznaniu. Spółka na terenie powiatu krasnostawskiego posiada sieć gazową wysokiego ciśnienia o długości 25,4 km, a także Punkt Wyjścia do PSG o nazwie Krasnystaw.

Systemem dystrybucyjnym gazu zajmuje się Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Zakład Gazowniczy w Lublinie, która dysponuje siecią gazową niskiego, średniego i wysokiego ciśnienia. Inwestycje przyłączeniowe realizowane są na bieżąco po uzyskaniu parametrów technicznych i finansowych i potrzeb zgłaszanych przez klientów. Oddział Zakład Gazowniczy w Lublinie poinformował, że inwestycje, utrzymanie i modernizacje infrastruktury gazowej są finansowane wyłącznie ze środków własnych Spółki.

W latach 2023-2024 prowadzone były przyłączenia Klientów do sieci gazowej, które realizowane są indywidualnie na podstawie zawieranych umów przyłączeniowych, zgodnie z procedurami obowiązującymi w Polskiej Spółce Gazownictwa Sp. z o.o.

Rozwój **sieci gazowej** jest stosunkowo wolny. Zgodnie z danymi GUS (stan na 31.12.2024 r.) odsetek mieszkańców korzystających z sieci gazowej wyniósł 40,1 %. Na koniec 2024 r. zewidencjonowano 6363 czynne przyłącza gazowe do budynków. Długość czynnej sieci gazowej ogółem wyniosła 434,7 km. Zużycie gazu przez gospodarstwa domowe w całym 2024 r. wyniosło 44 235,6 MWh, w tym 38 038,5 MWh na ogrzewanie mieszkań.

Rozwój sieci jest zróżnicowany terytorialnie. Największa gęstość sieci dotyczy obszaru miejskiego Krasnegostawu. Natomiast w gminach: Fajslawice, Rudnik i Żółkiewka sieć dystrybucyjna nie występuje w ogóle, a w gminie Łopiennik Górny marginalnie.

Zaopatrzenie w ciepło

Zgodnie z danymi GUS na koniec 2024 r. długość **sieci cieplnej** przesyłowej i rozdzielczej w granicach powiatu krasnostawskiego wyniosła 9,7 km. Ponadto długość przyłączy do budynków to 5,6 km. Wartości te nie zmieniły się od 2022 r.

Na terenie powiatu krasnostawskiego sieć ciepłownicza występuje wyłącznie na terenie Krasnegostawu oraz gminy wiejskiej Krasnystaw. W pozostałych gminach nie występuje.

Na terenie Krasnostawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Krasnymstawie sieć ciepła i źródło ciepła pracują jako sieć wodna, wysokoparametrowa w układzie promienistym, dwururowa. W sezonie grzewczym sieć ciepła pracuje na potrzeby centralnego ogrzewania i ciepłej wody, poza sezonem grzewczym na potrzeby ciepłej wody.

Krasnostawska Spółdzielnia Mieszkaniowa jest właścicielem źródła ciepła jak i sieci cieplnej. Ciepłownia Krasnostawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Krasnymstawie jest jedynym źródłem ciepła na terenie miasta Krasnegostawu, dlatego w przypadku awarii w źródle ciepła nie ma możliwości dostarczania ciepła z innego źródła. Ponadto sieć ciepła w całości zbudowana jest w układzie promienistym, co oznacza, że w przypadku awarii sieci ciepłowniczej odłączone odcinki sieci są całkowicie pozbawione dostawy energii cieplnej. W źródle ciepła zamontowano trzy kotły WR o łącznej nominalnej mocy cieplnej 19,02 MW:

- kocioł WR-2,5M o mocy 3,59 MW,
- kocioł WR-5K o mocy 6,02 MW,
- kocioł WR-8M o mocy 9,41 MW.

Stosowane paliwo to miał węglowy w ilości około 5500 ton rocznie.

Ciepłownia Krasnostawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej ze względu na zmówioną moc cieplną przez obcych odbiorców poniżej 5 MW nie wymaga koncesji URE oraz nie jest objęta systemem handlu emisjami. Posiada ważną do 24.06.2034 r. decyzję o pozwoleniu na wprowadzanie określonych ilości gazów i pyłów do powietrza z instalacji. Ciepłownia dotrzymuje określonych w tej decyzji standardów emisji.

Zamówiona moc cieplna przez odbiorców - razem zapotrzebowanie wynosi 14,4645 MW.

Węzły cieplne wymiennikowe:

- 14 szt. własność KSM,
- 23 szt. własność obcych odbiorców

Wszystkie węzły KSM oraz obcych odbiorców opomiarowane, wyposażone w pełną automatykę zapewniającą płynną pracę przy zmiennych warunkach pogodowych oraz zmiennym zapotrzebowaniu na ciepło.

W gminie wiejskiej Krasnystaw przykładem zorganizowanego systemu ciepłego jest kotłownia Cukrowni „Krasnystaw” w Siennicy Nadolnej, obsługująca potrzeby technologiczne zakładu oraz dostarczająca CO i c.w.u. do osiedla mieszkaniowego.

Na pozostałym obszarze system zaopatrzenia w ciepło opiera się na indywidualnych źródłach, większej mocy w przypadku kotłowni zaopatrujących w ciepło budynki wielorodzinne i budynki użyteczności publicznej lub mniejszej mocy ogrzewające budownictwo indywidualne.

Stosowane jest przede wszystkim spalanie paliw stałych (węgiel i drewno) oraz paliw gazowych. Zwiększa się udział źródeł odnawialnych. Istniejące źródła ciepła polegające głównie na paliwach stałych systematycznie powinny być zastępowane odnawialnymi źródłami energii i nowymi kotłami. Źródła ciepła opalane węglem charakteryzują się wysoką emisją. Ponadto wykorzystywane w nich urządzenia grzewcze mają z reguły niewielką sprawność cieplną, a kominy wyprowadzające spaliny do powietrza są niskie, co wydatnie utrudnia rozcieńczanie strugi zanieczyszczeń w powietrzu. Istnieje więc konieczność wymiany kotłów na spełniające normy środowiskowe, a także rozwoju OZE.

2.2. ZAGROŻENIA HAŁASEM

Najczęściej spotykanym rodzajem hałasu jest hałas drogowy, który z uwagi na powszechność i gęstość występowania dróg charakteryzuje się procentowo największym zasięgiem oddziaływania i stanowi główne zagrożenie na terenach zurbanizowanych.

Drogą o największym natężeniu ruchu pojazdów przebiegającą przez obszar powiatu krasnostawskiego jest **droga krajowa nr 17**. Jej łączna długość na obszarze powiatu krasnostawskiego wynosi 37,046 km. Droga jest jednym z głównych źródeł hałasu komunikacyjnego. Ocena ogólna stanu drogi (GDDKiA ocenia stan wg skali pożądany / ostrzegawczy / krytyczny) jest następująca.

- stan pożądany – 14,179 km, tj. 38,3 %,
- stan ostrzegawczy – 21,867 km, tj. 59,0 %,
- stan krytyczny – 1,000 km, tj. 2,7 %.

W latach 2023-2024 GDDKiA zrealizowała w granicach powiatu krasnostawskiego remonty nawierzchni na długości 1,270 km. Koszt realizacji zadań wyniósł prawie 3,9 mln zł w 2023 r. oraz 5,3 mln zł w 2024 r.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Lublinie prowadzi aktualnie prace zmierzające do budowy drogi ekspresowej S17 w ramach zadania „Budowa drogi S17 Piaski - Hrebenne”.

W dniu 10.10.2024 r. została przez GDDKiA Oddział w Lublinie podpisana umowa z Wykonawcą na zaprojektowanie i wybudowanie odcinka drogi ekspresowej S17 węzeł Krasnystaw Północ – węzeł Izbica. Termin realizacji zadania to 11.09.2028 r.

W ramach inwestycji na drodze S17 zostaną wykonane:

- zabezpieczenia akustyczne w postaci ekranów akustycznych w miejscach wskazanych w wydanej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- szczelny system odwodnienia na większości odcinków,
- urządzenia odcinające odpływ do odbiornika substancji niebezpiecznych,

- urządzenia oczyszczające wody opadowo – roztopowe z powierzchni dróg jak osadniki / separatory,
- przejścia dla zwierząt dużych, średnich i małych w tym płazów w lokalizacjach wskazanych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- nasadzenia zieleni naprowadzającej na przejścia lub przepusty,
- ogrodzenia w postaci siatki na długości całego odcinka drogi ekspresowej,
- ogrodzenie ochronne z siatki ograniczającej śmiertelność płazów na wskazanych odcinkach drogi ekspresowej.

Szczegółowe rozwiązania projektowe pojawią się dopiero w Projekcie Budowlanym i będzie można je uznać za ostateczne po wydaniu decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej (ZRID) i nadaniu jej klauzuli ostateczności.

Przez teren powiatu przebiegają **drogi wojewódzkie**:

- droga wojewódzka **nr 812** Biała Podlaska – Wisznice – Włodawa – Chełm – Rejowiec - Krasnystaw, długość odcinka w granicach powiatu krasnostawskiego 12,616 km, stan zadowalający,
- droga wojewódzka **nr 837** Piaski – Żółkiewka Wieś – Nielisz - Sitaniec, długość odcinka w granicach powiatu krasnostawskiego 22,923 km, stan dobry / zadowalający,
- droga wojewódzka **nr 838** Głębokie – Dorohucza – Trawniki - Fajslawice, długość odcinka w granicach powiatu krasnostawskiego 2,347 km, stan dobry,
- droga wojewódzka **nr 842** Rudnik Szlachecki - Wysokie – Krasnystaw, długość odcinka w granicach powiatu krasnostawskiego 31,579 km, stan zmienny – zadowalający / niezadowalający;
- droga wojewódzka **nr 843** Chełm – Kraśniczyn - Zamość, długość odcinka w granicach powiatu krasnostawskiego 20,363 km, stan dobry,
- droga wojewódzka **nr 846** Małochwiej Duży – Wojsławice - Teratyn, długość odcinka w granicach powiatu krasnostawskiego 20,726 km, stan dobry.

W odpowiedzi na wniosek dotyczący danych dla powiatu krasnostawskiego **Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie** poinformował, że w 2023 r. nie były prowadzone żadne działania inwestycyjne. Natomiast w 2024 r. wspólnie z Gminą Krasnystaw zostało zrealizowane zadanie pn.: „Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 842 Rudnik Szlachecki – Wysokie – Krasnystaw wraz z budową chodnika, przebudową zatok autobusowych, budową przejść dla pieszych, przebudową zjazdów oraz odwodnieniem pasa drogowego w miejscowości Zażółkiew od km 62+750 do km 63+002,10”. Wartość wykonanych robót to kwota 1 031 038,05 zł, w tym udział Gminy Krasnystaw 500 000,00 zł i udział Województwa Lubelskiego 531 038,05 zł. Roboty zrealizowano na odcinku 0,2521 km.

Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie realizuje obowiązek wykonywania pomiarów tylko w przypadku, gdy na drodze wojewódzkiej podczas GPR wykonywanego co 5 lat przejeżdża ponad 3 mln pojazdów rocznie. Wówczas sporządzana jest strategiczna mapa hałasu.

Mniejsze jest oddziaływanie dróg powiatowych i gminnych, gdyż obsługują one regionalny oraz lokalny ruch pojazdów, w szczególności samochodów osobowych.

W imieniu Zarządu Powiatu Krasnostawskiego drogami powiatowymi zarządza **Zarząd Dróg Powiatowych w Krasnymstawie**. Wg stanu na koniec 2024 r. ZDP w Krasnymstawie

zarządza siecią dróg powiatowych o łącznej długości 463,572 km, z czego 405,760 km to drogi twarde, a 57,812 km to drogi gruntowe.

Stan dróg powiatowych na dzień 10.12.2024 r. przedstawia się następująco:

- a. stan dobry – 182,008 km (45%),
- b. stan zadowalający – 127,933 km (31%),
- c. stan niezadowalający – 79,876 km (20%),
- d. stan zły – 15,943 km (4%).

Duża część nawierzchni wymaga remontów kapitalnych w trybie natychmiastowym

Połączenia lokalne realizowane są na **drogach gminnych**. Stan tych dróg jest zróżnicowany. Po okresie zimowym występują ubytki, wymagające bieżących napraw utrzymaniowych, a niektóre odcinki wymagają przebudowy lub remontu w celu naprawy jezdni. Sukcesywnie realizowane są naprawy i remonty dróg gminnych, jednak jest to uzależnione przede wszystkim od ograniczonych środków funduszy na realizację tego celu.

Zadania zrealizowane na szczeblu gminnym wykazywane są w dwuletnich raportach z realizacji programu ochrony środowiska. Należy zauważyć, że rodzaj nawierzchni drogi ma znaczenie z punktu widzenia środowiska z minimum dwóch powodów:

- na drogach nieutwardzonych istotny jest problem pylenia z dróg podczas ruchu pojazdów, co nie jest istotne na drogach o nawierzchni asfaltowej czy betonowej,
- drogi o zniszczonej i „dziurawej” nawierzchni sprzyjają powstawaniu hałasu podczas przejazdów samochodów – słyszalna praca amortyzatorów, wibracje elementów pojazdów, co ma ograniczone znaczenie podczas przejazdu po nawierzchni równej, gładkiej.

Dlatego prezentuje się długość dróg według nawierzchni, których wg stanu na 31.12.2023 r. łącznie jest 604,2 km:

- drogi gminne o nawierzchni twardej 378,3 km,
- drogi gminne o nawierzchni gruntowej 225,9 km.

Biorąc pod uwagę dane w zakresie układu komunikacyjnego, należy odnieść się do pomiarów hałasu i natężenia ruchu.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska corocznie publikuje **raporty dotyczące hałasu**.⁵ W zakresie monitoringu hałasu komunikacyjnego przeanalizowano dane dostępne w opracowaniach: „Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa lubelskiego w roku 2023” oraz „Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa lubelskiego w roku 2024”, które opracował Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Lublinie, a także dane przekazane bezpośrednio przez GIOŚ RWMS w Lublinie. Stwierdzono, że w latach 2023-2024 na obszarze powiatu krasnostawskiego **nie prowadzono pomiarów hałasu komunikacyjnego**: drogowego, szynowego i lotniczego.

Ostatnie wyniki monitoringu hałasu realizowanego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska dla powiatu krasnostawskiego pochodzą z 2021 r. W Krasnymstawie przekroczenia odnotowano we wszystkich punktach, najwyższe przy ul. Rejowieckiej o 10,5 dB w dzień i o 8,2 dB w nocy oraz przy ul. Lwowskiej o 7,3 dB w dzień, a także o 5,3 dB w nocy.

⁵ <https://www.gov.pl/web/gios/halas-lista-lubelskie>

Zgodnie z danymi Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Lublinie w latach 2023-2024 nie były prowadzone pomiary hałasu. GDDKiA wykonuje pomiary hałasu w ramach Generalnego Pomiaru Hałasu raz na pięć lat. GPH w województwie lubelskim został przeprowadzony w 2025 r. Jego wyniki nie są jeszcze dostępne. Strategiczne mapy hałasu stanowią podstawowe źródło danych wykorzystywanych m.in. do tworzenia i aktualizacji **programów ochrony środowiska przed hałasem**.

W poprzedniej turze pomiarowej przeprowadzono działania w zakresie ochrony akustycznej, polegające na zrealizowaniu w 2020 r. pomiarów hałasu w ramach Generalnego Pomiaru Hałasu. Przeprowadzone badania były podstawą do opracowania map akustycznych w 2022 r. Wynikiem opracowanej strategicznej mapy hałasu z 2022 r. było przyjęcie „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego”, który został przyjęty przez Sejmik Województwa Lubelskiego w dniu 19 czerwca 2024 r.⁶

Zgodnie z art.118 ust 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, zarządcy dróg mają obowiązek, co 5 lat wykonać pomiary hałasu i **strategiczną mapę hałasu** dla odcinków dróg, gdzie natężenie ruchu przekracza 3 mln pojazdów rocznie. Sporządzenie strategicznych map hałasu tzw. IV rundy mapowania przypadło na rok 2022 r. i objęło drogę krajową nr 17.

Publikacji podlega streszczenie części opisowej sporządzone w języku niespecjalistycznym oraz część graficzna opracowanych map:

- a. Część opisowa – w tym streszczenie części opisowej, sporządzone w języku niespecjalistycznym dla województwa lubelskiego.
- b. Część graficzna - część graficzną strategicznych map hałasu, opracowanych przez GDDKiA udostępnia się poprzez serwis Geoportal jako kompozycję poszczególnych map hałasu.

Dostęp do serwisu Geoportal możliwy jest poprzez stronę https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/Imgp_2.html (okno „Zawartość mapy” – Dane innych instytucji – Generalna Dyrekcja dróg Krajowych i Autostrad).

Część graficzna strategicznych map hałasu obejmuje niżej wymienione mapy w podziale na województwa:

1. Mapa emisyjna charakteryzująca uśrednione dobowe natężenie ruchu.
2. Mapa imisyjna obrazująca poziom hałasu w środowisku wyrażony wskaźnikiem LDWN.
3. Mapa imisyjna obrazująca poziom hałasu w środowisku wyrażony wskaźnikiem LN.
4. Mapa terenów objętych ochroną akustyczną obejmująca granice terenów z przyporządkowanym dopuszczalnym poziomem hałasu wyrażonym wskaźnikiem LDWN.
5. Mapa terenów objętych ochroną akustyczną obejmująca granice terenów z przyporządkowanym dopuszczalnym poziomem hałasu wyrażonym wskaźnikiem LN.
6. Mapa terenów zagrożonych hałasem charakteryzująca tereny, na których są przekroczone dopuszczalne poziomy hałasu wyrażone wskaźnikiem LDWN.
7. Mapa terenów zagrożonych hałasem charakteryzująca tereny, na których są przekroczone dopuszczalne poziomy hałasu wyrażone wskaźnikiem LN.

⁶ Program ochrony przed hałasem dla województwa lubuskiego (2024 r.) dostępny jest na stronie <https://www.lubelskie.pl/polityka-ekologiczna/ochrona-przed-halasem/>

8. Mapa przedstawiająca rezultaty działań planowanych do realizacji w ciągu 5 lat na terenach występowania przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu wyrażonych wskaźnikiem LDWN.
9. Mapa przedstawiająca rezultaty działań planowanych do realizacji w ciągu 5 lat na terenach występowania przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu wyrażonych wskaźnikiem LN.

W strategicznych mapach hałasu przedstawiony jest rozkład długookresowego średniego poziomu dźwięku A w dB wyrażonego wskaźnikami LDWN i LN, które mają zastosowanie do prowadzenia polityki w zakresie ochrony przed hałasem. Wartości dopuszczalne dla ww. wskaźników są zawarte w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tj. Dz.U.2014 r. poz.112).

Na stronie internetowej <https://www.gov.pl/web/gddkia/strategiczne-mapy-halasu-2022> dostępne są wszystkie powyżej opisane materiały. Nie prezentuje się ich w niniejszym programie ze względu na obszerność tematu.

Dane dotyczące hałasu na drogach wojewódzkich dostępne są na stronie internetowej ZDW w Lublinie <https://zdw.lublin.pl/mapy-akustyczne/>. Jednak żadna z dróg wojewódzkich w granicach powiatu krasnostawskiego nie została objęta mapą akustyczną.

Odniesiono się również do **natężenia ruchu pojazdów**, które jest głównym generatorem hałasu drogowego. Dlatego ma największy wpływ na jego poziom. Obserwowany w ostatnich latach przyrost liczby pojazdów oraz wzrost ich natężenia na sieci dróg spowodował przyrost terenów zagrożonych hałasem drogowym.

Generalnymi Pomiarami Ruchu objęte są drogi krajowe i wojewódzkie. GPR przeprowadzane są co 5 lat. Pomiary w ramach GPR 2020 wydłużono na rok 2021, ze względu na pandemię. Wnioski z GPR 2020:

1. **Średni dobowy ruch pojazdów wg GPR 2020 zwiększył się.** Na większości przedstawionych odcinków odnotowano wzrost natężenia pojazdów silnikowych ogółem co może powodować zwiększenie uciążliwości akustycznych związanych z ruchem komunikacyjnym.
2. **Wzrost udziału ruchu ciężarowego** (względem GPR 2010) zanotowano na większości przedstawionych w tabeli odcinków. Ruch ciężarowy jest szczególnie uciążliwy akustycznie.
3. **Najmniejszy ruch** jest na drodze wojewódzkiej 837 na odcinku Dąbie – Żółkiewka-Osada. **Najwięcej pojazdów silnikowych** porusza się po odcinku Krasnystaw (Lwowska) – Tuligłowy (DW 846) drogi krajowej nr 17.
4. Należy założyć, że największe **zagrożenie hałasem występuje w zwartej zabudowie**, gdzie droga krajowa i drogi wojewódzkie przebiegają pomiędzy zabudowaniami mieszkalnymi, usługowymi czy użyteczności publicznej.
5. **Na tle regionu**, ruch na odcinkach drogi krajowej nr 17 jest bardzo duży, natomiast mniej pojazdów porusza się po drogach wojewódzkich przy czym natężenie ruchu na drodze wojewódzkiej nr 812 Krasnystaw – Chełm jest bardzo duże.

Głównym źródłem ponadnormatywnego hałasu na opisywanym terenie jest drogowy ruch komunikacyjny. W związku z tym niezbędna jest kontynuacja działań obejmujących: kompleksowe planowanie zagospodarowania przestrzennego większych układów przestrzennych, realizacja obwodnic, stosowanie zieleni izolacyjnej oraz stała dbałość o właściwy stan nawierzchni dróg.

Jednym z narzędzi, które samorzady gminne mogą stosować w celu ograniczenia hałasu jest właściwe planowanie przestrzenne. Powinno ono uwzględniać strefowanie zabudowy, co oznacza, że najbliższe źródła hałasu np. drogi powinny być zaplanowane ewentualne ekrany akustyczne, zielen izolacyjna, drogi wewnętrzne i parkingi.

Działania organizacyjne zaplanowane w ramach strategii długofalowej dla całego obszaru województwa lubelskiego, zaproponowane w Programie ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego, w tomie III, w tabeli 31 są następujące:

1. Stosowanie w planowaniu przestrzennym zasad strefowania (w odniesieniu do terenów niezagospodarowanych).
2. Wykorzystywanie strategicznej mapy hałasu w pracach planistycznych.
3. Wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących klasyfikacji terenów pod względem akustycznym.
4. Stosowanie w MPZP stref ograniczenia rozwoju zabudowy mieszkaniowej określonej maksymalnym zasięgiem izolacji hałasu LDWN / LN o wartościach dopuszczalnych dla danego terenu.
5. W strefach o udokumentowanej uciążliwości hałasu powodowanej trasami komunikacyjnymi wprowadzanie, w stosunku do nowej zabudowy mieszkaniowej, wymogu stosowania elementów chroniących przed hałasem środowiskowym (np.: ekrany na elewacji budynku, rozpraszające elementy fasad, ekrany wzdłuż ścian szczytowych budynków).
6. Edukacja ekologiczna w zakresie hałasu (przyczyny, skutki, możliwości walki z hałasem), promowanie proekologicznych postaw i środków transportu.

Przez teren powiatu krasnostawskiego **przebiega czynna linia kolejowa nr 69** dlatego występuje zagrożenie hałasem związane z ruchem kolejowym. Jest to jednak linia kolejowa drugorzędna: Rejowiec - Krasnystaw - Zawada - Hrebenne - granica państwa, normalnotorowa, częściowo zelektryfikowana. Na terenie powiatu krasnostawskiego zlokalizowane są stacje / przystanki kolejowe Tarzymiechy, Izbica, Wólka Orłowska, Krasnystaw Miasto, Krasnystaw Fabryczny, Żulin zapewniające połączenia regionalne, a także bocznica kolejowa do Cukrowni Krasnystaw.

Biorąc pod uwagę częstotliwość kursowania pociągów można założyć, że uciążliwości akustyczne związane z ruchem kolejowym nie są istotne i występują wyłącznie lokalnie. Niestety w latach 2023-2024 nie prowadzono monitoringu hałasu kolejowego, którego wyniki mogłyby to założenie zweryfikować.

Ważnym elementem ograniczania hałasu komunikacyjnego jest **rozwój transportu publicznego**. Na terenie powiatu krasnostawskiego funkcjonuje komunikacja zbiorowa umożliwiająca mieszkańcom przemieszczanie się pomiędzy miejscowościami oraz do Krasnegostawu. Sieć połączeń jest niestety uboga i nie obsługuje wszystkich miejscowości, a trasy są zaplanowane z bardzo niską częstotliwością. Obsługiwane są przede wszystkim dowozy uczniów do szkół na terenie powiatu krasnostawskiego.

Wg danych przedstawionych w Raporcie o stanie Powiatu, w roku 2024 lokalny, powiatowy transport publiczny funkcjonował w oparciu o wolnorynkową działalność gospodarczą działających na terenie powiatu niezależnych firm przewozowych. Firmy świadczyły w roku 2024 usługi przewozowe w transporcie drogowym osób na 18 liniach komunikacyjnych przebiegających przez teren co najmniej 2 gmin i niewykraczających poza obszar powiatu.

W szczególności, wymienione podmioty wykonywały przewozy na następujących trasach:

1. Lubelskie Linie Autobusowe Sp. z o. o. Oddział w Lublinie:

- Krasnystaw – Siennica Nadolna (szkolny),
- Krupe – Krupe przez Stójło (szkolny),
- Krasnystaw – Widniówka (szkolny),
- Latyczów Mały – Małochwiej Duży (szkolny).

2. Regio Bus Łukasz Dziwisz, Marcin Dziwisz s.c.:

- Bzowiec – Krasnystaw,
- Bzowiec – Krasnystaw przez Niemienice.

3. Antoni Patyk:

- Krasnystaw – Żdżanne.

4. „Trans – Sprint” Lidia Grabias:

- Krasnystaw – Stryjów – Kryniczki – Krasnystaw,
- Krasnystaw – Drewniki - Krasnystaw.

5. Usługi Transportowe ELTRANS Elżbieta Franczak:

- Piaski Szlacheckie – Krasnystaw,
- Łopiennik Górny – Krzywe – Krasnystaw,
- Tarzymiechy Drugie – Krasnystaw,
- Krasnystaw – Tarzymiechy.

6. Artur Kurzyński:

- Krasnystaw – Borowica – Krasnystaw.

7. Ewelina Głuchowska „M-Bus”:

- Krasnystaw – Wolica.

8. Jarosław Furgala „JARO”:

- Siennica Nadolna – Krasnystaw.

9. Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe Mariola Jakubiec:

- Ksawerówka – Fajslawice – Krasnystaw,
- Marysin - Ksawerówka – Fajslawice - Krasnystaw.

W roku 2024 Powiat Krasnostawski, w celu przeciwdziałania wykluczeniu komunikacyjnemu, wystąpił z inicjatywą utrzymania trzech funkcjonujących linii komunikacyjnych użyteczności publicznej:

- Krasnystaw – Stężycza Łęczyńska - Łopiennik Dolny - Łopiennik Górny,
- Ostrzyca – Romanów – Dworzyska - Wał – Krasnystaw,
- Krasnystaw – Rudnik – Żółkiewka – Huta,

oraz uruchomił nową linię na trasie: Krasnystaw – Niemienice – Białka – Zażółkiew – Krasnystaw w drodze zawarcia umów o świadczenie usług przewozowych, z operatorami.

Przedmiotowe linie komunikacyjne zostały określone na podstawie zapotrzebowania zgłoszonego przez mieszkańców wykluczonych miejscowości oraz Wójtów poszczególnych Gmin. Umowy obejmowały dofinansowanie Powiatu do wysokości wykazanego przez przewoźnika deficytu usługi, przy czym część kosztów podlegała refinansowaniu przez Wojewodę Lubelskiego na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej. Została w tym celu zawarta umowa

z Wojewodą Lubelskim, która przewidywała łączną kwotę refinansowania za rok 2024 ww. linii komunikacyjnych do wysokości 561 330,73 zł ze środków Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej. Środki w wysokości 499 937,06 zł zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

Łatwo dostępny transport dobrej jakości powinien umożliwiać skorzystanie z usług publicznych gwarantujących właściwy poziom życia, wówczas mieszkańcy mniejszych miejscowości mogą uniknąć komunikacyjnego wykluczenia.

Bez poprawy jakości transportu publicznego (np. inwestycje w tabor, dostosowanie częstotliwości kursów do potrzeb pasażerów) można spodziewać się dalszego spadku zainteresowania komunikacją zbiorową, przy jednoczesnym wzroście liczby samochodów osobowych poruszających się po terenie powiatu, co skutkować będzie zwiększeniem uciążliwości akustycznych.

Ważnym komponentem infrastruktury służącym zmniejszeniu hałasu są **drogi rowerowe**. Według danych GUS na koniec 2024 r. na terenie powiatu krasnostawskiego funkcjonowały drogi rowerowe o długości tylko 4,5 km. Należy dążyć do rozwoju w tym zakresie.

Po drogach publicznych przebiega ścieżka rowerowa stanowiąca część ogólnopolskiej trasy **Green Velo** z miejscami obsługi rowerzystów (tzw. MOR).

Hałas przemysłowy

Na terenie powiatu występują zakłady, które mają obowiązek prowadzenia pomiarów hałasu emitowanego do środowiska z częstotliwością raz na dwa lata tj.: Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Krasnymstawie, Międzygminne Składowisko Odpadów Komunalnych „KRAS-EKO” Sp. z o.o., Krajowa Grupa Spożywcza S.A. w Toruniu Oddział „Cukrownia Krasnystaw”, MIROPASZ Sp. z o.o. Zakład w Krasnymstawie, CERSANIT S.A. **Pomiary emisji hałasu z wymienionych zakładów nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu dla pory dnia jak i pory nocy – kontrola dokumentacyjna WIOŚ w latach 2023-2024.**

Dane Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wskazują, że na terenie powiatu krasnostawskiego w latach 2023-2024 przeprowadzono kontrole dotyczące zakresu emisji hałasu do środowiska na terenie 4 zakładów. W 2023 r. prowadzono monitoring hałasu na terenie zakładów:

- MIROPASZ Sp. z o.o. Zakład w Krasnymstawie zlokalizowany przy ul. Leśnej 13,
- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska „Krasnystaw” zlokalizowany przy ul. Borowej 6 w Krasnymstawie,
- Krajowa Grupa Spożywcza S.A. w Toruniu Oddział Cukrownia Krasnystaw w Siennicy Nadolnej.

Natomiast w 2024 r. prowadzono monitoring hałasu na terenie Zakładu Produkcyjnego Cersanit S.A. zlokalizowanego przy ul. Leśnej 6 w Krasnymstawie.

Należy wyjaśnić, że w przypadku stwierdzenia przez właściwy organ ochrony środowiska, na podstawie pomiarów własnych, pomiarów dokonanych przez Głównego / Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska lub pomiarów podmiotu obowiązującego do ich prowadzenia, że poza zakładem, w wyniku jego działalności, przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu, organ ten wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu.

Wszczęcie z urzędu postępowania w sprawie wydania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu może zainicjować pismo informujące o potencjalnej możliwości przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Jednak Marszałek Województwa Lubelskiego oraz Starosta Krasnostawski w latach 2023-2024 nie wydawali decyzji dotyczących hałasu na obszarze powiatu krasnostawskiego.

2.3. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Najpowszechniej występującymi instalacjami będącymi źródłami pól elektromagnetycznych, które mają wpływ na ogólny poziom pól w środowisku są linie elektroenergetyczne oraz instalacje radiokomunikacyjne, takie jak stacje bazowe telefonii komórkowej oraz stacje radiowe i telewizyjne.

Operatorem elektroenergetycznego systemu przesyłowego i zarządcą linii najwyższych napięć są Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. W oparciu o analizę danych PSE S.A. można stwierdzić, że przez opisywany teren przebiegają linie najwyższych napięć 220 kV.⁷

Operatorem sieci elektroenergetycznej na terenie powiatu krasnostawskiego jest PGE Dystrybucja S.A. Usytuowane są tu trzy stacje WN/SN będące własnością PGE Dystrybucja S.A.: 110/15 kV Krasnystaw, 110/15 kV Krasnystaw Rońsko zlokalizowane na terenie Krasnegostawu oraz stacja 110/15 kV Żółkiewka położona w gminie Żółkiewka. Na terenie powiatu występują linie wysokiego, średniego i niskiego napięcia w sieci dystrybucyjnej.

w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii znaczne środki finansowe przeznacza na modernizację i rozbudowę sieci niskiego, średniego i wysokiego napięcia. Na podstawie corocznych planów eksploatacyjnych systematycznie przeprowadzane są zabiegi eksploatacyjne na wszelkich urządzeniach sieci dystrybucyjnej. Razem z zaplanowanymi inwestycjami sieciowymi, umożliwiają one utrzymanie sieci w dobrym stanie technicznym, zapewniającym ciągłość zasilania.

Mając na uwadze wymogi obowiązującego prawa spółka PGE Dystrybucja S.A. jest gotowa do realizacji przyłączeń i rozbudowy sieci elektroenergetycznej umożliwiającej aktywizację i rozwój, zarówno w zakresie przyłączeń komunalnych, jak i podmiotów realizujących działalność gospodarczą. Niezbędnym jednak dla takiego działania, jest spełnienie technicznych i ekonomicznych warunków przyłączenia.

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego są również stacje bazowe łączności bezprzewodowej. Na terenie powiatu krasnostawskiego zlokalizowane są we wszystkich gminach, jednak ich największe nagromadzenie występuje w Krasnymstawie.⁸

Należy stwierdzić, że stacje nadawcze telefonii komórkowej zlokalizowane na odpowiedniej wysokości i prawidłowo ustawione nie stanowią zagrożenia dla ludzi.⁹

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Lublinie w latach 2023-2024 przeprowadził **monitoring pól elektromagnetycznych (PEM)**

⁷ Schemat przebiegu linii najwyższych napięć znajduje się na stronie <https://www.pse.pl/obszary-dzialalnosci/krajowy-system-elektroenergetyczny/plan-sieci-elektroenergetycznej-najwyzszych-napiec>

⁸ Aktualne szczegółowe rozmieszczenie stacji bazowych telefonii komórkowej można śledzić na stronie <https://si2pem.gov.pl/>

⁹ Informacja o stacjach bazowych telefonii komórkowej <https://piit.org.pl/aktualnosci/gios-im-wiecej-masztow-tym-nizszy-poziom-pem-w-polsce-wyniki-pomiarow-gios-za-2022-rok-sa-jednoznaczne>

na terenie powiatu krasnostawskiego tylko w dwóch punktach. Dla lepszego zobrazowania sytuacji dodatkowo przedstawiono dane za lata 2021-2022. Wyniki zaprezentowano w tabeli.

Tabela 8. Wykaz wyników monitoringu PEM przeprowadzonego na terenie powiatu krasnostawskiego w latach 2021-2024

Gmina	Lokalizacja punktu pomiarowego	Rok pomiaru	Wynik pomiaru (V/m)
Izbica	Izbica, Słoneczny Stok 2	2024	<0,5
Krasnystaw	Krasnystaw, ul. Matysiaka 7	2023	0,5
Krasnystaw	Rońsko 21	2022	0,5
Kraśniczyn	Żułów 13	2022	<0,5
Łopiennik Górny	Łopiennik Górny – Kolonia 8	2022	<0,5
Rudnik	Płonka 71 (naprzeciw wjazdu do szkoły)	2022	<0,5
Siennica Różana	Boruń 30 A	2022	<0,5
Żółkiewka	ul. Jana III Sobieskiego 45	2022	<0,5
Fajslawice	Fajslawice 108 B	2022	0,6
Gorzków	Felicjan 1	2022	0,6
Izbica	Słoneczny Stok 4	2022	<0,5
Krasnystaw	Krasnystaw, ul. Matysiaka 7	2021	<0,5

Zródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Zatem **zgodnie z zaprezentowanymi wynikami nie wystąpiło przekroczenie dopuszczalnego poziomu PEM.**

Wyniki z punktów monitoringowych powiatu krasnostawskiego w latach 2021-2024 znajdowały się w granicach dopuszczalnych norm. Nie ma zatem podstaw do wskazania, że istnieje zagrożenie ze strony oddziaływania pól elektromagnetycznych. Co więcej, należy wyjaśnić, że dopuszczalny poziom 7 V/m obowiązywał do końca 2019 r. Normy zostały złagodzone. **Obecnie obowiązujące poziomy dopuszczalne** wynoszą dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m. Szczegółowe dane w tym zakresie zawiera Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019 poz. 2448).

Ponadto w serwisie <https://si2pem.gov.pl/> dostępna jest mapa PEM, która przedstawia położenie stacji bazowych telefonii komórkowej i nadajników DVB-T na terenie Polski oraz wyniki pomiarów pola elektromagnetycznego (PEM) wykonywanych w ich otoczeniu. Wszystkie pomiary PEM realizowane są przez akredytowane laboratoria. W obszarze PEM obowiązują ściśle regulacje prawne określające m.in. dopuszczalne wartości natężenia PEM w środowisku oraz sposoby sprawdzania ich dotrzymania. Wartości zmierzone w okresie sprawozdawczym wyniosły nie przekraczały dopuszczalnych norm.

Ochrona człowieka przed potencjalnymi skutkami promieniowania polega przede wszystkim na separacji przestrzennej terenów mieszkalnictwa oraz terenów związanych z wielogodzinym lub stałym pobytem ludzi.

Obszerą bazą dotyczącą urządzeń emitujących PEM jest Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Komunikacji Elektronicznej dostępny pod adresem bip.uke.gov.pl.

Prezes UKE realizując ustawowe obowiązki określone w ustawie Prawo telekomunikacyjne, zamieszcza na stronie podmiotowej BIP UKE <http://bip.uke.gov.pl/> informację o dokonaniu rezerwacji częstotliwości, na rzecz podmiotu, dla którego dokonano tejże

rezerwacji częstotliwości, zakres częstotliwości objętych rezerwacją oraz okres, na jaki została udzielona rezerwacja.

Wykaz rezerwacji i pozwoleń radiowych dla każdej ze służb radiokomunikacyjnych zamieszczony jest na stronie pod adresem <http://bip.uke.gov.pl/pozwolenia-radiowe/wykaz-pozwolen-radiowych> oraz <http://bip.uke.gov.pl/pozwolenia-radiowe/rejestr-urzadzen> i stanowi wyczerpujące źródło informacji, do ujęcia kwestii zagrożeń polem elektromagnetycznym na terenie powiatu krasnostawskiego.

2.4. GOSPODAROWANIE WODAMI

2.4.1. WODY POWIERZCHNIOWE

Obszar powiatu krasnostawskiego znajduje się w zasięgu **administracji Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Lublinie**, wchodzącego w skład Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. W podziale regionalnym opisywany teren jest administrowany:

- zasadniczo przez Zarząd Zlewni w Zamościu, w ramach którego wydzielono Nadzory Wodne: Krasnostaw i Zamość,
- fragmentarycznie przez Zarząd Zlewni w Białej Podlaskiej, w ramach którego wydzielono Nadzory Wodne: Biała Podlaska i Chełm.

Biorąc pod uwagę podział **zlewniowy** na obszary dorzeczy opisywany teren należy do **dorzecza Wisły** (region wodny Bugu).

Cały kraj podzielony jest na **Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP¹⁰)**. Mogą to być JCWP: rzeczne, jeziorne, przejściowe lub przybrzeżne. W granicach powiatu krasnostawskiego występują wyłącznie Jednolite Części Wód Powierzchniowych rzeczne. Nie występują JCWP: jeziorne, przybrzeżne lub przejściowe (JCWP).

Zasięg zlewni JCWP nie zawsze jest jednoznaczny z tym, że dany ciek występuje w granicach administracyjnych powiatu. Może płynąć w jego sąsiedztwie, ale obejmować zlewniowo teren powiatu.

W dniu 17 lutego 2023 r. zaczęło obowiązywać Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 poz. 300). Jest ono wiążące dla planów działań. Według tego podziału prezentowane są też wyniki monitoringu wód powierzchniowych za lata 2022-2024. Według tego podziału w granicach administracyjnych występuje 21 JCWP. Szczegółowy wykaz nazw i kodów JCWP wraz z oceną ich stanu aktualnego oraz informacją czy JCWP jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych wraz z podaniem celów środowiskowych przedstawiono w tabeli.

¹⁰ JCWP - oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych

Tabela 9. Wykaz Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie powiatu krasnostawskiego ze wskazaniem stanu wód i informacją czy JCWP jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych

Lp.	Kod i nazwa JCWP	Stan wód	Informacja czy JCWP jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych wraz z podaniem celów środowiskowych		
			Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Zagrożenie
Jednolite Części Wód Powierzchniowych według Rozporządzenia obowiązującego od 17.02.2023 r. tj. Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 poz. 300)					
1.	RW200015267143219 Udał do Krzywólki	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)	dobry stan chemiczny	jest zagrożona
2.	RW200011267144289 Kanał Wieprz-Krzna	zły stan wód	dobry potencjał ekologiczny	dobry stan chemiczny	jest zagrożona
3.	RW2000062417499 Pór	zły stan wód	dobry stan ekologiczny	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [związki tributylocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	jest zagrożona
4.	RW20000624369 Żółkiewka	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [IO, MMI, EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w),DEHP(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	jest zagrożona
5.	RW200006241929 Łętownia	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [związki tributylocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	jest zagrożona
6.	RW200006243299 Wolica	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	dobry stan chemiczny	jest zagrożona
7.	RW20000624349 Wojsławka	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO, MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	jest zagrożona

Lp.	Kod i nazwa JCWP	Stan wód	Informacja czy JCWP jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych wraz z podaniem celów środowiskowych		
			Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Zagrożenie
8.	RW20001024376 Bzdurka	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [fosforany, IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	jest zagrożona
9.	RW20000624374 Siennica	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	jest zagrożona
10.	RW20001124371 Wieprz od Żółkiewki do oddzielenia się Kan. Wieprz-Krzna	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	jest zagrożona
11.	RW20001024389 Rejka	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	jest zagrożona
12.	RW2000112479 Wieprz od oddzielenia się Kanału Wieprz-Krzna do Tyśmienicy	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	dobry stan chemiczny	jest zagrożona
13.	RW200010243949 Rudka	brak danych	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	jest zagrożona
14.	RW20000624372 Dopływ spod Rudki	brak danych	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	jest zagrożona
15.	RW200006243169 Łopuszanka	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	jest zagrożona
16.	RW2000062449 Gielczewka	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	jest zagrożona
17.	RW2000082435 Wieprz od zb. Nielisz do Żółkiewki	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [IO, MMI, EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej	jest zagrożona

Lp.	Kod i nazwa JCWP	Stan wód	Informacja czy JCWP jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych wraz z podaniem celów środowiskowych		
			Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Zagrożenie
			wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	
18.	RW20000624312 Rakówka	brak danych	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	jest zagrożona
19.	RW200006241949 Werbka	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	nie jest zagrożona
20.	RW200006243969 Marianka	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [fosfor ogólny, fosforany, BZT5, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	jest zagrożona
21.	RW200006243929 Łopa	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	jest zagrożona

Zródło: opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 poz. 300).

Zanieczyszczenia wód nie znają granic administracyjnych stąd należy podkreślić, że Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. **Prawo wodne**, na wszystkich producentów rolnych w kraju, tj. prowadzących produkcję rolną, w tym działy specjalne produkcji rolnej oraz działalność, w ramach której przechowywane są odchody zwierzęce lub stosowane nawozy - nakłada obowiązek prowadzenia tej działalności w sposób **zapobiegający zanieczyszczaniu wód azotanami** pochodzącymi ze źródeł rolniczych. W celu zmniejszenia zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobiegania dalszemu zanieczyszczeniu wdrażany jest na obszarze całego państwa program działań zgodnie z zapisami art. 104 ustawy Prawo wodne. W okresie sprawozdawczym obowiązywał „Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2020 r. (Dz.U. 2020 r. poz. 243), a następnie „Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2023 r. (Dz.U. 2023 r. poz. 244).

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód, na podstawie wyników Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki prezentuje się poprzez ocenę stanu ekologicznego (w przypadku wód, których charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka – poprzez ocenę potencjału ekologicznego), ocenę stanu chemicznego i ocenę stanu JCWP.

Poniżej przedstawiono **wyniki monitoringu wód powierzchniowych powiatu krasnostawskiego** badanych w latach 2022-2024 (rok 2022 dla porównania zmian w okresie sprawozdawczym). Należy jednak zauważyć, że przedstawiono dane dotyczące zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych obejmujące przynajmniej częściowo opisywany obszar. Jest to ważne biorąc pod uwagę przemieszczanie się zanieczyszczeń w ramach JCWP. Natomiast sam punkt monitoringowy może znajdować się poza granicą administracyjną powiatu.

Elementy **biologiczne i hydromorfologiczne** ocenia się w skali pięciostopniowej, gdzie stan/potencjał ekologiczny można zaliczyć do poniższych klas:

- **klasa 1** – potencjał ekologiczny maksymalny / stan ekologiczny bardzo dobry,
- **klasa 2** – stan/potencjał ekologiczny dobry,
- **klasa 3** – stan/potencjał ekologiczny umiarkowany,
- **klasa 4** – stan/potencjał ekologiczny słaby,
- **klasa 5** – stan/potencjał ekologiczny zły.

Elementy **fizykochemiczne** ocenia się w skali trzystopniowej, gdzie stan/potencjał ekologiczny można zaliczyć do poniższych klas:

- **klasa 1** – potencjał ekologiczny maksymalny / stan ekologiczny bardzo dobry,
- **klasa 2** – stan/potencjał ekologiczny dobry,
- **klasa 3** – stan/potencjał ekologiczny poniżej dobrego.

Tabela 10. Klasyfikacja i ocena stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych obejmujących swym zasięgiem powiat krasnostawski na podstawie wyników za lata 2022-2024

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Nazwa punktu pomiarowo - kontrolnego	Klasa elementów biologicznych			Klasa elementów hydromorfologicznych			Klasa elementów fizykochemicznych		
			lata oceny		klasa	lata oceny		klasa	lata oceny		klasa
			od	do		od	do		od	do	
1.	RW200015267143219 Udal do Krzywólki	Udal - Andrzejów	2024	2024	4	2024	2024	4	2024	2024	>2
2.	RW200011267144289 Kanal Wieprz-Krzna	Kanal Wieprz-Krzna - Żelizna	2023	2023	4	2023	2023	5	2023	2024	2
3.	RW2000062417499 Pór	Pór - Sulów	2024	2024	4	-	-	-	2023	2024	>2
4.	RW20000624369 Żółkiewka	Żółkiewka - Krasnystaw	2022	2022	4	-	-	-	2022	2022	>2
			2024	2024	2	-	-	-	2023	2024	1
5.	RW200006241929 Łętownia	Łętownia - Gruszka Mała	2024	2024	4	-	-	-	2023	2024	>2
6.	RW200006243299 Wolica	Wolica - Wólka Orłowska	2023	2023	3	-	-	-	2023	2023	>2
			2024	2024	2	-	-	-	2024	2024	>2
7.	RW20000624349 Wojśławka	Wojśławka - Krasnystaw	2023	2023	4	2023	2023	5	2023	2024	>2
8.	RW20001024376 Bzdułka	Bzdułka - Wincentów	2024	2024	2	2024	2024	2	2024	2024	>2
9.	RW20000624374 Siennica	Siennica - Kasjan	2023	2024	3	-	-	-	2023	2023	>2
10.	RW20001124371 Wieprz od Żółkiewki do oddzielenia się Kan. Wieprz-Krzna	Wieprz - Borowica	2023	2023	4	2023	2023	1	2023	2023	>2
			-	-	-	-	-	-	2024	2024	2
11.	RW20001024389 Rejka	Rejka - Borowica	2022	2022	3	2022	2022	2	2022	2022	>2
12.	RW2000112479 Wieprz od oddzielenia się Kanalu Wieprz-Krzna do Tyśmienicy	Wieprz - Wola Skromowska	2023	2023	4	2023	2023	1	2023	2024	2
13.	RW200010243949 Rudka	Rudka - Leszczanka	2023	2023	4	2023	2023	2	2023	2023	>2
14.	RW20000624372 Dopływ spod Rudki	Dopływ spod Rudki - Krasnystaw, ul. Torowa	2024	2024	3	2024	2024	4	2024	2024	>2

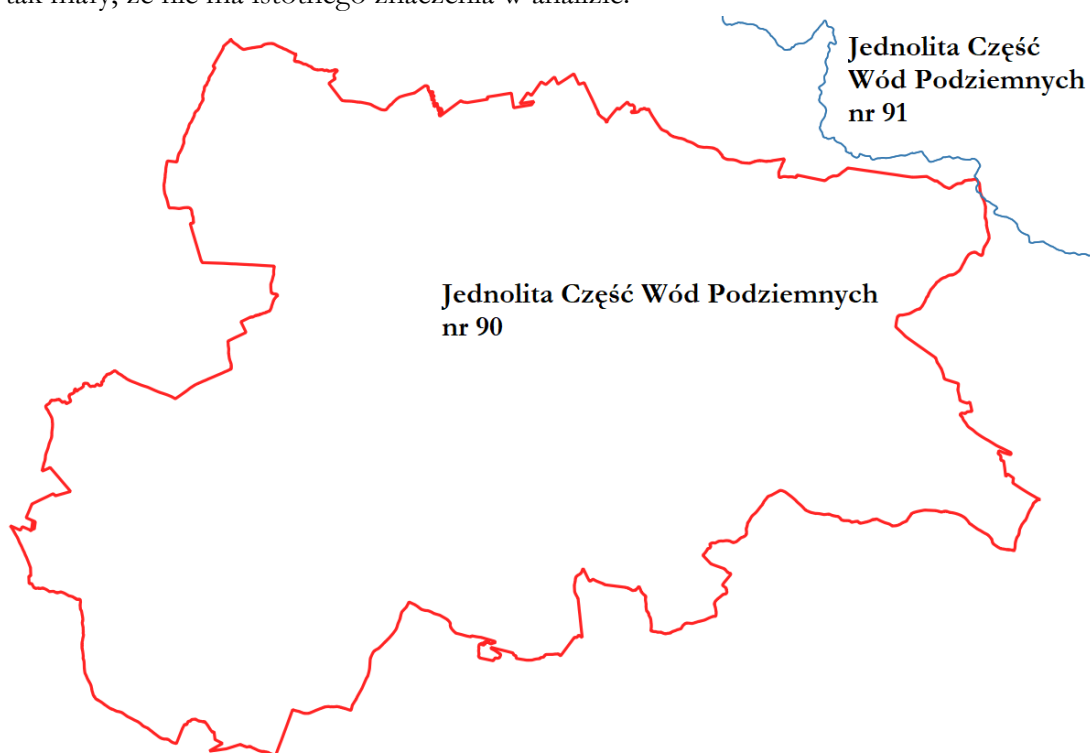
Lp.	Nazwa i kod JCWP	Nazwa punktu pomiarowo - kontrolnego	Klasa elementów biologicznych			Klasa elementów hydromorfologicznych			Klasa elementów fizykochemicznych		
			lata oceny		klasa	lata oceny		klasa	lata oceny		klasa
			od	do		od	do		od	do	
15.	RW200006243169 Łopuszanka	Łopuszanka - Ostrzyca	2024	2024	5	2024	2024	5	2023	2024	>2
16.	RW2000062449 Gielczewka	Gielczewka - Biskupice	2022	2022	3	2022	2022	3	2022	2022	>2
			2023	2023	2	-	-	-	-	-	-
17.	RW2000082435 Wieprz od zb. Nielisz do Żółkiewki	Wieprz - Krasnystaw	2022	2022	4	-	-	-	2022	2022	>2
			2024	2024	2	2023	2023	2	2023	2024	1
18.	RW20000624312 Rakówka	Rakówka - Ujazdów	2022	2022	3	-	-	-	2022	2022	>2
			2024	2024	2	-	-	-	-	-	-
19.	RW200006241949 Werbka	Werbka - Staw Ujazdowski	2024	2024	2	2024	2024	2	2024	2024	>2
20.	RW200006243969 Marianka	Marianka - Oleśniki	2024	2024	4	2024	2024	2	2024	2024	>2
21.	RW200006243929 Łopa	Łopa - Łopiennik Podleśny	2024	2024	4	2024	2024	2	2024	2024	>2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska dostępnych na stronie internetowej <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod>

2.4.2. WODY PODZIEMNE

Obszar powiatu krasnostawskiego położony jest zasadniczo w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 90 (w starym i nowym podziale na JCWPd). Struktura JCWPd 90 jest złożona z jednego poziomu wodonośnego w utworach szczelinowych górnej kredy – paleocenu występującego na całym obszarze jednostki, poziomu czwartorzędowo – kredowopaleoceńskiego, występującego tylko w dolinie Wieprza i ujściowych odcinków jego dopływów oraz występującego lokalnie i tylko w części północnej, mało zasobnego poziomu w utworach czwartorzędowych. Każdy z tych poziomów charakteryzuje się nieco innym układem stref zasilania i drenażu. Obszar jednostki stanowi obiekt zamknięty w sensie hydrogeologicznym, a działy wód podziemnych wydzielonych poziomów wodonośnych pokrywają się z działami wód powierzchniowych.

Jedynie niewielki fragment powiatu (na wschód od miejscowości Wierchowiny w gminie Siennica Różana) znajduje się w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 91, ale jest to obszar tak mały, że nie ma istotnego znaczenia w analizie.

Ryc. 5. Zasięg JCWPd względem położenia powiatu krasnostawskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://epsh.pgi.gov.pl/epsh/>

Dane dotyczące jakości wód podziemnych na terenie powiatu krasnostawskiego pozyskano na podstawie analizy mapy stanu jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) według podziału na 174 obszary prezentowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w portalu www.mjwp.gios.gov.pl.

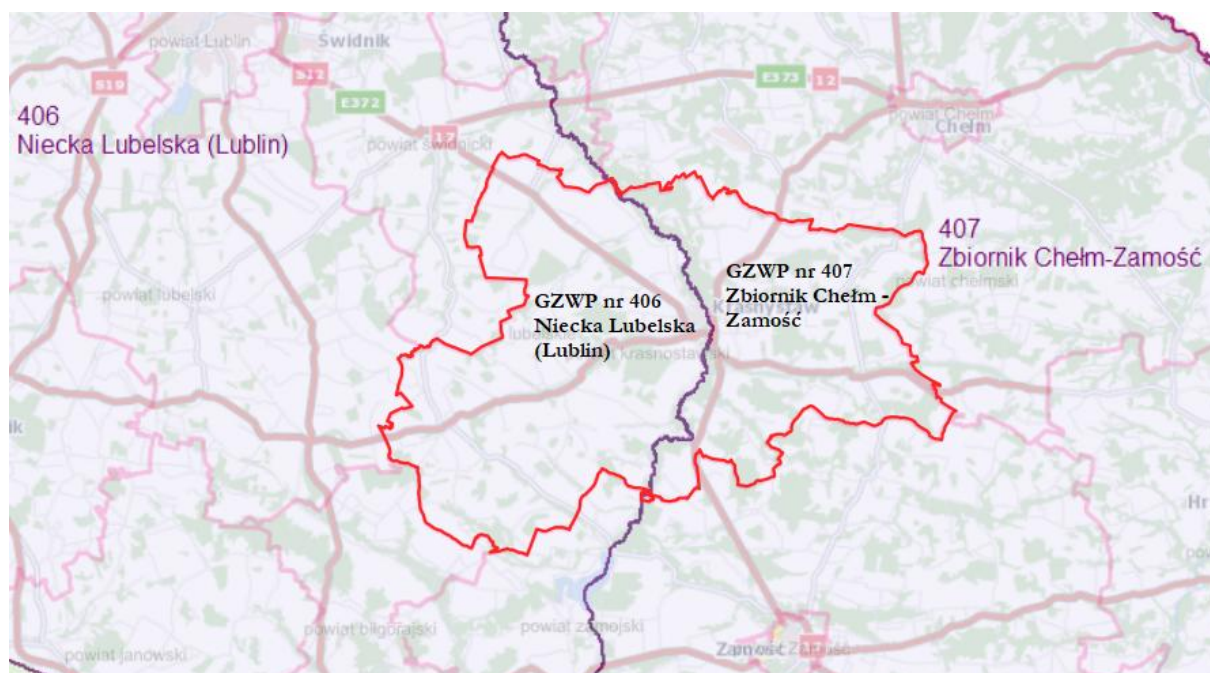
Przy opisie wód podziemnych trzeba odnieść się do lokalizacji GZWP. Dbalność o dobry stan wód jest szczególnie z uwagi na fakt, że część obszaru powiatu krasnostawskiego położona jest w zasięgu **Głównych Zbiorników Wód Podziemnych** o następujących nazwach i numerach:

- GZWP nr 406 Niecka lubelska (Lublin),

- GZWP nr 407 Zbiornik Chełm - Zamość.

Główny zbiornik wód podziemnych (GZWP) stanowi zespół przepuszczalnych utworów wodonośnych o znaczeniu użytkowym, którego granice są określone parametrami hydrogeologicznymi lub warunkami hydrodynamicznymi oraz warunkami formowania się zasobów wód podziemnych, wydzielony ze względu na jego szczególne znaczenie dla obecnego i perspektywicznego zaopatrzenia w wodę, spełniający określone kryteria ilościowe i jakościowe.

Dlatego dbałość o jakość wód podziemnych jest szczególnie ważna. Obszar GZWP stwarza ograniczenia dotyczące: nawożenia mineralnego, ochrony roślin oraz lokalizacji ferm hodowlanych. Dawki nawozów sztucznych i stężenia chemicznych środków ochrony roślin muszą być kontrolowane i stosowane w dawkach nie zagrażających środowisku przyrodniczemu, szczególnie wodnemu. Fermy hodowlane zwierząt również muszą gwarantować ochronę środowiska.

Ryc. 6. Zasięg Głównych Zbiorników Wód Podziemnych na tle granic powiatu krasnostawskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://epsh.pgi.gov.pl/epsh/>

Dane dotyczące jakości wód podziemnych na terenie powiatu krasnostawskiego pozyskano na podstawie analizy mapy stanu jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) według podziału na 174 obszary prezentowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w portalu www.mjwp.gios.gov.pl. Wg tego podziału powiat położony jest w zasięgu **Jednolitych Części Wód Podziemnych o numerach 90 (prawie całość) i 91 (fragment powiatu)**. Obie wymienione JCWPd były w latach 2016 i 2016 w dobrym stanie chemicznym i ilościowym. Natomiast w 2022 r. stan chemiczny oraz w konsekwencji stan ogólny JCWP nr 91 oceniono jako słaby. Należy jednak podkreślić, że zgodnie z danymi uzyskanymi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przyczyna stanu słabego jest poza obszarem powiatu krasnostawskiego. Ponadto biorąc pod uwagę minimalną powierzchnię powiatu, która znajduje się w zasięgu JCWPd nr 91 brak jest możliwości realnego wpływu na zmianę tego stanu.

Tabela 11. Stan chemiczny i ilościowy Jednolitych Części Wód Podziemnych obejmujących powiat krasnostawski

Rok, w którym oceniono stan JCWPd	Stan JCWPd		Ocena ogólna stanu
	stan chemiczny	stan ilościowy	
Jednolita Część Wód Podziemnych o numerze 90			
2016	dobry	dobry	dobry
2019	dobry	dobry	dobry
2022	dobry	dobry	dobry
Jednolita Część Wód Podziemnych o numerze 91			
2016	dobry	dobry	dobry
2019	dobry	dobry	dobry
2022	słaby	dobry	słaby

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

Klasyfikację stanu wód podziemnych monitoruje Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy oraz Główny Inspektor Ochrony Środowiska. **Wody podziemne były badane w latach 2019 i 2022**, natomiast w latach 2020-2021 oraz 2023-2024 monitoring nie objął punktów zlokalizowanych na terenie powiatu krasnostawskiego. Wyniki dla JCWPd nr 90 zestawiono w tabeli.

Tabela 12. Klasyfikacja stanu wód podziemnych monitorowanych na terenie Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 90 przez PIG-PIB w latach 2019 i 2022

Lp.	Miejscowość	Gmina	Końcowa klasa jakości w przekroju pomiarowym	Numer punktu pomiarowego wg MONBADA
dane za 2019 r.				
1.	Krasnystaw	Krasnystaw	II klasa – wody dobrej jakości	166
2.	Łabunie	Łabunie	III klasa – wody zadowalającej jakości	444
3.	Koszarsko	Żółkiewka	III klasa – wody zadowalającej jakości	1156
4.	Krzesimów	Melgiew	III klasa – wody zadowalającej jakości	1478
5.	Głębokie	Cyców	III klasa – wody zadowalającej jakości	1479
6.	Tarnawatka	Tarnawatka	IV klasa – wody niezadowalającej jakości	1561
7.	Szewnia Górna	Adamów	III klasa – wody zadowalającej jakości	1563
8.	Łęczna	Łęczna	III klasa – wody zadowalającej jakości	1662
9.	Rejowiec Fabryczny	Rejowiec Fabryczny	II klasa – wody dobrej jakości	1664
10.	Ludwin	Ludwin	III klasa – wody zadowalającej jakości	1764
dane za 2022 r.				
11.	Krasnystaw	Krasnystaw	II klasa – wody dobrej jakości	166
12.	Koszarsko	Żółkiewka	III klasa – wody zadowalającej jakości	1156
13.	Suchodoly	Fajslawice	III klasa – wody zadowalającej jakości	2138

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

2.4.3. ZAGROŻENIE SUSZĄ I ZAGROŻENIE POWODZIĄ

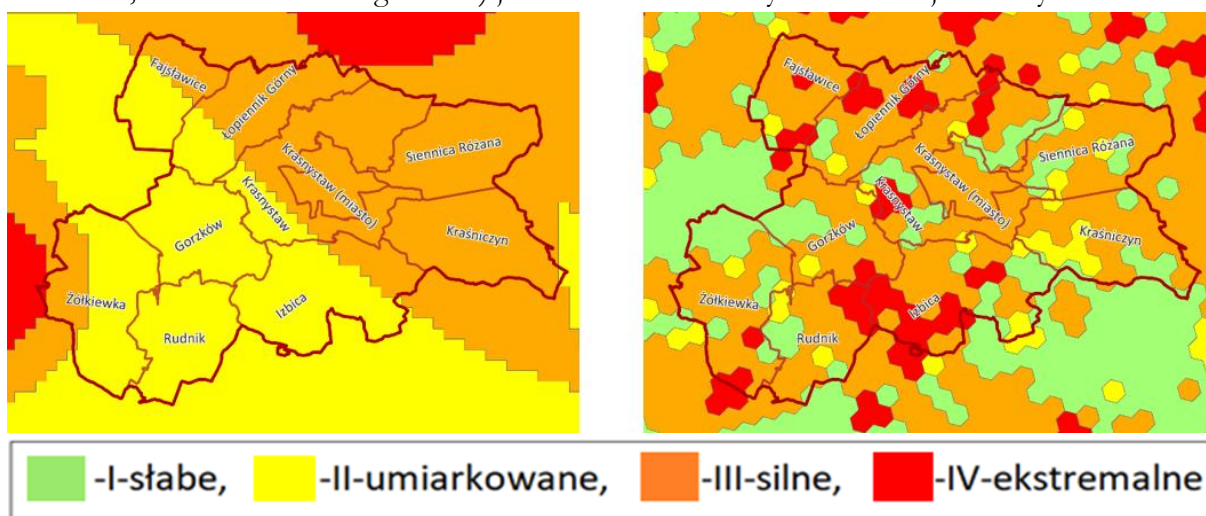
Suszą nazywamy długotrwały okres bez opadów atmosferycznych lub nieznacznym opadem w stosunku do średnich wieloletnich wartości i wysoką temperaturą.

Podczas trwania suszy z uwagi na warunki meteorologiczne i klimatyczne, problemy rolnicze, warunki hydrologiczne i skutki gospodarcze wydzieliła się cztery etapy jej rozwoju – suszę atmosferyczną, rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną.

Powiat krasnostawski w ocenie przedstawionej w „Planie przeciwdziałania skutkom suszy”¹¹ **należy do terenów narażonych na suszę** i uzyskał następujące wyniki:

- zachodnia część powiatu jest prawie w całości w II klasie zagrożenia suszą **atmosferyczną** (w skali czterostopniowej), co oznacza, że jest umiarkowanie narażony na ten rodzaj suszy, zaś część wschodnia znajduje się w klasie silnego zagrożenia (III),
- zaliczony został na większości obszaru do III stopnia zagrożenia suszą **rolniczą** – występuje silne zagrożenie tym rodzajem suszy, pozostałe stopnie występują miejscowo
- północna część jest w III klasie zagrożenia suszą **hydrologiczną**, co oznacza silne narażenie na ten rodzaj suszy (III stopień w skali czterostopniowej), jednak południowa część powiatu znajduje się w II klasie zagrożenia (umiarkowane),
- jest w większości w II klasie zagrożenia suszą **hydrogeologiczną**, co oznacza umiarkowane narażenie na ten rodzaj suszy (II stopień w skali czterostopniowej), wyjątek stanowi gmina Fajslawice w całości objęta III stopniem zagrożenia oraz gminy Łopiennik Górny, Krasnystaw oraz Gorzków objęte częściowo silnym stopniem zagrożenia
- **łączne zagrożenie suszą** jest w zależności od obszaru powiatu – głównie silne lub umiarkowane, tylko w północnej części ekstremalne.

Przestrzenne rozmieszczenie zjawiska suszy atmosferycznej, rolniczej, hydrologicznej i hydrogeologicznej przedstawiono na rycinach. Skala 4-stopniowa (I – słabe, II – umiarkowane, III – silne, 4 – ekstremalne zagrożenie) jest taka sama dla wszystkich rodzajów suszy.

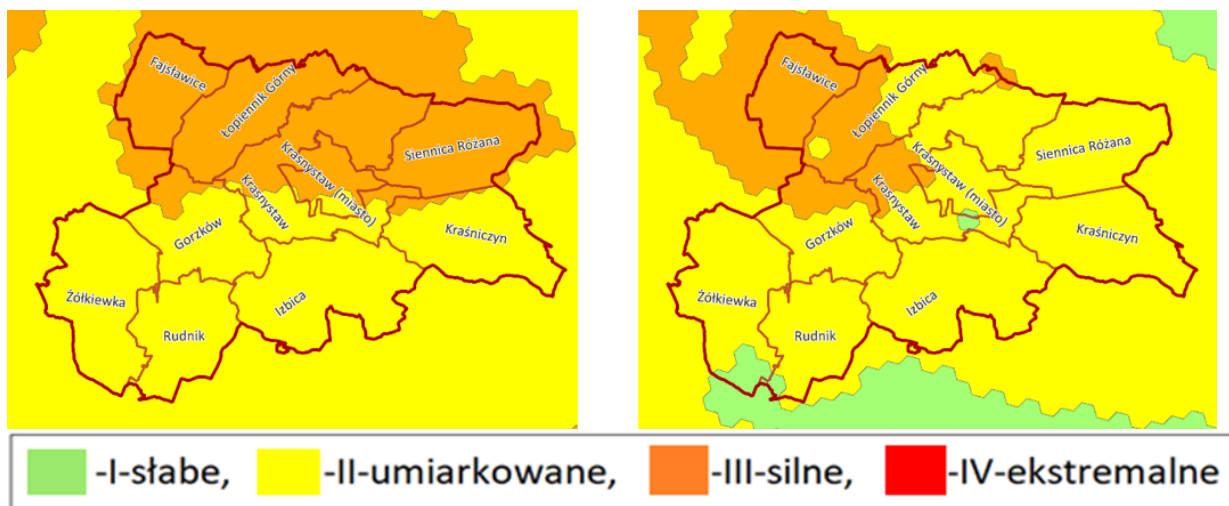

Ryc. 7. Zagrożenie suszą atmosferyczną (lewa rycina) i rolniczą (prawa rycina) na tle granic powiatu krasnostawskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://wody.isok.gov.pl/>

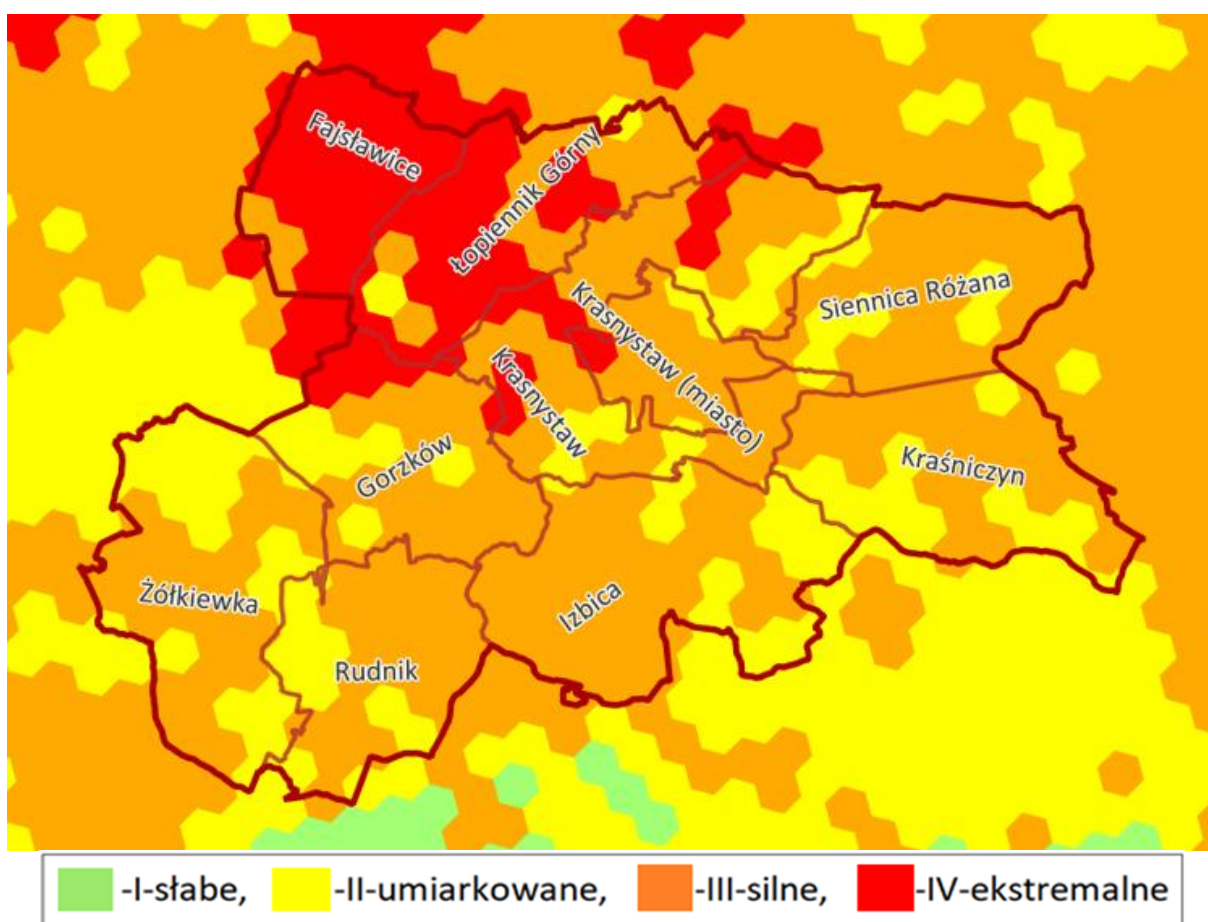
¹¹ - opublikowany na stronie:

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210001615/O/D20211615.pdf>

Ryc. 8. Zagrożenie suszą hydrologiczną (lewa rycina) i hydrogeologiczną (prawa rycina) na tle granic powiatu krasnostawskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://wody.isok.gov.pl/>

Ryc. 9. Łączne zagrożenie suszą na tle granic powiatu krasnostawskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://wody.isok.gov.pl/>

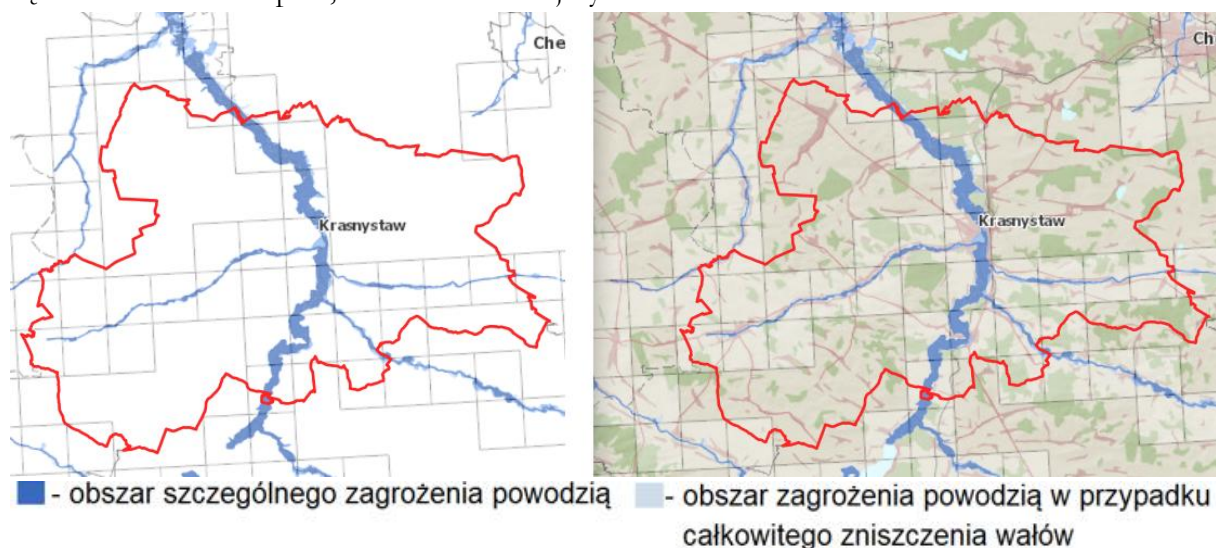
Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne definiuje **powódź** jako czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony

morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych.

Podtopienia są to zalania terenów z innych przyczyn niż powódź. Przyczynami podtopień mogą być np.: opady deszczu, przeziaki wody przez wały przeciwpowodziowe. Nie wyklucza to możliwości wystąpienia lokalnych podtopień i nagłego podniesienia się poziomu wody na innych terenach np. w wyniku wystąpienia nieprzewidzianych zjawisk meteorologicznych, takich jak: intensywne opady atmosferyczne czy gwałtowne topnienie pokrywy śnieżnej. Zagrożenie to może wystąpić jako lokalne podtopienia terenów.

Biorąc pod uwagę analizę danych Państwowej Służby Hydrogeologicznej stwierdza się, że na terenie powiatu krasnostawskiego występują **obszary zagrożenia powodziowego** oraz **obszary zagrożone podtopieniami** – ich zasięg przedstawiono na rycinach.

Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi zlokalizowane są w bezpośrednim sąsiedztwie m.in. Wieprza, Żółkiewki i mniejszych rzek.

Ryc. 10. Zasięg obszarów zagrożonych powodzią względem położenia powiatu krasnostawskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie hydroportalu ISOK – Informatycznego Systemu Oslony Kraju dostępnego pod adresem <https://isok.gov.pl/hydroportal.html>

Nieco inny zasięg mają obszary wytypowane jako najbardziej narażone na podtopienia, co także przedstawiono na rycinie.

Ryc. 11. Zasięg obszarów zagrożonych podtopieniami względem położenia powiatu krasnostawskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://epsh.pgi.gov.pl/epsh/>

W czasie obowiązywania dotychczas obowiązującego programu ochrony środowiska Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie prowadziło prace dokumentacyjne, które finalnie skutkowały opracowaniem:

1. **Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły** przyjętego Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 poz. 300).
2. **Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły**, przyjętego Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. (Dz.U. 2022 poz. 2739).
3. **Planu przeciwdziałania skutkom suszy** przyjętego Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. (Dz.U. 2021 poz. 1615).
4. **Map zagrożenia powodziowego** podanych do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Klimatu i Środowiska w dniu 22 października 2020 r. oraz 7 września 2022 r. Mapy zagrożenia powodziowego dostępne są na Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.¹²

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Lublinie (PGW WP RZGW w Lublinie) przekazało, że na terenie powiatu krasnostawskiego zlokalizowane są:

- wał przeciwpowodziowy rzeki Wieprz – 1 260 m,

¹² Hydroportal dostępny jest pod adresem <https://isok.gov.pl/hydroportal.html>

- wał przeciwpowodziowy rzeki Żółkiewka – 1 140 m.

W ewidencji nie występują natomiast zbiorniki retencyjne.

PGW WP RZGW w Lublinie nie ma planowanych, jak też zrealizowanych w latach 2023-2024 działań inwestycyjnych w zakresie utrzymania infrastruktury i wód powierzchniowych, a dotyczących bezpośrednio terenu powiatu krasnostawskiego. Prowadzone były jednak prace utrzymaniowe, w ramach których zostały zrealizowane roboty utrzymaniowe rzek, bieżące usuwanie przetamowań na ciekach wodnych, konserwacja koryt, zabudowa wyrw w skarpach.

Wody Polskie odpowiadają za utrzymanie śródlądowych wód płynących oraz urządzeń wodnych i w takim zakresie corocznie prowadzą prace utrzymaniowe. Utrzymanie urządzeń melioracji jest również zadaniem właścicieli gruntów oraz spółek wodnych.

RZGW w Lublinie w latach 2023-2024 przeprowadził jedną kontrolę gospodarowania wodami w zakresie wprowadzania ścieków do wód (kontrola odbyła się w 2024 r.) na terenie powiatu krasnostawskiego.

Na rzece Żółkiewce, w miejscowości Żółkiew-Kolonia znajduje się **zbiornik retencyjny** o powierzchni około 15 ha, który pozwala stabilizować stan wody w dalszym odcinku rzeki, a więc również na terenie powiatu krasnostawskiego.

Funkcję retencyjną posiada zalew w Tuligłowach.

Istnieją możliwości pozyskania dofinansowania na działania np. w zakresie małej retencji w ramach programu Moja woda. **Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie** udostępnił informację o udzielonych dofinansowaniach dla gmin powiatu krasnostawskiego w ramach programu Moja Woda. Wyniki przedstawiono w tabeli.

Tabela 13. Zestawienie dofinansowań udzielonych dla gmin powiatu krasnostawskiego w ramach programu Moja Woda w latach 2023-2024

Gmina	Kwota dotacji (zł)	Ilość wypłaconych /zrealizowanych umów
Fajslawice	16 560,00	3
Gorzków	24 960,00	5
Izbica	17 200,00	3
Krasnystaw (miejska)	25 680,00	5
Krasnystaw (wiejska)	45 637,60	9
Kraśniczyn	6 000,00	1
Łopiennik Górny	24 000,00	4
Rudnik	6 000,00	1
Siennica Różana	34 000,00	6
Żółkiewka	0,00	0
suma	200 037,60	37

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie

Melioracje wodne służą do regulacji stosunków wodnych w celu polepszania zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz ochronie użytków rolnych jak również innych terenów przed powodzią. Należy liczyć się ze wzrastającą liczbą zjawisk ekstremalnych czyli powodzi, suszy, osuwisk ziemi oraz erozji wodnej koryt cieków. W wyniku prognozowanych zmian klimatycznych postępować może zanik małych powierzchniowych zbiorników wodnych (stawów,

oczek wodnych, bagien, małych płytkich jezior). Wobec zapowiadanych zmian łatwo przewidzieć jak ważny będzie sprawnie działający system urządzeń melioracyjnych, który w czasie intensywnych opadów i wysokiego poziomu wód – odprowadzi ich nadmiar i zapobiegnie podtopieniu, natomiast w czasie suszy pozwoli na zatrzymanie wody na danym terenie.

2.5. GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA

Zgodnie z danymi GUS według stanu na 31.12.2024 r. odsetek mieszkańców korzystających z **sieci wodociągowej** wynosił 86,9 %.

Długość eksploatowanej sieci wodociągowej na koniec 2024 r. wyniosła 929,6 km wobec 925,8 km w roku 2023. Do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania prowadziły przyłącza wodociągowe w liczbie 16 305 sztuk wobec 16 138 sztuk na koniec 2023 r. Obserwowany jest zatem systematyczny wzrost liczby przyłączy wodociągowych.

Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w 2024 r. wyniosło 29,8 m³ i było wyższe o 1,2 m³ niż w 2023 r. Ogółem gospodarstwom domowym w 2024 r. dostarczono 1 749,2 tys. m³ wody, a dla porównania w 2023 r. była to wartość 1 696,8 tys. m³.

Z uwagi na stan techniczny oraz wiek infrastruktury wodociągowej podejmowane są nieustanne działania, zmierzające do poprawy stanu technicznego, wytypowanych jako najsłabsze, odcinków sieci poprzez ich modernizację, wymianę bądź budowę nowych odcinków sieci, przy jednoczesnym spełnianiu celów poprawy warunków hydraulicznych sieci i sukcesywnego porządkowania systemu dystrybucji wody.

Porównanie pozostałych wybranych wskaźników za rok 2023 i 2024 zamieszczono w zbiorczej tabeli w dalszej części niniejszego raportu.

Funkcjonujące komunalne ujęcia wód są na bieżąco modernizowane dzięki czemu woda dostarczana siecią wodociagową jest dobrej jakości. Wg oceny **Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego** w Krasnymstawie mieszkańcy powiatu krasnostawskiego w latach 2023-2024 byli zaopatrywani w wodę bezpieczną dla zdrowia ludzkiego, wolną od mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów w liczbie stanowiącej potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego. W przypadku krótkotrwałych odchyłeń jakości wody od dopuszczalnych norm podejmowano skuteczne działania naprawcze. Nie odnotowano niepożądanych reakcji związanych ze spożyciem wody z komunalnych ujęć wód.

W trakcie 2024 r. wydano jedną decyzję stwierdzającą brak przydatności wody do spożycia przez ludzi z wodociągu zbiorowego zaopatrzenia w wodę - WZZ Olszanka w gminie Kraśniczyn. W 2023 roku takich decyzji wydano 8, w 2022 r. – 9. Brak przydatności wody do spożycia w 2024 r. stwierdzono ze względu na przekroczenia parametrów mikrobiologicznych (bakterie grupy coli, enterokoki kałowe).

W trakcie 2024 r. wydano 3 decyzje o warunkowej przydatności wody do spożycia przez ludzi, podczas gdy w 2023 r. nie wydawano takich decyzji, a w 2022 r. wydano 5 takich decyzji. Decyzje te dotyczyły indywidualnego ujęcia wody zaopatrującego w wodę 6 osób oraz awaryjnego ujęcia wody SPZOZ Krasnostaw, dotychczas nieużytkowanego.

Stwierdzone przekroczenia wartości parametrów fizykochemicznych nie stanowiły zagrożenia dla zdrowia, co uzasadniało stwierdzenie warunkowej przydatności wody do spożycia przez ludzi.

Zgodnie z danymi GUS według stanu na 31.12.2024 r. odsetek mieszkańców korzystających z **sieci kanalizacyjnej** był dość niski i wynosił 39,4 %.

Długość sieci kanalizacyjnej na koniec 2024 r. wyniosła 273,4 km tj. o 2,1 km więcej niż w 2023 r. Na koniec 2024 r. do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania prowadziły 5 522 przyłącza kanalizacyjne wobec 5 449 sztuk na koniec 2023 r. Wynika z tego, że liczba przyłączy kanalizacyjnych stopniowo rośnie.

Ścieki komunalne odprowadzone i oczyszczone ogółem w ciągu roku to łącznie 1 093,0 tys. m³ w 2024 r. wobec 1 072,0 tys. m³ w 2023 r.

Porównanie innych wybranych wskaźników za rok 2023 i 2024 zamieszczono w zbiorczej tabeli w dalszej części niniejszego raportu.

Z uwagi na stan techniczny oraz wiek posiadanej sieci podejmowane są nieustanne działania zmierzające do poprawy stanu technicznego, odcinków sieci kanalizacyjnej poprzez ich modernizację, wymianę bądź budowę nowych odcinków sieci, przy jednoczesnym spełnianiu celów oczyszczania ścieków.

Poziom skanalizowania powiatu krasnostawskiego wynika z charakteru poszczególnych gmin. Na obszarach miejskich oraz gęsto zaludnionych obszarach wiejskich budowa sieci kanalizacyjnej jest uzasadniona ekonomicznie i stopień skanalizowania jest wysoki. Na obszarach zabudowy rozproszonej brak jest zasadności ekonomiczno-technologicznej dla budowy sieci. Praktycznym rozwiązaniem staje się budowa **zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków**.

Burmistrzowie i Wójtowie prowadzą **rejestr zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków**. Według danych GUS, na koniec 2024 r. na terenie powiatu krasnostawskiego zewidencjonowano 6 169 zbiorników bezodpływowych oraz 2 293 przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Burmistrzowie i Wójtowie gmin tworzących powiat krasnostawski poinformowali mieszkańców o obowiązku utrzymania czystości i porządku na terenie swojej nieruchomości oraz o obowiązku przyłączenia nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub wyposażenia jej w szczelny zbiornik bezodpływowy na nieczystości ciekłe lub przydomową oczyszczalnię ścieków.

W związku z ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2022 poz. 1549) wprowadzone zostały nowe zapisy w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, nakładające na gminy nowy obowiązek sprawozdawczy. Zgodnie z art. 3 ust 5 i 6 powyższej ustawy Burmistrz lub Wójt sporządza sprawozdanie dotyczące gospodarowania nieczystościami ciekłymi za poprzedni rok kalendarzowy oraz przekazuje je właściwemu wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska nie później niż do końca kwietnia roku następującego po roku, którego sprawozdanie dotyczy. W razie niedopełnienia tego obowiązku, gmina podlega karze pieniężnej w wysokości 10-50 tys. zł.

2.6. ZASOBY GEOLOGICZNE

Według danych **Państwowego Instytutu Geologicznego - Państwowego Instytutu Badawczego** na terenie powiatu krasnostawskiego występują złoża kopalin zestawionych w kolejnej tabeli.

Państwowy Instytut Geologiczny corocznie publikuje bilanse zasobów złóż kopalin. Przeanalizowano 2 ostatnie raporty, tj. za lata 2023-2024. Stwierdzono, że w badanym okresie eksploatacji podlegały tylko wybrane złoża piasków i żwirów, co przedstawiono w tabeli. Podano zasoby geologiczne – bilansowe oraz stan zagospodarowania wg danych na 2024 r., a dodatkowo wielkość eksploatacji, jeśli taka się odbywała.

Tabela 14. Wykaz kopalin położonych na terenie powiatu krasnostawskiego

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania na koniec 2024 r.	Zasoby wg stanu na 2024 r.			Wydobycie	
			geologiczne - bilansowe	geologiczne - pozabilansowe	przemysłowe	2023	2024
kamienie łamane i bloczne (tys. t)							
1.	Izbica	Z – złożę, z którego wydobyte zostało zaniechane	26,40	-	-	-	-
2.	Wirkowice	R – złożę o zasobach rozpoznanych szczegółowo	690,97	-	504,30	-	-
piaski i żwiry (tys. ton)							
3.	Borowica	Z – złożę, z którego wydobyte zostało zaniechane	51	-	-	-	-
4.	Borowica I	Z – złożę, z którego wydobyte zostało zaniechane	477	-	-	-	-
5.	Borowica II	R – złożę o zasobach rozpoznanych szczegółowo	11 726	-	-	-	-
6.	Borowica III	R – złożę o zasobach rozpoznanych szczegółowo	2 128	-	-	-	-
7.	Borówek	Z – złożę, z którego wydobyte zostało zaniechane	285	-	-	-	-
8.	Dworzyska	E - złożę eksploatowane	440	-	465	3	24
9.	Izbica Piasek	R – złożę o zasobach rozpoznanych szczegółowo	101	-	-	-	-
10.	Józefów	R – złożę o zasobach rozpoznanych szczegółowo	78	-	-	-	-
11.	Oleśniki	P – złożę o zasobach rozpoznanych wstępnie	137 274	-	-	-	-
12.	Siennica Nadolna	P – złożę o zasobach rozpoznanych wstępnie	43	-	-	-	-
13.	Siennica Nadolna 2	Z – złożę, z którego wydobyte zostało zaniechane	-	-	-	-	-
14.	Tarnogóra 2	T – złożę zagospodarowane, eksploatowane okresowo	27	-	-	11	-
15.	Tarnogóra 2-1	E - złożę eksploatowane	122	-	122	23	17
16.	Tarzymiechy 2	Z – złożę, z którego wydobyte zostało zaniechane	21	-	-	-	-
17.	Tarzymiechy 3	T – złożę zagospodarowane, eksploatowane okresowo	301	-	301	-	-
18.	Wał I	Z – złożę, z którego wydobyte zostało zaniechane	30	-	-	-	-
19.	Wincentów	Z – złożę, z którego wydobyte zostało zaniechane	0	-	-	-	-
20.	Wincentów I	Z – złożę, z którego wydobyte zostało zaniechane	57	-	-	-	-
21.	Wola Żulińska	T – złożę zagospodarowane, eksploatowane okresowo	219	-	219	2	-

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania na koniec 2024 r.	Zasoby wg stanu na 2024 r.			Wydobycie	
			geologiczne - bilansowe	geologiczne - pozabilansowe	przemysłowe	2023	2024
piaski kwarcowe do produkcji cegły wapienno-piaskowej (tys. m3)							
22.	Toruń	R – złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo	2118	-	-	-	-
surowce ilaste ceramiki budowlanej (tys. m3)							
23.	Izbica-Osada	Z – złożo, z którego wydobyte zostało zaniechane	1 341	-	-	-	-
24.	Majdan Średni	Z – złożo, z którego wydobyte zostało zaniechane	24	-	-	-	-
25.	Stryjów	Z – złożo, z którego wydobyte zostało zaniechane	39	-	-	-	-
26.	Wierchowina	Z – złożo, z którego wydobyte zostało zaniechane	3 256	-	-	-	-
27.	Wola Żółkiewska	Z – złożo, z którego wydobyte zostało zaniechane	672	-	-	-	-
surowce ilaste dla przemysłu cementowego (tys. t)							
28.	Izbica V	Z – złożo, z którego wydobyte zostało zaniechane	1 200	-	410	-	-
surowce ilaste do produkcji kruszywa lekkiego (tys. m3)							
29.	Brzeziny	P – złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie	8 751	-	-	-	-
30.	Izbica	P – złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie	1 958	-	-	-	-
wapień i margle dla przemysłu cementowego (tys. t)							
31.	Trawniki	R – złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo	200 832	-	-	-	-

Źródło: Bilanse zasobów złóż kopalin w Polsce

Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy

Bilans za 2023 r. https://www.pgi.gov.pl/images/surowce/2023/bilans_2023.pdf

Bilans za 2024 r. https://www.pgi.gov.pl/images/surowce/2024/bilans_2024.pdf

W latach 2023-2024 Starosta Krasnostawski wydał jedną decyzję – koncesję na wydobyć kopalin. Była to Decyzja RO.6522.6.2024 z 10.12.2024 r. wydana na okres 10 lat dla dz. nr 46/1, 46/2 – Józefów, gmina Krasnostaw – koncesja na wydobyć kruszywa naturalnego (piasku).

Marszałek Województwa Lubelskiego oraz właściwy Minister nie udzielali koncesji na wydobywanie kopalin na terenie powiatu krasnostawskiego w latach 2023-2024.

Wyeksploatowane złoża poddawane są rekultywacji. Starosta ustala kierunki i warunki przeprowadzenia rekultywacji i zagospodarowania terenu, jak również uznaje rekultywację za zakończoną.

W latach 2023-2024 Starosta Krasnostawski nie wydał żadnej decyzji ustalającej kierunki i warunki przeprowadzenia rekultywacji.

W latach 2023-2024 Starosta Krasnostawski wydał tylko jedną **decyzję uznającą rekultywację za zakończoną**. Była to Decyzja RO.6122.1.2023 z 23.06.2023r. dla dz. nr 540, 541 - Surhów, gmina Kraśniczyn. Rekultywacja prowadzona była w kierunku rolnym.

Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego jako organ nadzoru górniczego sprawuje nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych m.in. w zakresie bezpieczeństwa prowadzonych robót, podczas eksploatacji złóż lub likwidacji zakładów górniczych, zgodności

prowadzonych robót górniczych z planem ruchu i innymi dokumentami obowiązującymi w tym zakresie, ewidencji zasobów złóż oraz zagadnień ochrony środowiska.

Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Lublinie poinformował, że nie prowadzi statystyki przeprowadzonych kontroli w podziale na powiaty, dlatego też nie może udzielić informacji na ten temat.

Dyrektor OUG w Lublinie nie jest organem ograniczającym / likwidującym nielegalne wydobywanie kopalin, do tych zadań zobowiązane są organy ochrony środowiska (starosta w obrębie powiatu, burmistrz lub wójt w obrębie gminy). Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego nalicza opłatę podwyższoną za wydobywanie kopalin bez koncesji.

2.7. GLEBY

Za tereny o przekształconej glebie należy uznać **tereny zabudowane i zurbanizowane**, w tym tereny mieszkalne, zajęte pod działalność gospodarczą, inne tereny zabudowane, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe i tereny komunikacyjne.

Dla gleb problemem są również zanieczyszczenia pyłowe, których źródłem jest głównie rozwijający się transport drogowy. Związane są z tym takie **zanieczyszczenia komunikacyjne** jak: substancje ropopochodne, metale ciężkie, związki azotu, węglowodory i inne, takie jak sól stosowana w czasie zimy, detergenty, itp. Zanieczyszczenia te występują w pasach przyległych do dróg powodując lokalne zanieczyszczenia gruntu, a w przypadku gruntów podatnych na infiltrację, również środowiska wodnego. Zanieczyszczenia mogą spływać z powierzchni dróg do rowów i dalej do rzek.

Ponadto należy podkreślić, że na terenie powiatu krasnostawskiego układ komunikacyjny obsługuje tranzytowe połączenia w ciągu drogi krajowej i dróg wojewódzkich, a także linii kolejowej dlatego **występuje potencjalne zagrożenie dla gleb w zakresie nadzwyczajnych wydarzeń**, np. zanieczyszczenie powstałe podczas rozszczelnienia cystern przewożących paliwa.

Nawożenie w rolnictwie jest jednym z najważniejszych czynników plonotwórczych, a jednocześnie jest zabiegiem wysoce kosztochłonnym. Dlatego też nawozy muszą być stosowane umiejętnie. Aplikacja nawozów w potrzebnej ilości, we właściwym czasie i w odpowiedni sposób zapewnia ich dobre wykorzystanie przez rośliny, co decyduje o wysokiej efektywności i opłacalności nawożenia. Wysoki stopień wykorzystania składników przez rośliny ogranicza ich straty z rolnictwa. Dla producenta rolnego ma to konkretny wymiar finansowy, szczególnie w ostatnim czasie, gdy ceny nawozów znacznie wzrosły.

Rozpraszanie składników nawozowych poza agrosystemy pól uprawnych to nie tylko straty finansowe ponoszone przez rolników, ale także zagrożenie dla środowiska przyrodniczego, a w szczególności środowiska wodnego. Całkowite wyeliminowanie strat składników nie jest możliwe, ale ich znaczące ograniczenie – tak. Temu służą dobre praktyki w nawożeniu, którym poświęcona jest **strona Dobre Praktyki Rolnicze prowadzona przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa**¹³. Stosowanie zasad dobrej praktyki gwarantuje oszczędne i przyjazne dla środowiska zarządzanie nawożeniem.

Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut prowadzi szkolenia z racjonalnego nawożenia i ochrony gleb. Mają one na celu podniesienie wiedzy i umiejętności uczestników szkoleń w obszarze efektywnego wykorzystania nawozów oraz zrównoważonego

¹³ Strona Dobre Praktyki Rolnicze IUNG <https://dpr.iung.pl/>

zarządzania glebą. W ramach szkolenia uczestnicy mają okazję zapoznać się z najnowszymi metodami i technologiami nawożenia, które są zgodne z aktualnymi trendami w rolnictwie oraz z wymaganiami ochrony środowiska.

Monitoring chemizmu gleb ornych Polski¹⁴ jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Kolejna, szósta tura monitoringu przypadła na lata 2020-2022. Monitoring chemizmu gleb ornych Polski nie obejmuje żadnego punktu położonego na terenie powiatu krasnostawskiego.

Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Lublinie corocznie prowadzi badania odczynu oraz zasobności gleb w składniki pokarmowe. Wyniki przekazywane są rolnikom w celu dostosowania nawożenia do potrzeb. Wśród samorządów gminnych w programie badania gleb uczestniczy tylko gmina Izbica.

Biuro Powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Krasnymstawie poinformowało, że zadania dotyczące edukacji rolników w latach 2023-2024 w Biurze Powiatowym w Krasnymstawie odbywały się w formie zaplanowanych szkoleń informacyjnych. Spotkania poprzedzały nabór wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich, na których poruszane były zagadnienia w zakresie m.in. dobrych praktyk rolniczych, wapnowania, przechowywania i stosowania nawozów oraz środków ochrony roślin, wspierania i promocji gospodarstw ekologicznych itp. Szkolenia realizowane były we współpracy z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w poszczególnych gminach powiatu krasnostawskiego.

W siedzibie Biura Powiatowego funkcjonuje Punkt Informacyjny, w którym można uzyskać informacje o wyżej wymienionych zagadnieniach. Biuro Powiatowe ARMIR w Krasnymstawie zamierza kontynuować w kolejnych latach powyższą formę spotkań z rolnikami oraz osobami zainteresowanymi.

Rolnicy prowadzący działalność na terenie powiatu krasnostawskiego mają możliwość uczestniczenia w szkoleniach. W szczególności prowadzi je **Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego**. Na stronie internetowej Ośrodka dostępne są szczegółowe informacje dotyczące zasad kształcenia zawodowego rolników, doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin oraz stosowania nawozów.

LODR w Końskowoli prowadzi głównie doradztwo indywidualne i grupowe oraz szkolenia. Tematyka w ostatnich latach dotyczyła:

- podstaw rolnictwa ekologicznego,
- zasad i warunków produkcji ekologicznymi metodami,
- działań rolno – środowiskowo – klimatycznych,
- zarządzania żyznością gleby w gospodarstwie ekologicznym,
- dyrektywy azotanowej – wymogów dla gospodarstw rolnych,
- programu azotanowego – maksymalne dawki azotu, plany azotowe, rejestry,
- ochrony różnorodności biologicznej w warunkach produkcji rolnej,

¹⁴ https://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/

- obowiązków rolnika w świetle ustawy Prawo Wodne,
- szeregu działań związanych z dopłatami bezpośrednimi.

Ponadto organizowany jest kurs stosowania środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu naziemnego przeznaczonego do stosowania tych środków, z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu montowanego w kolejnictwie.

LODR realizuje zadania w ramach działalności statutowej, na którą otrzymuje dotację z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Wszyscy zainteresowani rolnicy mają możliwość uczestniczenia w szkoleniach organizowanych w centrali LODR w Końskowoli oraz w szkoleniach powiatowych organizowanych przez PZDR w Krasnymstawie.

Programy działalności LODR w Końskowoli oraz sprawozdania z działalności LODR za poszczególne lata dostępne są w Biuletynie Informacji Publicznej LODR w Końskowoli w zakładce „Planowanie i sprawozdawczość”.

Rozwój mieszkalnictwa, a także wszelkiej działalności o charakterze produkcyjnym, przetwórczym i usługowym, powoduje zajmowanie dodatkowych powierzchni gleb (np. pod zabudowę, parkingi), które były wcześniej obszarami czynnymi biologicznie. Istotnym problemem, charakterystycznym dla **obszarów zurbanizowanych**, jest tendencja pomniejszania powierzchni zielonych z podłożem glebowym w wyniku zabudowy komunalnej i gospodarczej, degradacja gleb spowodowana przez roboty budowlane, prace remontowe.

W ramach ochrony gleb i zasobów geologicznych warto zwrócić uwagę na **uwzględnianie w planowaniu przestrzennym** zapisów dotyczących zasobów geologicznych i gleb, zawartych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (od 2026 r. planu ogólnego) oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego podczas wydawania decyzji administracyjnych. Respektowanie zapisów sprzyja prawidłowemu rozwojowi opisywanego obszaru z uwzględnieniem posiadanych zasobów geologicznych i gleb.

Zanieczyszczenie gleb potencjalnie może być spowodowane składowaniem **substancji niebezpiecznych**. W Polsce w latach 60. 70. i 80. ubiegłego wieku nieprzydatne środki ochrony roślin umieszczano w składowiskach. Były to obiekty o różnej konstrukcji zwane **mogilnikami**. Rozwiązanie to stworzyło poważne problemy środowiskowe. Duża część mogilników rozsianych na obszarze całego kraju na przestrzeni dziesiątków lat emitowała do środowiska zgromadzone w nich związki. Zgodnie z danymi prezentowanymi w portalu SIDoM (**System Integracji Danych o Mogilnikach**) na terenie powiatu krasnostawskiego funkcjonował mogilnik, który zlokalizowany został w Krupem - między drogą wojewódzką Krasnystaw - Chełm, a stawami na rzece Bzdurce. W mogilniku zgromadzono w latach 1972-77 około 140 ton przeterminowanych środków ochrony roślin i ich opakowań. Wskutek rozszczelnienia ścian mogilnika, zawartość jego przedostawała się na zewnątrz i przenikała do środowiska gruntowo - wodnego. Mogilnik został zlikwidowany, a substancje w nim zalegające unieszkodliwiono. Magazyny przeterminowanych środków ochrony roślin i mogilniki na terenie województwa lubelskiego zostały zlikwidowane w latach 1999-2001.

2.8. GOSPODARKA ODPADAMI

Na wstępie należy zaznaczyć, że organizacja systemów gospodarki odpadami komunalnymi jest zadaniem własnym samorządów gminnych. W zamian za pobraną **opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi** samorządy gminne zapewniają właścicielom nieruchomości zamieszkałych pozbywanie się odpadów komunalnych, w tym przyjmowanie odpadów przez punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Natomiast właściele nieruchomości niezamieszkałych zobowiązani są (jeśli nie włączono ich do gminnego systemu) do podpisania umowy i udokumentowania odbioru odpadów komunalnych przez uprawnione do tego podmioty. Firmy odbierające odpady komunalne muszą być wpisane do rejestru działalności regulowanej prowadzonego przez właściwego Burmistrza lub Wójta.

Mieszkańcy zobowiązani są do składania deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Gminy w zamian za uiszczaną opłatę realizują ustawowy obowiązek odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Podejmują również **działania kontrolne w celu potwierdzenia liczby osób faktycznie zamieszkujących nieruchomości poprzez weryfikację danych zawartych w złożonych deklaracjach** o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Weryfikację prowadzi się m.in. na podstawie liczby urodzeń, zgonów. Różnica w liczbie mieszkańców zameldowanych a wykazanych w złożonych deklaracjach wynika m.in. z faktu podejmowania nauki poza miejscem stałego meldunku, osób czynnych zawodowo oraz z powodu braku złożenia deklaracji.

W drodze przetargów samorządy gminne wybierają firmy świadczące usługę polegającą na **odbieraniu i zagospodarowaniu** wszystkich **odpadów komunalnych**

Do końca 2024 r. na terenie powiatu krasnostawskiego obowiązywała **segregacja odpadów** komunalnych z podziałem na 5 frakcji odpadów tj. szkło, tworzywo sztuczne i metal, papier, bioodpady i niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne. Obowiązkowa segregacja dotyczy wszystkich mieszkańców nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych, w tym firm, które prowadzą działalność gospodarczą.

Masa wytworzonych i odpadów ulega niewielkim zmianom. Niestety nie jest widoczny wyraźny trend wzrostu masy odpadów zebranych selektywnie i ich udziału w ogólnej masie zebranych odpadów komunalnych.

Informacje o ogólnej masie odpadów odebranych i zebranych, w tym odebranych i zebranych selektywnie według rodzajów odpadów przedstawiono na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego za lata 2022-2024 (rok 2022 jako bazowy dla lat 2023-2024)

Tabela 15. Odpady komunalne odebrane i zebrane z terenu powiatu krasnostawskiego w latach 2021-2024

Rodzaj odpadów	Rok		
	2022	2023	2024
Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku (t)	10 933,64	11 174,90	11 758,85
Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku (t)	4 404,22	4 572,31	4 894,57
Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne (t)	6 529,42	6 602,59	6 864,28
Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów (%)	40,3	40,9	41,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS za lata 2021-2024

W celu prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie powiatu krasnostawskiego funkcjonują **Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych** (po jednym na gminę), gdzie mieszkańcy mogą dostarczać odpady m.in. takie jak: wyselekcjonowane surowce (papier, tworzywa sztuczne, szkło, metal), meble i inne odpady wielkogabarytowe; zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, przeterminowane leki, zużyte opony, popiół z gospodarstw domowych. Niektóre odpady są przyjmowane w limitowanych ilościach.

Do PSZOK nie przyjmuje się m.in:

- zmieszanych odpadów komunalnych,
- odpadów zawierających azbest,
- odpadów powstałych w wyniku budowy, remontu wymagającego zgłoszenia / pozwolenia na budowę lub powstałych w wyniku prac prowadzonych przez wykonawcę robót,
- odpadów pochodzących z działalności gospodarczej,
- odpadów rolniczych,
- odpadów problemowych i niebezpiecznych w opakowaniach nieoznaczonych, bez możliwości wiarygodnej identyfikacji,
- odpadów w opakowaniach nieszczelnych.

Zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, każda gmina ma obowiązek utworzenia przynajmniej jednego PSZOK na swoim terenie lub może go utworzyć wspólnie z innymi gminami. Na terenie powiatu krasnostawskiego jest 10 PSZOK, po jednym na terenie każdej z gmin. Lokalizację PSZOK-ów zgodnie z informacją otrzymaną od Wójtów i Burmistrzów przedstawiono poniżej:

1. Gmina Fajslawice – Fajslawice 126 B, 21-060 Fajslawice.
2. Gmina Gorzków – ul. Partyzantów 76, 22-315 Gorzków, dz. 360/10, obręb Gorzków-Osada.
3. Gmina Izbica – Ostrzyca 144, 22-375 Izbica.
4. Gmina Krasnystaw (miejska) – Krasnystaw, ul. Piłsudskiego 54, nr działki 1985, obręb Krasnystaw Miasto.
5. Gmina Krasnystaw (wiejska) – na terenie składowiska odpadów w Wincentowie prowadzonego przez firmę „KRAS-EKO” Sp. z o.o. w Wincentowie.
6. Gmina Kraśniczyn – ul. Szkolna 10, 22-310 Kraśniczyn.
7. Gmina Łopiennik Górny – Łopiennik Dolny 43A, nr działki ewid. 307 obręb 0006.
8. Gmina Rudnik – plac obok byłego Urzędu Gminy, Rudnik 71.
9. Gmina Siennica Różana – Siennica Różana 267A, dz. nr 592/17, 592/19, 592/27, obręb Siennica Królewska Mała.
10. Gmina Żółkiewka - Wola Żółkiewska 20, 22-335 Żółkiewka.

Dzięki powstaniu PSZOK i przeprowadzeniu akcji promocyjnych, zwiększona została świadomość ekologiczna i wiedza mieszkańców na temat prawidłowego gospodarowania odpadami. Powstanie PSZOK przyczynia się (poprzez umożliwienie segregacji odpadów i likwidacji dzikich wysypisk) do poprawy stanu środowiska, estetyki krajobrazu oraz wzrostu świadomości ekologicznej.

Przewiduje się rozbudowę PSZOK w miarę możliwości finansowych.

W zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi nie obowiązuje regionalizacja w zakresie przekazywania bioodpadów, niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych

oraz pozostałości z sortowania, a także z procesów mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, przeznaczonych do składowania, co oznacza, że gminy lub ich związki mogą wybrać w drodze przetargu instalację komunalną do której przekazywane będą odpady komunalne. Lista instalacji komunalnych prowadzona jest przez marszałków województw. Podobnie jest w przypadku odpadów podlegających segregacji. W tym przypadku również można przekazywać odpady do podmiotów które posiadają stosowne pozwolenia, ale bez regionalizacji.

Szczegółowe informacje dotyczące zasad segregacji odpadów w danym roku, podmiotów zajmujących się odbiorem odpadów od właścicieli nieruchomości zawarte są w analizach gospodarki odpadami komunalnymi opracowywanych przez gminy wchodzące w skład powiatu krasnostawskiego. Analizy są opracowywane i publikowane w terminie do końca kwietnia roku następnego, np. analiza za 2023 r. została opracowana do końca kwietnia 2024 r.

Na stronach internetowych gmin wchodzących w skład powiatu, udostępnione są informacje o zasadach gospodarowania odpadami komunalnymi (m.in. zasady segregacji odpadów, adresy i godziny otwarcia PSZOK-u, częstotliwość opróżniania pojemników, informacje o wysokości stawki opłaty „śmieciowej” i sposobie jej uiszczania, o podmiocie odbierającym odpady) oraz harmonogram odbioru odpadów zmieszanych i opakowaniowych wg miejscowości i ulic, a w przypadku dni ustawowo wolnych od pracy zamieszczane są przesunięcia terminów wywozu odpadów.

Ponadto w ramach spotkań z mieszkańcami, ich wizyt w urzędach przekazywane są informacje obejmujące zagadnienia środowiskowe głównie związane z gospodarką odpadami - właściwą segregacją odpadów, potrzebą korzystania z PSZOK, kompostowaniu odpadów biodegradowalnych, zagospodarowaniu odpadów wielkogabarytowych oraz zużytego sprzętu RTV i AGD. Promowanie postaw proekologicznych odbywa się również w placówkach oświatowych wszystkich szczebli.

Pomimo prowadzenia kampanii edukacyjnej, w wyniku prowadzonych kontroli występują przypadki braku lub niewłaściwej segregacji. Gminy są zobowiązane do osiągnięcia **poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych** (od 2021 r.) oraz **poziomu składowania** (od 2025 r.). Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych został określony Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r. w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (Dz.U. 2021 poz. 1530). Rozporządzenie obowiązuje dla wyliczania poziomu od roku 2021 włącznie, a wymagany poziom to minimum 25 % za 2022 r., minimum 35 % za 2023 r. oraz minimum 45 % za 2024 r. Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych osiągnięty przez gminy powiatu krasnostawskiego w latach 2022-2024 przedstawiono w tabeli. Rok 2022 przedstawiono dla porównania zmian w okresie sprawozdawczym.

Tabela 16. Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych osiągnięty przez gminy powiatu krasnostawskiego w latach 2022-2024

Gmina	Osiągnięty w danym roku, poziom wyrażony w %		
	2022	2023	2024
Fajslawice	36,10	35,49	51,14
Gorzków	54,19	44,72	50,45

Gmina	Osiągnięty w danym roku, poziom wyrażony w %		
	2022	2023	2024
Izbica	52,91	42,28	53,23
Krasnystaw (miejska)	42,97	45,41	49,37
Krasnystaw (wiejska)	32,96	37,72	49,37
Kraśniczyn	40,80	43,75	45,13
Łopiennik Górny	49,36	46,47	67,44
Rudnik	32,60	55,11	49,80
Siennica Różana	21,50	50,08	55,58
Żółkiewka	41,90	48,90	46,77
Poziom wymagany	minimum 25 %	minimum 35 %	minimum 45 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Marszałka Województwa Lubelskiego, stan na 4 sierpnia 2025 r.

Poziom składowania osiągnięty przez gminy powiatu krasnostawskiego w latach 2022-2024 przedstawiono w tabeli. Przepisy nie określają wymaganego poziomu w odniesieniu do tych lat.

Tabela 17. Poziom składowania osiągnięty przez gminy powiatu krasnostawskiego w latach 2022-2024

Gmina	Osiągnięty w danym roku, poziom wyrażony w %		
	2022	2023	2024
Fajslawice	15,48	17,19	9,72
Gorzków	13,27	10,17	11,88
Izbica	11,70	4,91	9,67
Krasnystaw (miejska)	12,71	8,42	12,66
Krasnystaw (wiejska)	13,33	13,15	12,66
Kraśniczyn	18,25	16,73	12,12
Łopiennik Górny	10,95	7,13	6,37
Rudnik	13,85	1,83	9,83
Siennica Różana	20,09	29,74	11,38
Żółkiewka	5,96	15,44	12,92
Poziom wymagany	nie został określony dla lat 2022-2024		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Marszałka Województwa Lubelskiego, stan na 4 sierpnia 2025 r.

Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne - podstawa prawna to Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz.U. 2016 poz. 2167). Rozporządzenie obowiązywało dla wyliczania poziomu do roku 2020 włącznie, a wymagany poziom to minimum 70 % za 2020 r. Zgodnie z art. 13. ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw, do ewidencji odpadów oraz sprawozdań

składanych za pośrednictwem BDO za 2021 r. na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach oraz ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach stosuje się przepisy dotychczasowe, w tym stosuje się dotychczasową definicję odpadów komunalnych. W związku z tym, że gminy w dalszym ciągu będą zapewniały przyjmowanie odpadów budowlanych i rozbiórkowych z gospodarstw domowych, w sprawozdaniach komunalnych w dalszym ciągu będą zbierane informacje w zakresie masy ww. odpadów (jednakże bez obowiązku osiągania określonych poziomów ich recyklingu).¹⁵

Tabela 18. Masa odpadów kierowanych do recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpady budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne przez gminy powiatu krasnostawskiego w latach 2022-2024

Gmina	Masa wyrażona w tonach (Mg)		
	2022	2023	2024
Fajslawice	32,0100	17,2500	58,1300
Gorzków	1,7400	12,1900	17,2000
Izbica	2,8700	0,0000	0,0000
Krasnystaw (miejska)	259,7300	226,8000	691,7310
Krasnystaw (wiejska)	59,4000	79,8780	692,7310
Kraśniczyn	14,6100	18,8400	30,2270
Łopiennik Górny	16,8200	13,2400	7,8800
Rudnik	0,2100	0,0000	0,0000
Siennica Różana	9,9000	15,1400	10,0450
Żółkiewka	50,9600	72,4600	67,3900

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Marszałka Województwa Lubelskiego, stan na 4 sierpnia 2025 r.

Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania - podstawa prawna to Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz.U. 2017 poz. 2412) – obowiązywało dla wyliczania poziomu do roku 2020 włącznie, a wymagany poziom to maksimum 35 % do dnia 16 lipca 2020 r.¹⁶ Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania osiągnięty przez gminy powiatu krasnostawskiego w latach 2022-2024 przedstawiono w tabeli.

¹⁵ <https://bdo.mos.gov.pl/news/wyjasnienia-ministerstwa-klimatu-i-srodowiska-dotyzce-przekazywania-danych-w-ramach-sprawozdawczosci-komunalnej-za-2021-r/>

¹⁶ <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20170002412>

Tabela 19. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania osiągnięty przez gminy powiatu krasnostawskiego w latach 2022-2024

Gmina	Osiągnięty w danym roku, poziom wyrażony w %		
	2022	2023	2024
Fajslawice	20,91	19,35	0,09
Gorzków	13,20	9,78	5,26
Izbica	16,88	0,00	0,52
Krasnystaw (miejska)	13,23	10,89	8,06
Krasnystaw (wiejska)	21,46	18,45	8,06
Kraśniczyn	6,43	17,07	8,25
Łopiennik Górny	11,28	9,43	6,92
Rudnik	0,00	0,00	6,84
Siennica Różana	1,48	0,68	13,54
Zółkiewka	14,80	13,81	8,61
Poziom wymagany	maksymalnie 35 % do 16 lipca 2020 r.		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Marszałka Województwa Lubelskiego, stan na 4 sierpnia 2025 r.

W poprzednich tabelach przedstawiono masę odpadów odebranych i zebranych na terenie powiatu, a także wyniki w zakresie osiągniętych poziomów w gospodarce odpadami. W tym miejscu warto przypomnieć, że przy wyliczaniu tych poziomów nie uwzględnia się niektórych odpadów np. budowlanych i rozbiórkowych czy odpadów pochodzących z działalności rolniczej. Definicja jednoznacznie wskazuje, że odpady komunalne to odpady powstające w gospodarstwach domowych i miejscach o podobnym charakterze, takich jak szkoły czy biura, które nie zawierają produktów niebezpiecznych. Obejmują one szereg materiałów, w tym odpady biodegradowalne (np. resztki jedzenia), papier, szkło, tworzywa sztuczne, metale, tekstylia, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, baterie oraz odpady wielkogabarytowe, jak meble i materace.

W odniesieniu do odpadów ulegających biodegradacji warto przypomnieć o metodach obliczania odpadów kompostowanych „u źródła”. Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Klimatu i Środowiska istnieje możliwość wyliczania mas kompostowanych trzema sposobami a mianowicie: pomiar bezpośredni (krótka charakterystyka tego pomiaru), pomiar pośredni (krótka charakterystyka tego pomiaru) oraz metoda bezpośrednia (krótka charakterystyka tego pomiaru) jak również ankietyzacja w zakresie kompostowania bioodpadów w kompostowniku przydomowym.

Uzupełnieniem gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi jest **odbiór odpadów wielkogabarytowych, sprzętu elektrycznego i elektronicznego**. Odpady te są zbierane **sprzed posesji** w wyznaczonych terminach.

Odpady z działalności rolniczej – odpady takie jak: środki ochrony roślin i opakowania po nich, worki po nawozach, sznurki, folie, skrzynki, opony ciągnikowe, od przyczep i innych maszyn rolniczych, przepracowane oleje silnikowe, resztki roślin z upraw i inne odpady pochodzące z działalności rolniczej powinny zostać przekazane w ramach indywidualnych umów z podmiotami, które zajmują się ich zagospodarowaniem i posiadają stosowne zezwolenia. Zgodnie z przepisami to na wytwórcy odpadów (w tym przypadku rolniku) w ramach świadczenia usługi

wymiany, spoczywa obowiązek ich prawidłowego zagospodarowania. Powiat krasnostawski jest obszarem rolniczym dlatego samorządy gminne **wspierają rolników w zakresie usuwania odpadów pochodzących z działalności rolniczej poprzez pozyskiwanie środków zewnętrznych**. Wójtowie i Burmistrzowie zamieszczają na gminnych stronach internetowych dane podmiotów zajmujących się zbieraniem tych odpadów.

Na terenie powiatu krasnostawskiego wytwarzane są nie tylko odpady komunalne. Odpady inne niż komunalne wytwarzane są m.in. w zakładach przemysłowych w zależności od prowadzonych procesów technologicznych / produkcyjnych, w zakładach świadczących usługi serwisowe, samochodowe, transportowe, placówkach leczniczych, stacjach demontażu pojazdów, punktach zbierania odpadów zarówno sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zużytych baterii i akumulatorów, w przedsiębiorstwach budowlanych, jednostkach budżetowych, rolnictwie, stacjach paliw, w serwisach samochodowych. Dane statystyczne GUS w tym zakresie, dla obszaru powiatu krasnostawskiego przedstawiają się następująco (porównanie lat 2023 i 2024):

- masa odpadów innych niż komunalne wytworzonych w ciągu roku wyniosła 35,4 tys. ton (Mg) w 2023 r. oraz 39,2 tys. ton (Mg) w 2024 r.,
- masa odpadów innych niż komunalne przekazanych innym odbiorcom w ciągu roku wyniosła 35,2 tys. ton (Mg) w 2023 r. oraz 35,5 tys. ton (Mg) w 2024 r.,
- masa odpadów innych niż komunalne magazynowanych czasowo w ciągu roku wyniosła 0,2 tys. ton (Mg) w 2023 r. oraz 3,7 tys. ton (Mg) w 2024 r.

Na terenie powiatu krasnostawskiego powstają **nielegalne składowiska odpadów**. Odpady porzucane są do przydrożnych rowów. Najczęściej są to m.in. stare meble, zużyty sprzęt RTV i AGD, gruz budowlany i opony samochodowe. Zmaganie się z dzikimi wysypiskami śmieci pochłania znaczne środki finansowe. Pomimo likwidacji nielegalnych składowisk odpadów w ich miejsca wciąż powstają nowe. Trudno zrozumieć takie sytuacje, tym bardziej, że mieszkańcy mogą bezpłatnie oddać odpady problemowe do Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK). Ponadto organizowane są zbiórki odpadów problemowych, bezpośrednio spod posesji.

Należy zwrócić uwagę, że **każda osoba**, która zauważy wysypisko śmieci w pobliskim lesie czy nagły wzrost ilości transportów ciężarowych jakie zaczęły przyjeżdżać na teren nieruchomości położonych z dala od gęstej zabudowy mieszkalnej, w okolicy lasów, miejsc rzadko uczęszczanych i nieużytkowanych terenów przemysłowych oraz pojawienie się na ich terenie różnego rodzaju beczek i pojemników, **powinna zgłosić to Inspekcji Ochrony Środowiska**. Dane kontaktowe do zgłoszenia podane są w przypisie dolnym.¹⁷ Wystarczy wskazać lokalizację i dodać krótki opis danego zgłoszenie. **Zgłoszenia można dokonać również w sposób anonimowy.**

Główny Inspektor Ochrony Środowiska ostrzega właścicieli gruntów oraz magazynów pod wynajem przed działalnością oszustów. Firmy wynajmują magazyny i inne nieruchomości pod pozorem legalnej działalności i gromadzą tam odpady bez wiedzy właściciela, a po wypełnieniu obiektu zaprzestają działalności i znikają. Dlatego należy zachować dalece idącą ostrożność, dokładnie weryfikować firmy, z którymi zawierane są umowy oraz regularnie kontrolować wynajmowane pomieszczenia i grunty. **W przeciwnym wypadku kosztem utylizacji takich odpadów, który często może wynosić kilka milionów złotych, mogą zostać obciążeni właściciele gruntów.**

¹⁷ Informacja WIOŚ/GIOŚ <https://www.gov.pl/web/gios/zglos-nielegalne-postepowanie-z-odpadami>

Jednocześnie Główny Inspektor Ochrony Środowiska apeluje do wszystkich aby uważnie obserwowali swoje najbliższe otoczenie i niezwłocznie informowali Policję oraz Inspekcję Ochrony Środowiska o podejrzeniu nielegalnego postępowania z odpadami lub niezgodnego z prawem korzystania ze środowiska. W celu ułatwienia zgłaszania tego rodzaju nielegalnej działalności na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska został stworzony **specjalny interaktywny formularz**, który w sposób łatwy i sprawny umożliwia zgłoszenie np. nielegalnego składowiska odpadów.¹⁸

Według informacji Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Lublinie Delegatura w Chełmie, na terenie powiatu krasnostawskiego występują dwa znaczące miejsca nielegalnego składowania odpadów tj.;

1. Izbica, ul. Fabryczna 29, dz. ewid. nr 63/13 obręb Izbica - Ekspertyza Środowiskowa dot. odpadów niebezpiecznych zdeponowanych na terenie Dawnego Magazynu Gliny-Klinkiernia zlokalizowanego przy ul. Fabrycznej 29 w Izbicy (gmina Izbica), na terenie przylegającym do magazynu oraz w magazynie wykazała, że w magazynie stwierdzono występowanie głównie odpadów w postaci przemieszanej z ziemią gruzu betonowego oraz pojedynczych fragmentów odpadów stałych np. folia, zbrylone substancje, papa odpady komunalne. Nie stwierdzono występowania odorów charakterystycznych dla procesów gnilnych, substancji niebezpiecznych typu rozpuszczalniki, farby, środki ochrony roślin, lakiery.
2. Krupe dz. ewid. nr 926 gmina Krasnystaw, otoczenie działki ewid. nr 926 położonej w m. Krupe - odpady azbestowe w postaci płyt eternitu o długości około 3 m ułożone na przymie o wysokości około 1 m oraz niewielkie ilości odpadów o charakterze komunalnym. Nagromadzone odpady azbestu sklasyfikowano pod kodem 170605* - materiały budowlane zawierające azbest.

W latach 2023-2024 w odniesieniu do terenu powiatu krasnostawskiego **Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie** nie wydawał decyzji na podstawie art. 26 ustawy z dnia 14 grudnia 2014 r. o odpadach (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 1587, ze zm.), ani nie prowadził działań polegających na usunięciu odpadów i gospodarowaniu nimi na podstawie art. 26a tej ustawy.

Unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest

Konsekwentnie realizowane jest zadanie **usuwania wyrobów zawierających azbest i kierowanie ich do unieszkodliwienia**. Dane zostały wprowadzone do Bazy Azbestowej (<https://bazaazbestowa.gov.pl>) i są na bieżąco aktualizowane. Wpisów do Bazy Azbestowej dokonuje właściwy Burmistrz lub Wójt w przypadku osób fizycznych lub Marszałek Województwa Lubelskiego w przypadku osób prawnych. Obowiązkiem właścicieli i zarządców nieruchomości na których zlokalizowane są wyroby zawierające azbest jest zgłoszenie tego faktu do wymienionych organów.

¹⁸ Formularz zgłaszania GIOŚ <https://portal.gios.gov.pl/formularze/share/6087ac37e1744901b6c94f233bd123a8>

Tabela 20. Informacja o masie (kg) wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu krasnostawskiego wg form własności

Rodzaj wyrobów zawierających azbest	Masa wyrobów zawierających azbest (kg)		
	razem	Osoby fizyczne	Osoby prawne
Zinwentaryzowane	81 609 748	79 009 016	2 600 732
Unieszkodliwione	6 163 457	5 956 361	207 096
Pozostałe do unieszkodliwienia	75 446 291	73 052 654	2 393 636
Udział (%) azbestu unieszkodliwionego w ogólnej masie azbestu zinwentaryzowanego	7,6	7,5	8,0
Udział (%) azbestu pozostałego do unieszkodliwienia w ogólnej masie azbestu zinwentaryzowanego	92,4	92,5	92,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych (stan na 07.10.2025 r.) zawartych w Bazie Azbestowej <https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/usuwanie-azbestu/zestawienie-statystyczne/stats>

Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest dla Powiatu Krasnostawskiego na lata 2009-2032 został przyjęty Uchwałą Nr XXXVI/255/10 Rady Powiatu Krasnostawskiego z dnia 24 marca 2010 r.

Gminy posiadają własne programy usuwania azbestu, przy czym należy zauważyć, że zostały one uchwalone w latach 2010-2020 i nie były aktualizowane w późniejszym czasie.

Samorządy gminne wchodzące w skład powiatu krasnostawskiego uczestniczą w organizacji procesu usuwania azbestu poprzez zbieranie zgłoszeń od właścicieli nieruchomości, pozyskiwanie środków w Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie oraz wybór profesjonalnej firmy zajmującej się demontażem, odbiorem i unieszkodliwieniem azbestu. Dofinansowaniu podlegają koszty demontażu wyrobów zawierających azbest, transportu odpadów niebezpiecznych z miejsca rozbiórki do miejsca unieszkodliwienia oraz koszty unieszkodliwienia odpadów. Dofinansowanie nie obejmuje kosztów związanych z wykonaniem nowego okrycia dachowego.

Statystykę dotyczącą masy usuniętych wyrobów zawierających azbest oraz kosztów z tym związanych przedstawiono w tabeli. Podano informację za okres sprawozdawczy 2023-2024 oraz informację dla roku bazowego 2022.

Tabela 21. Usuwanie wyrobów zawierających azbest w latach 2022-2024

Gmina	2022 r.		2023 r.		2024 r.	
	masa (Mg)	koszt (zł)	masa (Mg)	koszt (zł)	masa (Mg)	koszt (zł)
Fajslawice	39,500	15 010,00	36,500	14 965,00	83,600	32 604,00
Gorzków	0,00	0,00	0,00	0,00	115,060	53 558,13
Izbica	0,00	0,00	0,00	0,00	89,873	34 151,74
Krasnystaw (miejska)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Krasnystaw (wiejska)	255,010	84 415,40	87,000	b.d.	73,220	b.d.
Kraśniczyn	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Łopiennik Górny	0,00	0,00	160,140	14 750,00	69,14	33 815,33
Rudnik	0,00	0,00	0,00	0,00	114,00	47 347,15
Siennica Różana	86,895	b.d.*	0,00	0,00	0,00	0,00

Gmina	2022 r.		2023 r.		2024 r.	
	masa (Mg)	koszt (zł)	masa (Mg)	koszt (zł)	masa (Mg)	koszt (zł)
Żółkiewka	27,905	b.d.*	0,00	0,00	38,038	19 194,84

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Wójtów i Burmistrzów

*- zadanie realizowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego

Usuwanie azbestu powinno zakończyć się do 31.12.2032 r.

Instalacje gospodarowania odpadami

Na terenie powiatu krasnostawskiego **występują instalacje komunalne.**¹⁹

1. Instalacja zapewniające mechaniczno – biologiczne przetwarzanie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielenie z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku. **Nazwa i adres Instalacji:** Zakład Zagospodarowania Odpadów w Wincentowie 22-302 Siennica Nadolna. **Nazwa i adres Zarządzającego Instalacją:** Międzygminne Składowisko Odpadów Komunalnych „KRAS-EKO” Sp. z o.o. w Wincentowie 22-302 Siennica Nadolna.
2. Instalacja zapewniające składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno - biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych. **Nazwa i adres Instalacji:** Składowisko odpadów w m. Wincentów 22-302 Siennica Nadolna. **Nazwa i adres Zarządzającego Instalacją:** Międzygminne Składowisko Odpadów Komunalnych „KRAS-EKO” Sp. z o.o. w Wincentowie 22-302 Siennica Nadolna.

W „Sprawozdaniu z realizacji planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego za lata 2020-2022” przedstawiono zestawienie instalacji o statusie instalacji komunalnej do przetwarzania odpadów komunalnych oraz instalacji do odzysku lub innego niż składowanie unieszkodliwiania odpadów oraz ocenę ich mocy przerobowych. Zgodnie z danymi przedstawionymi w opracowaniu są one następujące:

1. **Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych:**
 - a. Nazwa podmiotu: Zakład Zagospodarowania Odpadów w Wincentowie 22-302 Siennica Nadolna.
 - b. Nazwa instalacji: Międzygminne Składowisko Odpadów Komunalnych „KRAS-EKO” Sp. z o.o. w Wincentowie, 22-302 Siennica Nadolna.
 - c. Zdolności przerobowe:
 - część mechaniczna - 24 000 Mg/rok,
 - część biologiczna - 20 000 Mg/rok.
 - d. Rodzaje przetwarzanych odpadów: 200301 – zmieszane odpady komunalne.
2. **Składowisko odpadów w m. Wincentów:**
 - a. Pojemność całkowita 138 532 m³.
 - b. Pojemność pozostała 42 781 Mg.

¹⁹ Lista instalacji komunalnych dostępna jest na stronie <https://umwl.bip.lubelskie.pl/index.php?id=1101>

- c. Masa zeskładowanych odpadów od początku 107 058,51 Mg według stanu na dzień 25 maja 2023 roku.

Obecnie w sąsiedztwie opisywanego terenu urządzono Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

Eksploatację i utrzymanie składowiska pełni spółka prawa handlowego „KRAS-EKO”, której założycielami są władze gminy Krasnystaw, miasta Krasnystaw i gminy Rejowiec. Składowisko ma znaczenie ponadlokalne. Odpady są przyjmowane z terenu okolicznych gmin. Rocznie trafia na składowisko 5000 Mg odpadów przewidzianych do składowania. Na składowisku realizuje się, oprócz składowania odpadów, przejściowe magazynowanie surowców wtórnych pochodzących z selektywnej zbiórki odpadów, kompostowanie odpadów organicznych. Prowadzi się komputerową gospodarkę magazynową wszystkich przyjmowanych odpadów.

2.9. ZASOBY PRZYRODNICZE

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody przedstawia **formy ochrony przyrody**. Za ustanowienie form ochrony przyrody i planów ochrony odpowiedzialne są odpowiednie organy wskazane w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Na terenie powiatu krasnostawskiego znajdują się obszary chronione prawnie:

- Natura 2000: Wodny Dół (PLH060026), Dolina Łętowni (PLH060040), Izbicki Przełom Wieprza (PLH060030), Drewniki (PLH060059), Siennica Różana (PLH060090), Las Orłowski (PLH060061) i Łopiennik (PLH060081), które są Specjalnymi Obszarami Ochrony Siedlisk,
- rezerwaty przyrody: Wodny Dół, Głęboka Dolina, Kurhany-Namule,
- Skierbieszowski Park Krajobrazowy,
- Obszary Chronionego Krajobrazu: Pawłowski, Grabowiecko-Strzelecki,
- 5 użytków ekologicznych,
- 1 zespół przyrodniczo-krajobrazowy,
- 69 pomników przyrody.

W 2024 r. Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 4 stycznia 2024 r. ustanowiony został plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Las Orłowski PLH060061.

Lasy położone na terenie powiatu krasnostawskiego mają różnych właścicieli i zarządców. Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa zarządzane są przez **Nadleśnictwa**. Prawie cały powiat krasnostawski położony jest w granicach Nadleśnictwa Krasnystaw. Gmina Fajslawice położona jest w zasięgu Nadleśnictwa Świdnik. Wschodni fragment gminy Sienica Różana położony jest w granicach Nadleśnictwa Chełm.

Ryc. 12. Zasięg Nadleśnictw: Krasnystaw, Chełm i Świdnik na tle granic powiatu krasnostawskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl/mapy

W latach 2023-2024 Nadleśnictwa podejmowały działania w celu przeciwdziałania degradacji lasów poprzez pozostawianie lasów glebochronnych na skarpach w miejscach trudnodostępnych (jary i wąwozy). Realizowano również zwiększanie różnorodności gatunkowej lasów.

Powiat krasnostawski w zasadniczej części znajduje się w zasięgu **Nadleśnictwa Krasnystaw**, które obejmuje leśnictwa: Żulin, Siennica (bez oddz. 30-40), Niemienice, Łosienne, Borek, Namule, Bończa, Gorzków (bez oddz.18-24), Orlów (bez oddz. 86-97), Pańska Dolina (tylko oddz. 125-135). Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Krasnystaw na lata 2020-2029 po aktualizacji dostępny jest na stronie BIP Nadleśnictwa Krasnystaw w zakładce Plan Urządzenia Lasu. W PUL znajdują się informacje m.in. na temat występowania gatunków podlegających ochronie gatunkowej, gatunków z tzw. Dyrektywy Siedliskowej oraz gatunków zagrożonych wyginięciem.

Nadleśnictwo Krasnystaw w 2023 r. na terenie powiatu krasnostawskiego realizowało m.in. następujące zadania:

1. Remont ścieżki przyrodniczej w rezerwacie „Wodny Dół”- leśnictwo Niemienice (wymiana tablic, ławek, oznakowania) - koszt realizacji 30 901,00 zł.
2. Utworzenie miejsca postoju w pobliżu ścieżki przyrodniczej - leśnictwo Niemienice, koszt realizacji 10 000,00 zł.
3. Zwiększanie różnorodności gatunkowej – koszty realizacji 1 749 530,1 zł.
4. Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk odpadów – koszty realizacji 25 222,00 zł.
5. Usuwanie roślinności inwazyjnej – bez wyodrębnienia kosztów.

Nadleśnictwo Krasnystaw w 2024 r. na terenie powiatu krasnostawskiego realizowało m.in. następujące zadania:

1. Zwiększanie różnorodności gatunkowej – koszty realizacji 3 914 566,04 zł.
2. Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk odpadów – koszty realizacji 32 800,00 zł.

Nadleśnictwo Świdnik poinformowało, że w latach 2023-2024 na terenie powiatu krasnostawskiego nie realizowało zadań i inwestycji związanych z gospodarką leśną oraz ochroną środowiska, które wykraczałyby poza standardowe, coroczne działania realizowane zgodnie z działalnością statutową. Na terenie Nadleśnictwa Świdnik nie stwierdzono również występowania roślin, zwierząt i grzybów podlegających ochronie gatunkowej, gatunków rzadkich i zagrożonych wyginięciem oraz gatunków z załącznika IV Dyrektywy Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych. Oddział 364 a (działka ew. 3061 obręb: Suchodoły) został wyznaczony jako powierzchnia referencyjna w ramach certyfikacji gospodarki leśnej w systemie FSC oraz włączony do obszarów cennych przyrodniczo wskazanych przez PGL LP.

Lesistość wynosi 15,4 %, co jest wysokim wynikiem. Powierzchnia lasów na terenie powiatu krasnostawskiego na koniec 2024 r. wg GUS wyniosła ogółem 15 905,46 ha, w tym:

- lasy publiczne ogółem zajmują powierzchnię 10 248,46 ha, co stanowi 64,4 % ogólnej powierzchni lasów,
- lasy prywatne ogółem zajmują powierzchnię 5 657,00 ha, co stanowi 35,6 % ogólnej powierzchni lasów,
- powierzchnia lasów na 1 mieszkańca wynosi 27,3 ha.

Nadleśnictwa realizują Plany Urządzenia Lasu. Dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa obowiązują dokumentacje urządzeniowe tj. uproszczone plany urządzenia lasów oraz decyzje Starosty Krasnostawskiego wydawane na podstawie inwentaryzacji stanu lasów.

W ramach przeciwdziałania degradacji lasów prowadzone jest sprzątanie lasów.

Nadleśnictwa oraz pozostali właściciele i zarządy lasów na bieżąco monitorują lasy pod kątem różnych zagrożeń w tym prowadzi ochronę przeciwpożarową. Drzewostany na terenie powiatu krasnostawskiego, są dotknięte **skutkami narastającej suszy**.

Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej zajmują na opisywanym terenie 60,29 ha. Przeciętna powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej na 1 mieszkańca wynosi 9,9 m². Ponadto tereny zieleni urządzonej stanowią **cmentarze**. Wg GUS na terenie powiatu krasnostawskiego powierzchnia cmentarzy wynosi łącznie 62,20 ha. Poza funkcją społeczną i historyczną cmentarze spełniają funkcję ekologiczną wzbogacając środowisko przyrodnicze i urozmaicając krajobraz. Lasy gminne zajmują powierzchnię 34,10 ha.

Monitoring przyrody²⁰

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach monitoringu przyrody prowadzi monitoring lasów, Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego (ZMŚP), monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych oraz morskich, a także monitoring ptaków Polski, które to programy dostarczają informacji na temat elementów środowiska przyrodniczego. Jednakże w granicach powiatu krasnostawskiego Główny Inspektorat Ochrony Środowiska nie posiada założonych stanowisk monitoringowych monitoringu gatunków roślin oraz stacji ZMŚP.

²⁰ dane Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska

W zakresie gatunków i siedlisk przyrodniczych na terenie powiatu krasnostawskiego zlokalizowane są stanowiska monitoringowe następujących przedmiotów monitoringu:

- chomik europejski *Cricetus cricetus* – monitorowany w 2024 r.,
- czerwonończyk fioletek *Lycaena helle* – monitorowany w 2023 r.,
- jelonek rogacz *Lucanus cervus* – po raz ostatni monitorowany w 2021 r.,
- koza *Cobitis taenia* – po raz ostatni monitorowana w 2016 r.,
- modraszek nausitous *Maculinea nausithous* – monitorowany w 2023 r.,
- modraszek telejus *Maculinea teleius* – monitorowany w 2023 r.,
- żółw błotny *Emys orbicularis* – monitorowany w 2024 r.,
- 6410 Zmienneowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion) – monitorowany w 2024 r.,
- 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) – monitorowany w 2024 r.,
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) – monitorowany w 2024 r.

Dane dotyczące dokładnych lokalizacji stanowisk monitoringowych nie powinny być upubliczniane ze względu na ryzyko naruszenia stanu środowiska poprzez ujawnienie ostoi gatunków objętych ochroną gatunkową.

W zakresie monitoringu ptaków na terenie powiatu krasnostawskiego realizowany był monitoring w ramach następujących programów Monitoringu Ptaków Polski (MPP):

Programy powierzchniowe:

- Monitoring Pospolitych Ptaków Lęgowych (MPPL),
- Monitoring Siewek Łąkowych (MLS),
- Monitoring Ptaków Mokradel (MPM).

Programy stanowiskowe:

- Monitoring Czapli Siwej i Czapli Białek (MCZ),
- Monitoring Dubelta (MDU),
- Monitoring Żołą (MZO).

Wyniki monitoringu ptaków ze wszystkich lat można pobierać bez konieczności uiszczania opłaty z portalu PM-GIS: <https://monitoringptakow.gios.gov.pl/PM-GIS> (również w formacie shp). Na portalu istnieje m.in. możliwość wygodnego wysortowania wyników za pośrednictwem wyszukiwarki (Wyszukiwarka → zakładka „Programy” → lista rozwijalna „Program”: <wybrać nazwę programu>, lista rozwijalna „Obszar”: <wybrać „Kod powierzchni>, wpisać kody powierzchni → przycisk „Filtruj na mapie” → (w celu pobrania shp) przycisk „Eksport danych zagregowanych”).

W zakresie monitoringu lasów GIOŚ poinformował, że na terenie powiatu krasnostawskiego zlokalizowane są trzy czynne stałe powierzchnie obserwacyjne. Są to powierzchnie I rzędu o nr WISL 0561561, 0581582, 0601602. Powierzchnie te są zlokalizowane są na obszarze RDLP Lublin, Nadleśnictwo Krasnostaw, Obręb Zamość.

Powierzchnia 0561561 położona jest w lasach będących w zarządzie PGL LP, w oddziale nr 34. Jest to powierzchnia, na której gatunkiem dominującym jest sosna zwyczajna w wieku 69 lat (stan na 2024 r.). Powierzchnia 0581582 jest powierzchnią położoną w lasach prywatnych, a gatunkiem dominującym jest dąb w wieku 98 lat. Powierzchnia 0601602 jest w zarządzie Skarbu Państwa poza PGL LP, a gatunkiem dominującym jest dąb w wieku 118 lat.

Na tych powierzchniach corocznie prowadzone są obserwacje cech morfologicznych koron drzew próbnych (przede wszystkim defoliacji i odbarwienia aparatu asymilacyjnego) oraz obserwacje symptomów i przyczyn uszkodzeń drzew. Średnia defoliacja drzew próbnych w 2023 r. wyniosła: na powierzchni 0561561 – 29% (2 klasa defoliacji, tj. defoliacja średnia od 26 do 60%), na powierzchni 0581582 – 19,5% (1 klasa defoliacji, tj. defoliacja lekka/poziom ostrzegawczy – od 11 do 25%), na powierzchni 0601602 -34% (2 klasa defoliacji). Wyniki obserwacji za 2024 r. są w trakcie przetwarzania.

Lokalizacje powierzchni monitoringu lasów są dostępne na portalu GIOŚ INSPIRE <https://inspire.gios.gov.pl/imap/#gpmap=gpMonit> (po wybraniu warstwy monitoring lasów).

Natomiast za pomocą przeglądarki usług ATOM można pobrać Zharmonizowany zbiór danych przestrzennych pt. Państwowy Monitoring Środowiska - Monitoring lasów zawierający wartości średniej defoliacji dla powierzchni obserwacyjnych monitoringu lasów.

2.10. POWAŻNE AWARIE PRZEMYSŁOWE

Ustawa Prawo ochrony środowiska definiuje poważną awarię jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jeśli poważna awaria ma miejsce w zakładzie, określa się ją mianem poważnej awarii przemysłowej. Zakładem stwarzającym zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej jest zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej lub zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, o których mowa w art. 248 ust. 1 Ustawy Prawo ochrony środowiska.

Zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zwanej dalej „awarią przemysłową”, w zależności od rodzaju, kategorii i ilości substancji niebezpiecznej znajdującej się w zakładzie uznaje się za zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii, zwany dalej „zakładem o zwiększonym ryzyku”, albo za zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii, zwany dalej „zakładem o dużym ryzyku”.

Według informacji Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Lublinie Delegatura w Chełmie, na terenie powiatu krasnostawskiego **nie występują Zakłady Dużego Ryzyka (ZDR) oraz Zakłady Zwiększonego Ryzyka (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej**. Jednakże na terenie powiatu krasnostawskiego występują dwa zakłady przemysłowe Potencjalni Sprawcy Poważnej Awarii przemysłowej (PSPA) tj. Krajowa Grupa Spożywcza S.A. w Toruniu Oddział „Cukrownia Krasnostaw oraz Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Krasnymstawie. WIOŚ Lublin Delegatura w Chełmie prowadzi kontrole ww. zakładów (PSPA), w których występują Toksyczne Środki Przemysłowe (TŚP) tj.:

1. Krajowa Grupa Spożywcza S.A. w Toruniu Oddział „Cukrownia Krasnostaw” 22-302 Siennica Nadolna 59, (kwas siarkowy 96%, siarka granulowana, ług sodowy roztwór 50%, kwas mrówkowy 85%, alkohol izopropylowy, soda kaustyczna).
2. Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Krasnymstawie ul. Borowa 4, 22-300 Krasnostaw, (amoniak, kwas azotowy, podchloryn sodu, mieszaniny zawierające podchloryn sodu

(rozcieńczzone, np. Deptal MCL), olej opałowy i inne węglowodory, substancje lub mieszaniny zawierające nadtlarki (nadtlarek wodoru, kwas nadoctowy).

Zakłady ze względu na ww. substancje niebezpieczne zaliczane są do Potencjalnych Sprawców Poważnych Awarii.

Na podstawie art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. 2024 poz. 425) - Organy Inspekcji Ochrony Środowiska dokonują kontroli co najmniej raz na 3 lata w zakładach o zwiększonym ryzyku, a co najmniej raz w roku w zakładach o dużym ryzyku. Zakres przeprowadzonych kontroli obejmuje sposób przechowywania środków niebezpiecznych oraz postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska.

Na terenie powiatu krasnostawskiego znajdują się również dwa zakłady niezaliczane do PSPA, które posiadają TŚP tj.;

1. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Piekarskiego 3, 22-300 Krasnystaw - posiada podchloryn sodu.
2. CERSANT S.A. ul. Leśna 6, 22-300 Krasnystaw oraz Krajowa Grupa Spożywcza S.A. w Toruniu Oddział „Cukrownia Krasnystaw” 22-302 Siennica Nadolna 59 – posiadają: kwas solny, podchloryn sodu, kwas siarkowy 96%, siarka granulowana, ług sodowy roztwór 50%, kwas mrówkowy 85%, alkohol izopropylowy, soda kaustyczna.

W latach 2023-2024 na terenie powiatu krasnostawskiego nie odnotowano zdarzeń będących w rejestrach tut. Delegatury WIOŚ w Chelmie o znamionach poważnej awarii przemysłowej, jak również poważnej awarii w transporcie skutkującej zanieczyszczeniem wód i gleb, skażenia środowiska substancjami toksycznymi lub ze składowisk odpadów.

W latach 2023-2024 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie Delegatura w Chelmie łącznie przeprowadził **65 kontroli planowych i pozaplanowych**, w tym:

- w 2023 r. przeprowadzono łącznie 33 kontrole, 24 kontrole planowe i 9 kontroli pozaplanowych, nałożono 2 mandaty, 12 pouczeń, wydano 3 decyzje, 11 zarządzeń, 4 wystąpienia,
- w 2024 r. przeprowadzono łącznie 32 kontrole, 23 kontrole planowe i 9 kontroli pozaplanowych, nałożono 5 mandatów, 5 pouczeń, wydano 10 decyzji, 13 zarządzeń, 5 wystąpień.

Kontrole przeprowadzono w zakresie: gospodarki wodno-ściekowej, ochrony powietrza, gospodarki odpadowej, w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom, kontrole procesu rekultywacji składowisk odpadów, kontrole w zakresie realizacji przez wójta, burmistrza, obowiązków wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w zakresie dotyczącym gospodarowania nieczystościami ciekłymi na ternie gminy.

Marszałek Województwa Lubelskiego pismem z dnia 27 maja 2025 r. poinformował, że w latach 2023-2024 prowadził działalność kontrolną poprzez kontrolę przestrzegania wydanych decyzji. Nie stwierdził przypadków poważnego zagrożenia dla środowiska.

Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Krasnymstawie poinformowała, że w latach 2023-2024 nie odnotowano zdarzeń dotyczących poważnych uszkodzeń rurociągów przesyłowych, rozszczelnień cystern lub poważne awarie w zakładach z uwolnieniem znacznych ilości substancji zagrażających środowisku.

Ponadto w latach 2023-2024 jednostka została wyposażona w sprzęt:

- dwa ciężkie samochody ratowniczo-gaśnicze,
- zestaw oświetleniowy na przyczepie,
- dron z wyposażeniem,
- pakowarka piachu na przyczepie,
- samochód operacyjny Isuzu,
- radiotelefony.

Działania PSP prowadzone są na bazie własnych procedur, dostosowanych do występujących zagrożeń oraz obowiązujących przepisów prawa. Na bieżąco dostosowywane są procedury kryzysowe do bieżących zagrożeń w dokumentach związanych z zarządzaniem kryzysowym na terenie powiatu krasnostawskiego. Na bieżąco prowadzone są czynności kontrolno-rozpoznawcze oraz ćwiczenia z udziałem jednostek ochrony przeciwpożarowej w celu przeciwdziałania poważnym awariom, a także w celu monitoringu zagrożeń środowiska.

Lubelski Wojewódzki Inspektor Transportu Drogowego poinformował, że w latach 2023-2024 nie wpłynęły do niego informacje dotyczące zdarzeń z udziałem transportujących towary niebezpieczne na terenie powiatu krasnostawskiego. Sprawozdania roczne składają przedsiębiorcy przewożący odpady niebezpieczne. Sprawozdania te mają jedynie wymiar podmiotowy i uwzględniają przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego oraz nie uwzględniają tras przewozu.

Na bieżąco dostosowywane są procedury kryzysowe do bieżących zagrożeń w dokumentach związanych z zarządzaniem kryzysowym na terenie powiatu krasnostawskiego.

3. WYKAZ INWESTYCJI ZREALIZOWANYCH W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

W kolejnej tabeli przedstawiono najważniejsze zadania realizowane w latach 2023-2024 przez Powiat Krasnostawski. Określono rok i koszt realizacji. Należy zauważyć, że znaczna część zadań została uwzględniona w obszarze interwencji zagrożenia hałasem (np. poprawa stanu nawierzchni dróg, rozbudowa chodników) oraz ochrona klimatu i jakości powietrza (np. termomodernizacja budynków, wymiana źródeł ich ogrzewania). W niektórych obszarach interwencji Powiat ma niewielkie kompetencje – np. za rozbudowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej czy organizację systemu odbioru odpadów komunalnych odpowiadają samorządy gminne. Aby temat przybliżyć, wskazano łączne nakłady poniesione w ramach tych tematów przez Gminy.

W tym miejscu warto zauważyć, że samorządy gminne realizują własne gminne programy ochrony środowiska:

1. Gmina Fajslawice realizuje Uchwałę Nr XX/118/2020 Rady Gminy Fajslawice z dnia 7 maja 2020 r. w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Fajslawice na lata 2020-2024 z perspektywą do 2028 r.
2. Gmina Gorzków realizuje Program Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021 przyjęty uchwałą Rady Gminy nr XLV/248/2014 z dnia 4 listopada 2014 r. (nowy program jest w trakcie opracowania w 2025 r.).

3. Gmina Izbica realizuje Uchwałę Nr LXIII.436.2023 z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Izbica na lata 2023-2027 z perspektywą do 2031 roku.
4. Gmina Krasnystaw (miejska) realizuje Uchwałę Nr XLVIII/335/2022 Rady Miasta Krasnystaw z dnia 22 grudnia 2022 r. w sprawie Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Krasnystaw na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2030.
5. Gmina Krasnystaw (wiejska) – realizuje Uchwałę Nr XII/95/2025 Rady Gminy Krasnystaw z dnia 22 maja 2025 r. w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Krasnystaw na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032.
6. Gmina Kraśniczyn realizuje Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kraśniczyn na lata 2022-2026 z perspektywą do roku 2030 uchwała przyjęty Uchwałą Nr XLIII/221/2022 z dnia 26 lipca 2022 r.
7. Gmina Łopiennik Górny – nie posiada aktualnego programu ochrony środowiska.
8. Gmina Rudnik – nie posiada aktualnego programu ochrony środowiska.
9. Gmina Siennica Różana – nie posiada aktualnego programu ochrony środowiska
10. Gmina Żółkiewka realizuje Uchwałę Nr XI/70/25 z dnia 30.01.2025 r. w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Żółkiewka na lata 2025-2028 z perspektywą na lata 2029-20232.

Należy zauważyć, że samorządy gminne również mają obowiązek ustawowy opracowania dwuletnich raportów z wykonania gminnego programu ochrony środowiska. W raportach gminnych znajdują się pełne wykazy zrealizowanych zadań. Z uwagi na fakt, że niniejszy raport obejmuje rok 2024 podkreśla się, że nie wszystkie gminy opracowały już raport z ostatnie dwulecie. Prawo nie reguluje terminu przedstawienia takiego raportu, wskazując wyłącznie, że powinien być dwuletni.

Tabela 22. Zestawienie wybranych zadań inwestycyjnych z zakresu ochrony środowiska zrealizowanych w latach 2023-2024 przez Powiat Krasnostawski

Lp.	Nazwa zadania szczegółowego w ramach obszarów interwencji	Rok realizacji	Koszt (zł)	Podmiot realizujący
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA				
1.	Mocni energią - poprawa efektywności energetycznej i wykorzystanie energii odnawialnej w szkołach powiatu krasnostawskiego.	2023	3 236 839,46 + wydatki bieżące 34 126,10	Realizacja: Powiat Krasnostawski.
		2024	803 168,20 + wydatki bieżące 29 000,07	
2.	Modernizacja kotłowni w budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Krasnymstawie.	2023	285 392,78	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Krasnymstawie.
3.	Modernizacja instalacji centralnego ogrzewania w budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Krasnymstawie.	2023	319 528,74	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Krasnymstawie.
4.	Roboty budowlane na zabytkowym budynku warsztatów szkolnych Zespołu Szkół Nr 1 im. T. Kościuszki w Krasnymstawie w zakresie dachu i elewacji.	2023	16 605,00	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zespół Szkół Nr 1 w Krasnymstawie.
		2024	1 308 758,49	
5.	Modernizacja budynku Starostwa Powiatowego poprzez wykonanie okien w pomieszczeniach przyległych do szybu windowego.	2023	26 865,11	Realizacja: Powiat Krasnostawski.
6.	Poprawa efektywności energetycznej budynku Starostwa Powiatowego w Krasnymstawie.	2024	72 294,48	Realizacja: Powiat Krasnostawski.
7.	Wymiana kotła grzewczego w placówce opiekuńczo - wychowawczej Przy Świerkach.	2023	37 555,68	Realizacja: Powiat Krasnostawski.
8.	Poprawa efektywności energetycznej budynków oraz warunków bytowych mieszkańców DPS w Bończy.	2024	209 731,90	Realizacja: Powiat Krasnostawski / DPS w Bończy.
9.	Wykonanie dokumentacji i budowa instalacji fotowoltaicznej w filii w Stężycy Nadwieprzańskiej Domu Pomocy Społecznej w Krasnymstawie.	2024	58 305,00	Realizacja: Powiat Krasnostawski.

Lp.	Nazwa zadania szczegółowego w ramach obszarów interwencji	Rok realizacji	Koszt (zł)	Podmiot realizujący
10.	Termomodernizacja i przebudowa budynku Internatu I Liceum Ogólnokształcącego w Krasnymstawie.	2024	306 995,00	Realizacja: Powiat Krasnostawski / I Liceum Ogólnokształcące w Krasnymstawie.
ZAGROŻENIE HAŁASEM				
11.	Rozbudowa drogi powiatowej nr 3110L Chorupnik-Rudnik-Mościska od km 0+000 do km 5+845 (5,845 km)	2023	6 089 076,68	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.
12.	Rozbudowa drogi powiatowej nr 2120L relacji Pelczyn - Trawniki - Oleśniki - Stężyca Łęczyńska - Krasnystaw od km 14+568 do km 14+798 wraz z przebudową mostu na rzece Łopa w km 14+690, wraz z budową kanału technologicznego i przebudową kolidujących sieci infrastruktury technicznej w obrębie inwestycji w miejscowości Łopiennik Dolny.	2023	4 577 404,97	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.
13.	Rozbudowa drogi powiatowej nr 3147L Wólka Orłowska-Kalinówka- Skierbieszów od km 4+100 do km 7+589 z dokumentacją (3,489 km).	2023	9 267 349,38	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.
14.	Rozbudowa drogi powiatowej nr 2118L Biskupice - Boniewo od km 4+600 do km 5+735 (1,135 km).	2023	2 207 679,35	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.
15.	Rozbudowa drogi powiatowej nr 3113L Suszeń -Kolonja Tarnogóra km 0+000 do km 2+549 o długości 2,549 km.	2023	2 542 918,36	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.
		2024	2 758 946,37	
16.	Rozbudowa drogi powiatowej nr 3112L Suszeń -Majdan Borowski Pierwszy - Suche Lipie od km 2+035 do km 3+030 o długości 0,995 km.	2023	3 072 974,54	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.
17.	Budowa chodnika w ciągu drogi powiatowej nr 3105L Olchowiec - Czysta Dębina - Gorzków od km 7410 do km 8+082 (0,672 km).	2023	381 008,79	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.
		2024	193 270,79	
18.	Rozbudowa drogi powiatowej Nr 3122L Łopiennik - Żulin - Rejowiec od km 12+150 do km 12+435 o długości 0,285 km.	2023	1 005 272,16	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.

Lp.	Nazwa zadania szczegółowego w ramach obszarów interwencji	Rok realizacji	Koszt (zł)	Podmiot realizujący
19.	Rozbudowa drogi powiatowej Nr 3107L Równianki - Rudnik - Maszów – Staw Noakowski od km 4+ 507 do km 5+235 o długości 0,728 km.	2023	15 960,00	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.
20.	Przebudowa drogi powiatowej 3103L Żółkiewka - Celin 0+470 do km 1+350, od km 1+350 do km 1+700 oraz przebudowa przepustu w km 1+368.	2023	3 183 778,30	
21.	Zakup samochodu typu bus dla Domu Pomocy Społecznej w Bończy.	2023	189 526,00	Realizacja: Powiat Krasnostawski / DPS w Bończy.
22.	Rozbudowa drogi powiatowej nr 3114L Chorupnik - Piaski Szlacheckie - Izbica (4,858 km).	2024	13 405 910,90	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.
23.	Rozbudowa drogi powiatowej nr 3128L Bzite – Zosinek etap II.	2024	833 090,46	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.
24.	Rozbudowa drogi powiatowej nr 3120L Zakręcie – Jaślików - Majdan Krzywski - Kol. Krzywe od km 5+785 do km 8+232 (2,447 km)	2024	6 046 110,66	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.
25.	Rozbudowa drogi powiatowej nr 3128L Bzite – Zosinek.	2024	1 888 255,91	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.
26.	Rozbudowa drogi powiatowej nr 3147L Wólka Orłowska-Kalinówka - Skierbieszów od km 7+589 do km 9+010 (1,421 km) – etap I.	2024	3 265 300,99	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.
27.	Rozbudowa drogi powiatowej nr 3121L Krasnystaw – Niemienice od km 2+188 do km 8+694 długości 6,506 km.	2023	74 572,00	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.
		2024	94 536,00	
28.	Budowa chodnika oraz przejścia dla pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 3135L Krasnystaw ul. Witosa-Siennica Różana od km 3+954 do km 5+478 (1,542 km).	2024	2 089 155,00	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.
29.	Rozbudowa drogi powiatowej nr 3112L Suszeń-Majdan Borowski Pierwszy-Suche Lipie od km) 0+030 do km 3+763 (0,733 km).	2024	2 855 134,63	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.

Lp.	Nazwa zadania szczegółowego w ramach obszarów interwencji	Rok realizacji	Koszt (zł)	Podmiot realizujący
30.	Przebudowa drogi powiatowej nr 2121L Fajslawice – Wola Idzikowska – Oleśniki na odcinku 0,442 km.	2024	972 847,95	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.
31.	Rozbudowa drogi powiatowej nr 3109L Płonka-Bzowiec na odcinku o długości około 0,440 km.	2024	1 213 723,85	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.
32.	Dofinansowanie realizacji zadania pn. Budowa ronda w m. Krasnystaw, na skrzyżowaniu DK 17 z drogą wojewódzką nr 812.	2024	150 088,00	Realizacja: Powiat Krasnostawski.
33.	Dotacja celowa przekazana gminie Żółkiewka na Przebudowę drogi powiatowej nr 2900L Żółkiewka - Turobin od km 1+100 do km 4+486 o długości 3,386 km.	2024	130 928,93	Realizacja: Powiat Krasnostawski.
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE				
34.	Monitoring pól elektromagnetycznych na terenie powiatu krasnostawskiego.	2023-2024	koszty administracyjne WIOŚ / GIOŚ	Realizacja: Główny Inspektor Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Lublinie oraz Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Lublinie.
GOSPODAROWANIE WODAMI / GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA				
35.	Łączne wydatki samorządów gminnych na realizację zadań m.in. z zakresu wodociągów i kanalizacji tj. w rozdziale 90001 klasyfikacji budżetowej - Gospodarka ściekowa i ochrona wód	2023-2024	2023 - 1 805 749,68 2024 - 2 201 796,34	Realizacja: Gminy Powiatu Krasnostawskiego.
36.	Edukacja ekologiczna. Bez wody w wodzie. Woda jako cenne dobro na naszej planecie: od szczegółu do ogółu w I Liceum Ogólnokształcącym w Krasnymstawie.	2023	29 087,53	Realizacja: Powiat Krasnostawski / I Liceum Ogólnokształcące im. Wł. Jagiełły w Krasnymstawie.
37.	Edukacja ekologiczna. Bez wody w wodzie. Woda jako cenne dobro na naszej planecie: od szczegółu do ogółu w II Liceum Ogólnokształcącym w Krasnymstawie.	2023	43 817,67	Realizacja: Powiat Krasnostawski / II Liceum Ogólnokształcące im. C. K. Norwida w Krasnymstawie.

Lp.	Nazwa zadania szczegółowego w ramach obszarów interwencji	Rok realizacji	Koszt (zł)	Podmiot realizujący
ZASOBY GEOLOGICZNE I GLEBY				
38.	e-Geodezja II - uzupełnienie cyfrowego zasobu geodezyjnego województwa lubelskiego.	2023	106 473,61	Realizacja: Powiat Krasnostawski.
		2024	158 203,75	
41.	Badania zasobności gleb w makroelementy (fosfor, potas, magnez) oraz określenie potrzeb wapnowania.	2023-2024	zadanie realizowane z opłat wnoszonych przez rolników	Realizacja: Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Lublinie.
42.	Przeprowadzenie szkoleń dla rolników w zakresie prawidłowej gospodarki rolnej.	2023-2024	działalność statutowa	Realizacja: Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego.
GOSPODARKA ODPADAMI				
43.	Łączne wydatki samorządów gminnych na realizację zadań związanych z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi tj. w rozdziale 90002 klasyfikacji budżetowej - Gospodarka odpadami komunalnymi	2023-2024	2023 - 8 891 233,88 2024 - 10 636 238,46	Realizacja: Gminy Powiatu Krasnostawskiego z opłat wnoszonych przez właścicieli nieruchomości.
44.	Łączne wydatki samorządów gminnych na realizację zadań związanych z utrzymaniem czystości tj. w rozdziale 90003 - Oczyszczanie miast i wsi.	2023-2024	2023 - 1 242 643,49 2024 - 1 187 018,19	Realizacja: Gminy Powiatu Krasnostawskiego.
45.	Modernizacja budynku magazynowego ZDP – usunięcie pokrycia dachowego zawierającego azbest.	2023	195 000,00	Realizacja: Powiat Krasnostawski.
ZASOBY PRZYRODNICZE				
46.	Łączne wydatki samorządów gminnych na realizację zadań związanych z utrzymaniem zieleni w miastach i gminach tj. w rozdziale 90004 - Utrzymanie zieleni w miastach i gminach.	2023-2024	2023 - 258 106,61 2024 - 275 624,13	Realizacja: Gminy Powiatu Krasnostawskiego.
47.	Zakup małej kosiarki do ciągnika do koszenia poboczy w mieście.	2023	11 700,00	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.
48.	Zakup kosiarki bijakowej.	2024	28 167,00	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.
49.	Zakup ciągnika rolniczego.	2024	436 000,00	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.

Lp.	Nazwa zadania szczegółowego w ramach obszarów interwencji	Rok realizacji	Koszt (zł)	Podmiot realizujący
50.	Zakup rębaka.	2024	40 282,50	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.
51.	Zakup samochodu ciężarowego (przy założeniu jego wykorzystania również do prac związanych z ochroną środowiska, np. utrzymaniem zieleni).	2024	223 159,00	Realizacja: Powiat Krasnostawski / Zarząd Dróg Powiatowych.
POWAŻNE AWARIE PRZEMYSŁOWE				
51.	Dofinansowanie zakupu samochodu dowódczo – rozpoznawczego dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Krasnymstawie.	2023	30 000,00	Realizacja: Powiat Krasnostawski.
52.	Dofinansowanie zakupu statku powietrznego typu dron dla Komendy Wojewódzkiej Policji.	2023	10 000,00	Realizacja: Powiat Krasnostawski.
53.	Wymiana i modernizacja systemu sygnalizacji pożarowej w budynku administracyjno – mieszkalnym Domu Pomocy Społecznej w Bończy.	2024	16 400,00	Realizacja: Powiat Krasnostawski / DPS w Bończy.
54.	Prowadzenie rejestru zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.	2023-2024	koszty administracyjne WIOŚ	Realizacja: Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Lublinie.
55.	Prowadzenie rejestru poważnych awarii przemysłowych oraz kontroli zakładów - na opisywanym terenie w okresie sprawozdawczym nie wystąpiły poważne awarie przemysłowe.	2023-2024	koszty administracyjne WIOŚ	Realizacja: Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Lublinie.

Opracowano na podstawie: danych uzyskanych w czasie ankietyzacji, a także na podstawie sprawozdań z realizacji budżetu Powiatu Krasnostawskiego.

4. ANALIZA WYDATKÓW POWIATU KRASNOSTAWSKIEGO I GMIN WCHODZĄCYCH W JEGO SKŁAD W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA NA TLE OGÓŁU WYDATKÓW

Analizując wydatki, które mogły przyczynić się do ochrony środowiska i infrastruktury służącej gospodarce komunalnej warto zwrócić uwagę na kompetencje samorządów powiatowych. Powiat przeznaczają duże kwoty na budowę sieci transportowej, co przekłada się na ochronę środowiska w następujący sposób:

- modernizacja nawierzchni dróg i właściwe zarządzanie ruchem drogowym zmniejsza hałas, gdyż jazda z tą samą prędkością po drodze gładkiej nie powoduje emisji hałasu tak wysokiej, jak jazda po nawierzchni „dziurawej”,
- wymiana nawierzchni dróg z gruntowych na asfaltowe zmniejsza emisję pyłów do atmosfery,
- rozbudowa chodników i dróg rowerowych daje możliwość rezygnacji z samochodu, co przekłada się na mniejszą emisję spalin i hałasu związanego z ruchem drogowym,
- rozwój infrastruktury transportu publicznego daje realną możliwość zmniejszenia liczby użytkowanych samochodów indywidualnych, co wpływa na mniejszą emisję zanieczyszczeń i hałasu.

Biorąc pod uwagę powyższe dobrze oceniono wielkość wydatków w dziale budżetowym 600 – Transport i łączność. Władze Powiatu dużą wagę przywiązują do bieżącej modernizacji i rozbudowy sieci komunikacyjnej.

Z drogiej jednak strony trzeba zauważyć, że samorządy powiatowe mają dość ograniczone kompetencje ustawowe jeśli chodzi o zadania wprost służące ochronie środowiska. Chodzi tu o rozwój sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, oczyszczalni ścieków. Są to zadania realizowane na szczeblu gminnym. Dlatego kwota wydatków Powiatu Krasnostawskiego na zadania z działu budżetowego 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska są bardzo niskie.

Wydatki budżetowe Powiatu Krasnostawskiego w roku 2023 wyniosły 158,3 mln zł, natomiast w 2024 r. ukształtowały się na poziomie 187,1 mln zł.

Wydatki z **budżetu powiatowego** na zadania związane z ochroną środowiska i zapobieganiem poważnym awariom czy zagrożeniom dla środowiska lub ludności przedstawiono poniżej:

1. Udział wydatków w Dziale 600 - Transport i łączność wyniósł w latach 2023-2024 około 23,71 %. Kwota wydatkowana była nieco wyższa w 2024 r.
2. Udział wydatków w Dziale 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa wyniósł w latach 2023-2024 około 8,71 %. Kwoty wydatkowane w latach 2023-2024 były podobnej wysokości.

Kwoty i udział wydatków Powiatu Krasnostawskiego we wszystkich działach budżetowych przedstawiono w tabeli. Zestawiono wydatki z lat 2023, 2024 oraz ich sumę.

Tabela 23. Wydatki ogółem wg działów klasyfikacji budżetowej zrealizowane przez Powiat Krasnostawski w ramach realizowanego budżetu w latach 2023-2024

Dział klasyfikacji budżetowej	Kwota wydatków (zł)			Udział wydatków w ogólnej sumie wydatków (%)
	2023	2024	Suma 2023-2024	
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	171 364,35	4 210,25	175 574,60	0,05
Dział 020 - Leśnictwo	76 224,42	38 029,91	114 254,33	0,03
Dział 600 - Transport i łączność	38 964 780,99	42 921 333,26	81 886 114,25	23,71
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	686 944,36	872 992,32	1 559 936,68	0,45
Dział 710 - Działalność usługowa	1 536 855,86	1 793 571,81	3 330 427,67	0,96
Dział 750 - Administracja publiczna	12 251 643,88	14 544 918,69	26 796 562,57	7,76
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,00	101 599,00	101 599,00	0,03
Dział 752 - Obrona narodowa	43 790,64	52 118,77	95 909,41	0,03
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	14 943 043,84	15 143 382,32	30 086 426,16	8,71
Dział 755 – Wymiar sprawiedliwości	131 374,99	133 119,00	264 493,99	0,08
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	988 610,69	887 117,59	1 875 728,28	0,54
Dział 801 - Oświata i wychowanie	33 973 101,51	41 843 590,07	75 816 691,58	21,95
Dział 851 - Ochrona zdrowia	99 728,64	300 029,50	399 758,14	0,12
Dział 852 - Pomoc społeczna	34 270 695,73	43 067 403,49	77 338 099,22	22,39
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3 524 877,61	4 164 943,77	7 689 821,38	2,23
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	4 722 360,96	6 158 407,72	10 880 768,68	3,15
Dział 855 - Rodzina	9 976 478,15	12 774 374,44	22 750 852,59	6,59
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	8 282,80	2 291,50	10 574,30	0,00
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 909 132,91	2 187 561,83	4 096 694,74	1,19
Dział 926 - Kultura fizyczna	51 529,42	86 681,01	138 210,43	0,04
ogółem	158 330 821,75	187 077 676,25	345 408 498,00	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Wydatki realizowane z budżetów gminnych

Osobny budżet posiadają Gminy Powiatu Krasnostawskiego. Burmistrzowie i Wójtowie mają inne kompetencje niż Zarząd Powiatu więc rozkład kwot oraz ich udział w ogólnej wydatkowanej kwocie jest inny:

1. Udział wydatków w Dziale 600 - Transport i łączność wyniósł w latach 2023-2024 około 12,77 %. Kwota wydatkowana była znacznie wyższa w 2024 r.
2. Udział wydatków w Dziale 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska wyniósł w latach 2023-2024 około 9,78 %. Kwota wydatkowana była znacznie wyższa w 2023 r.

3. Udział wydatków w Dziale 010 - Rolnictwo i łowiectwo wyniósł w latach 2023-2024 około 4,26 %. Kwoty wydatkowane w latach 2023-2024 były podobnej wysokości.

Tabela 24. Wydatki ogółem wg działów klasyfikacji budżetowej zrealizowane przez Gminy Powiatu Krasnostawskiego w latach 2023-2024

Dział klasyfikacji budżetowej	Kwota wydatków (zł)			Udział wydatków w ogólnej sumie wydatków (%)
	2023	2024	Suma 2023-2024	
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	18 742 512,27	18 539 878,77	37 282 391,04	4,26
Dział 020 - Leśnictwo	181,00	183,00	364,00	0,00
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	11 431 356,29	2 844 907,96	14 276 264,25	1,63
Dział 600 - Transport i łączność	49 343 525,91	62 321 922,33	111 665 448,24	12,77
Dział 630 - Turystyka	0,00	8 650,00	8 650,00	0,00
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	12 134 505,58	14 640 581,77	26 775 087,35	3,06
Dział 710 - Działalność usługowa	388 703,40	548 269,10	936 972,50	0,11
Dział 720 - Informatyka	896 205,06	175 940,56	1 072 145,62	0,12
Dział 750 - Administracja publiczna	43 611 308,49	53 971 822,16	97 583 130,65	11,16
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	917 402,77	2 182 253,82	3 099 656,59	0,35
Dział 752 - Obrona narodowa	162 000,00	5 600,00	167 600,00	0,02
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	11 932 844,98	12 243 882,51	24 176 727,49	2,77
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	4 431 933,57	3 697 284,95	8 129 218,52	0,93
Dział 758 - Różne rozliczenia	389 672,96	22 343,11	412 016,07	0,05
Dział 801 - Oświata i wychowanie	114 672 955,46	141 327 667,29	256 000 622,75	29,28
Dział 851 - Ochrona zdrowia	1 378 394,73	1 429 020,67	2 807 415,40	0,32
Dział 852 - Pomoc społeczna	22 022 401,35	29 182 849,40	51 205 250,75	5,86
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3 972 313,16	4 420 968,17	8 393 281,33	0,96
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	1 060 778,10	1 085 745,56	2 146 523,66	0,25
Dział 855 - Rodzina	32 202 789,10	39 538 918,75	71 741 707,85	8,20
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	53 376 242,98	32 142 399,32	85 518 642,30	9,78
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	15 854 435,92	24 879 754,67	40 734 190,59	4,66
Dział 925 - Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	4 626,00	0,00	4 626,00	0,00
Dział 926 - Kultura fizyczna	3 746 259,98	26 483 342,17	30 229 602,15	3,46
ogółem	402 673 349,06	471 694 186,04	874 367 535,10	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

5. SPÓJNOŚĆ Z PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA SZCZEBŁA WOJEWÓDZKIEGO

W okresie sprawozdawczym na poziomie powiatowym realizowano Program ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030 przyjęty jako załącznik do Uchwały Nr LIII/759/23 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 11 grudnia 2023 r. Wcześniej realizowany był „Program ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027” przyjęty Uchwałą Nr XII/201/2019 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 3 grudnia 2019 r.

Analiza spójności zadań wyznaczonych do realizacji w powiatowym programie ochrony środowiska z zadaniami wyznaczonymi w wojewódzkim programie ochrony środowiska:

- co do zasady **zadania przewidziane w programach ochrony środowiska są ze sobą spójne** ze względu na zamierzony efekt jakim jest poprawa jakości środowiska,
- widoczne są rozbieżności w sposobie zapisu poszczególnych zadań jednak wskazany brak spójności w sposobie zapisu poszczególnych zadań nie wynika z tego, że zadania się wykluczają, ale z istoty problemów występujących w obu jednostkach i możliwościach realizacji poszczególnych zadań,
- występują różnice w zakresie układu treści czy objętości dokumentów, jednak zakres tematyczny jest podobny.

Ogólnie należy stwierdzić, że oba analizowane dokumenty mają na celu ochronę środowiska i poszczególnych jego komponentów dlatego **treść i zgodność tych dokumentów biorąc pod uwagę spójność zapisów należy ocenić pozytywnie.**

6. BARIERY REALIZACJI ZADAŃ

Analiza wykonania zadań pozwala na stwierdzenie, że **podstawowymi barierami w realizacji zadań** przewidzianych w programie ochrony środowiska w latach 2023-2024 były:

1. **Barieri finansowe** – każda jednostka samorządu terytorialnego posiada ograniczone środki finansowe i tylko część z nich może przeznaczyć na realizację zadań służących ochronie środowiska. Ponadto ograniczona jest możliwość pozyskania środków zewnętrznych, np. z WFOŚiGW w Lublinie, Funduszy dla Lubelskiego na lata 2021-2027 (dawnego Regionalnego Programu Operacyjnego) czy innych środków unijnych i krajowych. Dlatego niektóre zadania muszą być odsunięte w czasie.
2. **Nadzwyczajne zagrożenia**, których nie można było przewidzieć w momencie planowania zadań w POŚ – przykładem takiej bariery były **ograniczenia związane z pandemią COVID-19**. Dotyczyło to wprawdzie lat przed okresem sprawozdawczym, ale wpłynęło na działania podejmowane w okresie sprawozdawczym. Wprowadzenie obostrzeń w latach 2020-2022 wydłużyło część procedur administracyjnych zmierzających do realizacji inwestycji w latach 2023-2024.
3. **Barieri związane ze zmiennością przepisów** – szybko zmieniające się prawo np. w zakresie sposobów segregacji odpadów (nowe rozporządzenia), mogą być np. dla mieszkańców niejasne. Realizując wiele zadań z zakresu ochrony środowiska, właściciele bądź zarządcy nieruchomości muszą mierzyć się ze zdobyciem pozwoleń i decyzji i może być to czynnikiem zniechęcającym ich do podjęcia realizacji zadania.
4. **Barieri wynikające z niewystarczającej świadomości ekologicznej** – skuteczność ochrony środowiska zależy od zaangażowania wszystkich obywateli w konkretne działania. Obejmuje m.in. świadomą konsumpcję, ograniczenie wytwarzania odpadów i odpowiednią ich segregację, oszczędzanie zasobów (energii i wody), zmniejszanie negatywnego wpływu na jakość powietrza. Osiągnięcie celów środowiskowych zależy od poziomu kompetencji ekologicznych reprezentowanych przez społeczeństwo.
5. **Barieri prawne** – każde zadanie jakie mogłoby być realizowane w zakresie ochrony środowiska musi być zgodne z obowiązującym prawem (np. z zakresu strategicznych ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko), co w związku z mnogością interpretacji prawnych przepisów może powodować długotrwałą realizację niektórych zadań bądź niespójność działań podejmowanych przez różne podmioty. Przykładem jest tu rozwój energetyki wiatrowej, gdzie prawo ogranicza lub wręcz uniemożliwia budowę nowych elektrowni wiatrowych w niektórych lokalizacjach.
6. **Brak konsekwentnej polityki państwa w zakresie ochrony środowiska** - przyjęte w polityce ekologicznej cele, zasady i priorytety w dużym stopniu określają rodzaj i sposób organizacji systemu zarządzania środowiskiem na szczeblu samorządu terytorialnego oraz charakter środków i instrumentów zarządzania. Nie zawsze można przewidzieć kierunek zmian – np. w okresie projektowania POŚ szczególną uwagę kierowano na rozwój sieci gazowej, a obecnie możliwość montowania kotłów gazowych jak i użytkowania gazu ziemnego jako surowca będzie ograniczana.

7. ANALIZA WSKAŹNIKOWA REALIZACJI ZADAŃ

W tabeli zestawiono podstawowe wyniki statystyczne określające stopień realizacji efektów przewidzianych w programie ochrony środowiska.

Tabela 25. Wartości wskaźników stopnia zrealizowania zadań służących ochronie środowiska w latach 2023-2024

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych	2023	2024
Ochrona klimatu i jakości powietrza				
1.	Klasa jakości powietrza pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi, gdzie w ocenie uwzględnia się parametry wymienione poniżej:	GIOŚ Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim za rok 2023 i 2024	klasa:	klasa:
	dwutlenek siarki (SO ₂),		A	A
	dwutlenek azotu (NO ₂),		A	A
	tlenek węgla (CO),		A	A
	benzen (C ₆ H ₆),		A	A
	ozon (O ₃),		A (D2)	A (D2)
	pył PM10,		A	A
	pył PM2,5,		A/A1	A/A1
	benzo(a)piren (B(a)P) w pyłach PM10,		A	C
	metale ciężkie: ołów (Pb), arsen (As), kadm (Cd) i nikiel (Ni) w pyłach PM10.		A	A
2.	Klasa jakości powietrza pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin, gdzie w ocenie uwzględnia się:	GIOŚ Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim za rok 2023 i 2024	klasa:	klasa:
	dwutlenek siarki (SO ₂),		A	A
	tlenki azotu (NO _x),		A	A
	ozon (O ₃)		A (D2)	A (D2)
3.	Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej ogółem (%)	GUS	40,1	40,1
4.	Długość czynnej sieci gazowej ogółem – tj. przesyłowej i dystrybucyjnej (km)	GUS	434,7	434,7
5.	Długość czynnej sieci gazowej dystrybucyjnej (km)	GUS	25,4	25,4
6.	Czynne przyłącza gazowe do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	GUS	6 309	6 363
7.	Zużycie gazu przez gospodarstwa domowe ogółem w MWh	GUS	43 855,0	44 235,6
8.	Zużycie gazu przez gospodarstwa domowe na ogrzewanie mieszkań w MWh	GUS	37 666,6	38 038,5

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych	2023	2024
9.	Długość sieci ciepłej przesyłowej i rozdzielczej (km)	GUS	9,7	9,7
10.	Długość przyłączy do budynków sieci ciepłej (km)	GUS	5,6	5,6
11.	Sprzedaż energii ciepłej w ciągu roku (GJ)	GUS	114 230	126 624
12.	Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych (Mg/rok)	GUS	141 792	125 670
13.	Emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych (Mg/rok)	GUS	62	52
14.	Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych (Mg/rok)	GUS	300	223
15.	Udział zanieczyszczeń pyłowych zatrzymanych lub zneutralizowanych w ogóle zanieczyszczeń wytworzonych (%)	GUS	82,9	81,1
Zagrożenia hałasem				
16.	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem (%)	GUS	52,8	52,9
17.	Ścieżki rowerowe (drogi dla rowerów) ogółem (km)	GUS	4,5	4,5
18.	Liczba przystanków autobusowych ogółem	GUS	625	628
Pola elektromagnetyczne				
19.	Wynik pomiaru poziomu pól elektromagnetycznych	GIOŚ	0,5 V/m, w normie	<0,5 V/m, w normie
20.	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem (%)	GUS	52,8	52,9
Zasoby wodne				
21.	Stan wód powierzchniowych badanych Jednolitych Części Wód Powierzchniowych	GIOŚ	klasyfikacja w rozdziale 2.4.1.	klasyfikacja w rozdziale 2.4.1.
22.	Stan chemiczny i ilościowy Jednolitej Części Wód Podziemnych o numerze 90	GIOŚ	brak oceny w latach 2023-2024, ocena w 2022 r. - dobry stan chemiczny i ilościowy	
23.	Klasyfikacja stanu wód podziemnych monitorowanych w punktach pomiarowych przez PIG-PIB	GIOŚ	brak badań	brak badań
Gospodarka wodno – ściekowa i gospodarowanie wodami				
24.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych na jednego mieszkańca (m ³)	GUS	28,6	29,8
25.	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej (%) ogółem	GUS	86,8	86,9

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych	2023	2024
26.	Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (km)	GUS	925,8	929,6
27.	Liczba przyłączy wodociągowych (sztuk)	GUS	16 138	16 305
28.	Woda dostarczona ogółem (tys. m ³)	GUS	1 989,8	2 067,9
29.	Woda dostarczona gospodarstwom domowym (tys. m ³)	GUS	1 696,8	1 749,2
30.	Udział strat wody w łącznej ilości dostarczonej wody (%)	GUS	21,0	23,8
31.	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (%) ogółem	GUS	39,3	39,4
32.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)	GUS	271,3	273,4
33.	Liczba przyłączy kanalizacyjnych (sztuk)	GUS	5 449	5 522
34.	Ścieki oczyszczane odprowadzone (tys. m ³)	GUS	1 072,0	1 093,0
35.	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną w ciągu roku (tys. m ³)	GUS	902,7	940,2
36.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych odprowadzonych do wód lub do ziemi: BZT5 (kg/rok)	GUS	9 003	6 325
37.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych odprowadzonych do wód lub do ziemi: ChZT (kg/rok)	GUS	46 978	42 324
38.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych odprowadzonych do wód lub do ziemi: zawiesina ogólna (kg/rok)	GUS	13 908	15 197
39.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych odprowadzonych do wód lub do ziemi: azot ogólny (kg/rok)	GUS	7 446	13 024
40.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych odprowadzonych do wód lub do ziemi: fosfor ogólny (kg/rok)	GUS	391	484
41.	Osady z komunalnych oczyszczalni ścieków wytworzone w ciągu roku (Mg)	GUS	541	514
42.	Liczba zbiorników bezodpływowych (sztuk)	GUS	5 729	6169
43.	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków (sztuk)	GUS	2 027	2293
44.	Długość wałów przeciwpowodziowych	GUS	4,80	4,80
45.	Zużycie wody na potrzeby przemysłu (tys. m ³)	GUS	888	943
46.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych odprowadzonych do wód lub do ziemi: BZT5 (kg/rok)	GUS	5 903	7 113
47.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych odprowadzonych do wód lub do ziemi: ChZT (kg/rok)	GUS	44 863	39 503

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych	2023	2024
48.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych odprowadzonych do wód lub do ziemi: zawiesina ogólna (kg/rok)	GUS	11 127	8 009
49.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych odprowadzonych do wód lub do ziemi: azot ogólny (kg/rok)	GUS	3 176	4 824
50.	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych odprowadzonych do wód lub do ziemi: fosfor ogólny (kg/rok)	GUS	645	731
51.	Osady z przemysłowych oczyszczalni ścieków wytworzone w ciągu roku (Mg)	GUS	4 675	4 948
52.	Ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku (tys. m ³)	GUS	999	1 065
Zasoby geologiczne i gleby				
53.	Wielkość eksploatacji złóż surowców: piaski i żwiry (tys. t)	PIG-PIB	37	41
54.	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem (%)	GUS	52,8	52,9
55.	Liczba wydanych decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	GUS	28	30
56.	Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy	GUS	110	171
57.	Liczba decyzji określających warunki rekultywacji terenów poeksploatacyjnych (ha)	Starosta	0	0
58.	Liczba decyzji uznających rekultywację za zakończoną	Starosta	1	0
59.	Potencjalnego historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi (ha)	RDOŚ	0,0	0,0
Gospodarka odpadami				
60.	Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca (kg)	GUS	188	201
61.	Masa odpadów komunalnych zebranych podczas likwidacji dzikich wysypisk - w ciągu roku (Mg)	GUS	49,7	8,3
62.	Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku ogółem (Mg)	GUS	11 174,90	11 758,85
63.	Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku z gospodarstw domowych (Mg)	GUS	9 391,66	9 926,97
64.	Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku ogółem (Mg)	GUS	4 572,31	4 894,57
65.	Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku z gospodarstw domowych (Mg)	GUS	4 211,23	4 482,21
66.	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów (%)	GUS	40,9	41,6
67.	Powierzchnia czynnych składowisk, na których unieszkodliwiane są odpady komunalne - stan na 31 grudnia	GUS	1,9	1,9
68.	Odpady zmieszane zebrane w ciągu roku ogółem (Mg)	GUS	6 602,59	6 864,28
69.	Odpady zmieszane zebrane w ciągu roku z gospodarstw domowych (Mg)	GUS	5 180,43	5 444,76

Lp.	Wskaźniki	Źródło danych	2023	2024
70.	Odpady wytworzone w ciągu roku – z wyłączeniem odpadów komunalnych (Mg)	GUS	35,4	39,2
71.	Punkty selektywnego zbierania odpadów - stan w dniu 31 grudnia (liczba)	analizy	10	10
72.	Liczba koszy na śmieci - stan w dniu 31 grudnia	GUS	461	464
73.	Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych został osiągnięty / nie został osiągnięty	analizy	został osiągnięty, konkretne dane zawarto w rozdziale 3.8.1. Analiza systemu gospodarki odpadami	
Zasoby przyrodnicze				
74.	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych - statystyka GUS nie uwzględnia obszarów Natura 2000 (ha)	GUS	23 442,44	23 442,44
75.	Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem - statystyka GUS nie uwzględnia obszarów Natura 2000 (%)	GUS	22,7	22,7
76.	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych na 1 mieszkańca (m²)	GUS	3 970,5	4 020,5
77.	Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej (ha)	GUS	60,29	60,29
78.	Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej na 1 mieszkańca (m²)	GUS	10,2	9,9
79.	Powierzchnia terenów zieleni ogółem na 1 mieszkańca (m²)	GUS	29,4	29,6
80.	Lesistość (%)	GUS	15,4	15,4
81.	Powierzchnia lasów ogółem (ha)	GUS	15 920,52	15 905,46
82.	Powierzchnia lasów publicznych ogółem (ha)	GUS	10 243,52	10 248,46
83.	Powierzchnia lasów na 1 mieszkańca (ar)	GUS	27,0	27,3
84.	Powierzchnia gruntów leśnych ogółem (ha)	GUS	16 149,34	16 134,28
85.	Powierzchnia gruntów leśnych publicznych ogółem (ha)	GUS	10 472,34	10 477,28
Poważne awarie przemysłowe				
86.	Liczba zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej	WIOŚ	0	0
87.	Liczba zakładów o dużym ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej	WIOŚ	0	0
88.	Liczba zgłoszonych do WIOŚ poważnych awarii przemysłowych	WIOŚ	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie dostępnych danych, m.in. uzyskanych od Powiatu Krasnostawskiego, Gmin, GUS, WIOŚ i GIOŚ

Ponadto Powiat Krasnostawski, a konkretnie Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Krasnymstawie realizuje szereg zadań polegających na opiniowaniu dokumentacji, wydawaniu decyzji, pozwoleń itp. Statystykę za lata 2023-2024 przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 26. Realizacja wybranych zadań realizowanych m.in. przez Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Krasnymstawie w latach 2023-2024 – ujęcie liczbowe

Lp.	Wskaźniki	2023	2024
Dane dotyczące zadań z zakresu ochrony powietrza			
1.	Liczba wydanych pozwoleń na wprowadzanie określonych ilości gazów i pyłów do powietrza z instalacji	1	2
2.	Liczba wydanych decyzji dot. zmiany pozwolenia dot. wielkości emisji CO ₂	2	0
3.	Przyjęcie zgłoszenia instalacji emitującej gazy i pyły do powietrza	1	2
4.	Przyjęcie wyników pomiarów stężeń zanieczyszczeń gazowych i pyłowych	19	12
5.	Ilość zatwierdzonych Planów Monitorowania wielkości emisji CO ₂	2	2
6.	Liczba wydanych zaświadczeń dotyczących prowadzenie instalacji spalania paliw o nominalnej mocy powyżej 1 MW	6	3
Dane dotyczące zakresu gospodarki odpadami			
7.	Ilość wydanych zezwoleń na przetwarzanie odpadów	1	0
Dane dotyczące pozwoleń zintegrowanych			
8.	Liczba wydanych decyzji - pozwolenie zintegrowane	1	0
9.	Liczba wydanych decyzji – zmiana pozwolenia zintegrowanego	1	0
10.	Liczba przyjętych informacji dot. wyników pomiarów ilości pobranej wody i jakości ścieków	30	30
Dane dotyczące ochrony przed hałasem			
11.	Liczba przyjętych dokumentacji dotyczących pomiaru hałasu emitowanego do środowiska	1	2
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym			
12.	Liczba przyjętych zgłoszeń oraz zmiany danych w zakresie wielkości i rodzaju emisji dla stacji bazowych telefonii komórkowej	27	13
Dane dotyczące zadań z zakresu leśnictwa			
13.	Liczba wydanych świadectw legalności pochodzenia drewna	572	358
14.	Liczba wydanych decyzji określających zadania gospodarcze na działkach leśnych na podstawie inwentaryzacji stanu lasu	19	10
15.	Liczba wydanych zaświadczeń do notariusza	977	994

Lp.	Wskaźniki	2023	2024
Geologia			
16.	Zatwierdzanie projektów robót geologicznych	3	2
17.	Zatwierdzenie projektów prac geologiczno – inżynierskich – 1 przekazanie dokumentacji wg właściwości	1	0
18.	Zatwierdzanie dokumentacji geologiczno – inżynierskiej	0	1
19.	Opiniowanie koncesji na poszukiwanie, rozpoznanie i wydobywanie kopalin	1	2
Ochrona przyrody i łowiectwo			
20.	Liczba wydanych decyzji na usunięcie drzew	72	77
21.	Liczba zarejestrowanych zwierząt podlegających ograniczeniu przewozowemu	1	5
22.	Liczba wyrejestrowanych zwierząt podlegających ograniczeniu przewozowemu	1	1
23.	Zamieszczenie na BIP informacji dot. pozwoleń wodnoprawnych	13	19
24.	Naliczanie czynszów dzierżawnych dla kół łowieckich	14 obwodów łowieckich	14 obwodów łowieckich
25.	Rejestracja chartów	2	0
Sprawy związane z Ustawą o rybactwie śródlądowym i ustawą o rejestracji jachtów			
26.	Liczba wydanych kart wędkarskich	115	116
27.	Liczba zarejestrowanych jachtów	2	2
Sprawy dotyczące wyłączenie gruntów z produkcji rolnej			
28.	Liczba wydanych decyzji dot. wyłączenie gruntów z produkcji rolnej	152	150
Sprawy związane z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym			
29.	Liczba decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w zakresie ochrony gruntów rolnych	130	182

Źródło: opracowanie własne na podstawie zamieszczonych w raportach o stanie Powiatu Krasnostawskiego za lata 2023-2024

8. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z PRZEPROWADZONYCH ANALIZ

Wśród **najistotniejszych zrealizowanych zadań i osiągniętych efektów** realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Krasnostawskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” w okresie sprawozdawczym wymienić należy zmiany w kierunku pozytywnym i negatywnym.

Zmiany pozytywne lub utrzymanie stanu pozytywnego:

1. Zmniejszenie zużycia energii, ograniczanie strat ciepła m.in. poprzez termomodernizację budynków czy remonty polegające na wymianie stolarki okiennej i drzwiowej – realizowane przez różnych zarządców i właścicieli budynków. Wymienione zadania poprawiają sprawność energetyczną budynków, dzięki czemu możliwe jest ograniczenie zużycia surowców na cele ich ogrzewania i przygotowania c.w.u. Mniejsze zużycie surowców przekłada się na mniejsze zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego i ochronę klimatu.
2. Redukcja emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego dzięki wymianie źródeł ogrzewania budynków.
3. Podejmowanie działań związanych z monitorowaniem stanu powietrza, informowaniem o jakości powietrza, edukacją ekologiczną w obszarze ograniczania niskiej emisji oraz informowaniem o wymaganiach przepisów (lokalne czujniki jakości powietrza).
4. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej realizowana z uwzględnieniem konieczności ograniczenia presji hałasu na środowisko oraz zdrowie ludzi: modernizacja nawierzchni dróg, budowa i odnowienie chodników, podejmowanie działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa rowerzystów. Wszystkie te zadania służą zrównoważeniu ruchu i sprzyjają rezygnacji z przejazdów samochodem na rzecz przemieszczania się pieszo lub rowerem. Dzięki temu ograniczona jest emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych.
5. Woda dostarczana siecią wodociagową posiada parametry odpowiadające wymogom. Potwierdzają to badania PSSE. W przypadku obniżenia jakości podejmowane są skuteczne działania naprawcze. Realizowane są działania na rzecz rozbudowy i modernizacji sieci wodociagowej.
6. Dobry stan chemiczny i ilościowy wód podziemnych w ramach JCWPd nr 90 obejmującej obszar powiatu (jakość wód podziemnych w punktach monitoringowych jest jednak zróżnicowana).
7. Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii. Konsekwentna edukacja ekologiczna, szczególnie w zakresie gospodarki odpadami. Osiągnięcie przez gminy wymaganych poziomów w gospodarce odpadami, w szczególności poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych.
8. Brak stwierdzenia (w latach 2023-2024) zdarzeń o znamionach poważnej awarii przemysłowej.
9. Gotowość ochrony przed sytuacją kryzysową. Działania kontrolne w okresie sprawozdawczym prowadził WIOŚ w Lublinie, a monitoring środowiska realizował GIOŚ.

Zmiany negatywne lub utrzymanie stanu negatywnego:

1. Stężenia ozonu (poziom długoterminowy) w kontekście ochrony zdrowia i ochrony roślin oraz stężenia benzo(a)pirenu dla całej strefy lubelskiej do której należy powiat krasnostawski pozostały na poziomie przekraczającym wartości dopuszczalne.
2. Zły stan badanych Jednolitych Części Wód Powierzchniowych obejmujących swym zasięgiem powiat krasnostawski (na podstawie aPGW i badań WIOŚ / GIOŚ).
3. Brak przyłączenia części nieruchomości do sieci kanalizacyjnej, ze względu na brak ekonomicznego uzasadnienia budowy sieci kanalizacyjnej na terenach zabudowy rozproszonej, ale również z uwagi na wstrzymywanie się z podłączeniem do sieci kanalizacyjnej przez właścicieli nieruchomości mimo takiej możliwości. Brak pełnej informacji o występujących, potencjalnie nieszczelnych zbiornikach bezodpływowych. Brakuje technicznych możliwości rzetelnej kontroli szczelności zbiorników. Dlatego podejmowane działania skoncentrowane były na egzekwowaniu obowiązku przyłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej wobec właścicieli nieruchomości nie przyłączonych, mimo technicznej możliwości, a także kontroli odprowadzania ścieków sanitarnych z nieruchomości, które z przyczyn technicznych nie mogą być przyłączone do sieci kanalizacyjnej.
4. Udział unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest w ogólnej masie tych wyrobów jest bardzo niski. Niezbędne jest przyspieszenie usuwania i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest. Jest to niezbędne do osiągnięcia celu jakim jest całkowite wyeliminowanie z użytkowania wyrobów zawierających azbest do dnia 31.12.2032 r.

9. PODSUMOWANIE

Podsumowując, **Powiat Krasnostawski, a także inne podmioty działające na tym terenie dobrze realizują program ochrony środowiska.** Jest to widoczne w szczególności w odniesieniu do inwestycji, które realizowane są sukcesywnie.

Stopniowo poprawia się **jakość powietrza**, co związane jest m.in. z termomodernizacją i remontami budynków. Realizacja projektów pozwoliła na zmniejszenie obciążenia środowiska naturalnego poprzez zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych substancji szkodliwych dla środowiska, generowanych podczas wytwarzania energii dla obiektu. Ponadto gminy powiatu krasnostawskiego wdrożyły system zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych. Zadanie jest realizowane w ramach Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, będącej cyfrową ewidencją źródeł ciepła, budowaną na podstawie informacji pozyskiwanych z deklaracji składanych przez właścicieli lub zarządców budynków.

Ochrona przed **hałasem** realizowana była poprzez remonty ulic, chodników, wsparcie komunikacji publicznej (np. dowóz dzieci do szkół, linie komunikacyjne). Kontrola emisji hałasu do środowiska jest prowadzona przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska. Przywołano dane zarządców dróg oraz dane dotyczące pomiarów natężenia ruchu (GPR), które wskazują na potencjalny problem związany z narażeniem mieszkańców na hałas w ciągu drogi krajowej i dróg wojewódzkich.

Ochrona przed oddziaływaniem **pól elektromagnetycznych** realizowana jest poprzez właściwe planowanie przestrzenne. Natomiast pomiary realizuje m.in. GIOŚ, który potwierdził

brak przekroczeń dopuszczalnych norm PEM w powiecie krasnostawskim. Pomiary pól elektromagnetycznych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzone są w sposób ujednolicony dla całego kraju. Realizacja zadania polegała więc przede wszystkim na przestrzeganiu przepisów dotyczących dopuszczalnych norm promieniowania pola elektromagnetycznego (np. zapewnienie odpowiedniego lokowania anten telefonii komórkowej) oraz systematycznym monitoringu stanu urządzeń emitujących tego typu pole.

Monitoringiem **wód powierzchniowych i podziemnych** objęte są tzw. jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych (JCWP i JCWPd), jednostki wydzielone na potrzeby zarządzania wodami, zgodnie z aktualnie obowiązującym planem gospodarowania wodami dla danego dorzecza, w przypadku powiatu krasnostawskiego – dla dorzecza Wisły. Niestety jakość wód powierzchniowych wymaga poprawy. W podziale wód podziemnych powiat krasnostawski prawie w całości znajduje się w granicach JCWP nr 90, których stan chemiczny i ilościowy jest dobry. Aby ten stan utrzymać potrzebne są wspólne działania wielu samorządów, które znajdują się w zasięgu opisanych JCWPd.

Gminy powiatu krasnostawskiego rozwijają **gospodarkę wodno-ściekową**. Gminy i zakłady wodociągowo-kanalizacyjne realizują bieżące zadania polegające na modernizacji istniejącej infrastruktury. Działania te przyczyniają się do poprawy jakości dostarczanej wody oraz zmniejszenia strat wody i awaryjności sieci. Realizacja zadań jest uzależniona od kategorii pilności, jak również możliwości finansowych i technicznych samorządu. Burmistrzowie i Wójtowie w formie zadania ciągłego na bieżąco prowadzą rejestr przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych oraz kontrolę stanu technicznego szamb i umów na opróżnianie szamb.

Realizacja poprawnej gospodarki wodno – ściekowej przyczynia się do zmniejszenia presji wywieranej przez nieczystości ciekłe na stan **gleb** i wód. Jest to jednak zadanie długoterminowe i częściowo niezależne do realizacji zadań podejmowanych tylko na konkretnym obszarze. Powiat krasnostawski obejmuje tereny z dominującym udziałem rolniczego użytkowania gruntów, stąd niezbędne są badania zasobności gleb w makroelementy (potas, fosfor, magnez), badania potrzeb wapnowania, a także właściwe użytkowanie środków ochrony roślin. Zanieczyszczenia nie znają granic administracyjnych i właściwe stosowanie nawozów i środków ochrony roślin w konkretnym miejscu, ma wpływ na jakość wód powierzchniowych w całym regionie. Badania potrzeb wapnowania oraz zasobności gleb w makroelementy (fosfor, potas, magnez) prowadzi Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Lublinie. Natomiast doradztwo w zakresie m.in. właściwego nawożenia i stosowania środków ochrony roślin świadczy Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego.

Gminy i ich związki prowadzą edukację zmierzającą do zwiększenia poziomów recyklingu i odzysku **odpadów komunalnych**. W celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi zgodnie z obowiązkiem ustawowym corocznie opracowują analizy stanu gospodarki odpadami. W analizach przedstawiono szczegółowe dane, które wskazują na fakt, że gospodarowanie odpadami komunalnymi przebiega prawidłowo. Jednak w związku z corocznym wzrostem wymaganych poziomów recyklingu niezbędne jest zwiększenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Stopniowo realizowane jest zadanie unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest.

W okresie sprawozdawczym podejmowano zadania w zakresie poprawy stanu **zasobów przyrodniczych**, zieleni miejskiej i ich rozwoju. Ochroną objęte są formy ochrony przyrody wymienione w rozdziale o zasobach przyrodniczych. Nadleśnictwa gospodarowały zasobami

leśnymi zgodnie z obowiązującymi Planami Urządzania Lasu oraz obowiązującymi przepisami prawa związanymi z gospodarką leśną i ochroną przyrody.

W latach 2023-2024 nie wystąpiły **poważne awarie przemysłowe**. Sprawny sprzęt, którym dysponują jednostki PSP i OSP, zapewnia odpowiednie bezpieczeństwo oraz szybkość reagowania podczas wystąpienia zagrożenia dla ludzi i środowiska.

Oceniając stan realizacji zadań zapisanych dotychczas realizowanym programie jednoznacznie można stwierdzić, że **zadania na bieżąco są właściwie realizowane**, a dowodem na to są wskaźniki oraz zakres wydatkowanych środków finansowanych na realizację inwestycji. **Podejmowane działania przyczyniają się do zachowania oraz poprawy jakości środowiska na obszarze powiatu krasnostawskiego.**

Należy mieć jednak na uwadze, że efekty realizacji inwestycji w okresie sprawozdawczym nie zawsze widoczne są od razu. Przykładowo:

- efekty wymiany przestarzałych źródeł ciepła widoczne są dopiero w kolejnym sezonie jesienno-zimowym,
- wynikające z podejmowanej edukacji ekologicznej, zmiany nawyków dotyczących gospodarowania odpadami przełożą się na poprawę wskaźników w zakresie segregacji odpadów w kolejnych latach,
- efekty likwidacji potencjalnie nieszczelnych zbiorników bezodpływowych czy ograniczenie zanieczyszczeń powierzchniowych z rolnictwa może przełożyć się na poprawę jakości wód powierzchniowych nawet po kilku latach.

Ponadto w okresie sprawozdawczym przygotowano szereg opracowań i dokumentacji (np. dotyczących przebudowy dróg), których efekt będzie widać dopiero w kolejnym etapie sprawozdawczym, tj. po zrealizowaniu inwestycji.

Warto również zauważyć, że środowisko jest systemem połączonym i nie zna granic administracyjnych. Dlatego ważne jest podejmowanie działań na poziomie lokalnym i regionalnym.

10. KONTYNUACJA MONITORINGU

W procesie wdrażania programu ochrony środowiska ważna jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji zadań w nim wyznaczonych. Z tego względu istotne jest wyznaczenie systemu monitorowania, na podstawie, którego będzie możliwe dokonanie oceny procesu wdrażania oraz będą mogły być dokonane modyfikacje programu.

Niniejszy raport realizuje obowiązek monitorowania i weryfikacji efektów realizacji wobec obowiązującego dotychczas „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Krasnostawskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” za lata 2023-2024.

Stály monitoring wdrażania zapisów programu powinien być prowadzony w cyklu dwuletnim, co oznacza, że **co dwa lata należy opracować Raport z wykonania obowiązującego dokumentu**. Wyniki tego raportu powinny być wskazówką, co należy poprawić, gdzie skoncentrować działania.

Następne dwa lata to realizacja kolejnych działań, po czym znowu należy sporządzić raport z kolejnych dwóch lat realizacji POŚ. Będzie on dotyczył lat 2025-2026. Z racji dostępności danych kolejny raport można wykonać nie wcześniej niż w II połowie 2027 r.

Wybrane akty prawne - stan prawny na listopad 2025 r.

Regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska zawarte są w wielu ustawach i aktach wykonawczych (rozporządzeniach). Do najważniejszych z nich, w kontekście realizacji niniejszego dokumentu, należy zaliczyć następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2025 r. poz. 733 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2025 r. poz. 960 ze zm.).
7. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 ze zm.).
8. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2025 r. poz. 418 ze zm.).
9. Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2024 r. poz. 757 ze zm.).
10. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2020 r. poz. 1680 ze zm.).
11. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2024 r. poz. 1361 ze zm.).
12. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294 t.j.).
13. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1475 t.j.).
14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia (Dz. U. z 2019 r. poz. 1510 t.j.).
15. Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1311 t.j.).
16. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 4 grudnia 2020 r. w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi (Dz.U. z 2020 r. poz. 2270 t.j.).

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności i powierzchnia gmin wchodzących w skład powiatu krasnostawskiego wg stanu na 31.12.2024 r.	6
Tabela 2. Wynikowe klasy strefy lubelskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2021-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia	12
Tabela 3. Wynikowe klasy strefy lubelskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2021-2024 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.....	12
Tabela 4. Stężenia średnie roczne pyłu zawieszonego PM10 na terenie gmin powiatu krasnostawskiego w latach 2023-2024 na podstawie wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza	13
Tabela 5. Stężenia średnie roczne pyłu zawieszonego PM2,5 na terenie gmin powiatu krasnostawskiego w latach 2023-2024 na podstawie wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza	13
Tabela 6. Stężenia średnie roczne pyłu zawieszonego benzo(a)pirenu na terenie gmin powiatu krasnostawskiego w latach 2023-2024 na podstawie wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza	14
Tabela 7. Zestawienie dofinansowań udzielonych dla gmin powiatu krasnostawskiego w ramach programu priorytetowego Czyste Powietrze w latach 2023-2024.....	16
Tabela 8. Wykaz wyników monitoringu PEM przeprowadzonego na terenie powiatu krasnostawskiego w latach 2021-2024	28
Tabela 9. Wykaz Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie powiatu krasnostawskiego ze wskazaniem stanu wód i informacją czy JCWP jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych.....	30
Tabela 10. Klasyfikacja i ocena stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych obejmujących swym zasięgiem powiat krasnostawski na podstawie wyników za lata 2022-2024	34
Tabela 11. Stan chemiczny i ilościowy Jednolitych Części Wód Podziemnych obejmujących powiat krasnostawski.....	38
Tabela 12. Klasyfikacja stanu wód podziemnych monitorowanych na terenie Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 90 przez PIG-PIB w latach 2019 i 2022	38
Tabela 13. Zestawienie dofinansowań udzielonych dla gmin powiatu krasnostawskiego w ramach programu Moja Woda w latach 2023-2024	43
Tabela 14. Wykaz kopalń położonych na terenie powiatu krasnostawskiego	46
Tabela 15. Odpady komunalne odebrane i zebrane z terenu powiatu krasnostawskiego w latach 2021-2024	51
Tabela 16. Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych osiągnięty przez gminy powiatu krasnostawskiego w latach 2022-2024	53
Tabela 17. Poziom składowania osiągnięty przez gminy powiatu krasnostawskiego w latach 2022-2024.....	54
Tabela 18. Masa odpadów kierowanych do recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne przez gminy powiatu krasnostawskiego w latach 2022-2024	55
Tabela 19. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania osiągnięty przez gminy powiatu krasnostawskiego w latach 2022-2024	56
Tabela 20. Informacja o masie (kg) wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu krasnostawskiego wg form własności.....	59
Tabela 21. Usuwanie wyrobów zawierających azbest w latach 2022-2024.....	59
Tabela 22. Zestawienie wybranych zadań inwestycyjnych z zakresu ochrony środowiska zrealizowanych w latach 2023-2024 przez Powiat Krasnostawski	69
Tabela 23. Wydatki ogółem wg działów klasyfikacji budżetowej zrealizowane przez Powiat Krasnostawski w ramach realizowanego budżetu w latach 2023-2024	76
Tabela 24. Wydatki ogółem wg działów klasyfikacji budżetowej zrealizowane przez Gminy Powiatu Krasnostawskiego w latach 2023-2024.....	77
Tabela 25. Wartości wskaźników stopnia zrealizowania zadań służących ochronie środowiska w latach 2023-2024..	80

Tabela 26. Realizacja wybranych zadań realizowanych m.in. przez Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Krasnymstawie w latach 2023-2024 – ujęcie liczbowe85

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Gminy powiatu krasnostawskiego.....	7
Ryc. 2. Położenie powiatu krasnostawskiego w regionie	7
Ryc. 3. Strona internetowa oraz aplikacja Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska - źródła informacji o jakości powietrza	9
Ryc. 4. Fragment strony internetowej informującej o aktualnej jakości powietrza na terenie powiatu krasnostawskiego	10
Ryc. 5. Zasięg JCWPd względem położenia powiatu krasnostawskiego	36
Ryc. 6. Zasięg Głównych Zbiorników Wód Podziemnych na tle granic powiatu krasnostawskiego	37
Ryc. 7. Zagrożenie suszą atmosferyczną (lewa rycina) i rolniczą (prawa rycina) na tle granic powiatu krasnostawskiego	39
Ryc. 8. Zagrożenie suszą hydrologiczną (lewa rycina) i hydrogeologiczną (prawa rycina) na tle granic powiatu krasnostawskiego	40
Ryc. 9. Łączne zagrożenie suszą na tle granic powiatu krasnostawskiego	40
Ryc. 10. Zasięg obszarów zagrożonych powodzią względem położenia powiatu krasnostawskiego	41
Ryc. 11. Zasięg obszarów zagrożonych podtopieniami względem położenia powiatu krasnostawskiego.....	42
Ryc. 12. Zasięg Nadleśnictw: Krasnystaw, Chełm i Świdnik na tle granic powiatu krasnostawskiego	62